

BANK OCHRONY ŚRODOWISKA
SPÓŁKA AKCYJNA

**ROCZNE SKONSOLIDOWANE
SPRAWOZDANIE FINANSOWE
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU OCHRONY ŚRODOWISKA S.A.
ZA OKRES DWUNASTU MIESIĘCY ZAKOŃCZONY
DNIA 31 GRUDNIA 2013 ROKU
WRAZ Z RAPORTEM NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO
REWIDENTA**

Warszawa, marzec 2014

**Spis treści do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF
zatwierdzonymi przez UE**

	Strona
Roczny skonsolidowany rachunek zysków i strat.....	3
Roczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	4
Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	5
Roczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	6
Roczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Dodatkowe noty objaśniające do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego	9
1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.	9
2. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego	13
3. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów	33
4. Ważniejsze oszacowania i oceny.....	34
5. Zarządzanie ryzykiem	37
6. Wynik z tytułu odsetek	87
7. Wynik z tytułu opłat i prowizji	88
8. Wynik na działalności handlowej	88
9. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych.....	88
10. Wynik z pozycji wymiany	89
11. Pozostałe przychody operacyjne.....	89
12. Pozostałe koszty operacyjne.....	89
13. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.....	90
14. Ogólne koszty administracyjne	90
15. Świadczenia pracownicze	91
16. Obciążenia podatkowe	91
17. Zysk przypadający na jedną akcję	92
18. Kasa, środki w Banku Centralnym.....	92
19. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom.....	93
20. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu.....	93
21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom	95
22. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	97
23. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	101
24. Wartości niematerialne	101
25. Rzeczowe aktywa trwałe.....	105
26. Inne aktywa.....	107
27. Zobowiązania wobec innych banków.....	107
28. Zobowiązania wobec klientów	108

29. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych.....	109
30. Zobowiązania podporządkowane	110
31. Rezerwy	111
32. Odroczony podatek dochodowy	115
33. Pozostałe zobowiązania	116
34. Aktywa i zobowiązania warunkowe	117
35. Działalność maklerska.....	120
36. Kapitał podstawowy	121
37. Kapitał z aktualizacji wyceny	123
38. Zyski zatrzymane.....	124
39. Płatności na bazie akcji.....	125
40. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	128
41. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej	130
42. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych	136
43. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej.....	138
44. Sprawozdawczość dotycząca segmentów	140
45. Transakcje z podmiotami powiązanymi	145
46. Przejęcie i zbycie spółek	150
47. Wypłacone i zaproponowane dywidendy	150
48. Zdarzenia po dniu bilansowym	151
49. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych.....	151

Roczny skonsolidowany rachunek zysków i strat

Działalność kontynuowana	Nota	12 miesięcy zakończonych 31-12-2012 dane	
		31-12-2013	porównawcze
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	6	774 227	902 545
Koszty z tytułu odsetek i podobne koszty	6	-496 349	-616 025
Wynik z tytułu odsetek		277 878	286 520
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	140 345	130 805
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	-30 398	-30 216
Wynik z tytułu opłat i prowizji		109 947	100 589
Przychody z tytułu dywidend		3 829	3 746
Wynik na działalności handlowej	8	68 360	32 040
Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	9	20 020	27 071
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		-145	-2 102
Wynik z pozycji wymiany	10	20 869	22 116
Pozostałe przychody operacyjne	11	16 731	6 493
Pozostałe koszty operacyjne	12	-16 690	-13 613
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	13	-60 193	-52 313
Ogólne koszty administracyjne	14,15	-365 945	-372 619
Wynik na działalności operacyjnej		74 661	37 928
Zysk brutto		74 661	37 928
Obciążenia podatkowe	16	-8 758	-4 087
- część bieżąca		-5 172	-7 084
- część odroczone		-3 586	2 997
Zysk netto		65 903	33 841

Z tego przypadający na:

- udziałowców jednostki dominującej	65 903	33 841
- udziały niekontrolujące	-	-

Zysk na akcję przypadający udziałowcom jednostki dominującej w trakcie okresu (w zł)

- podstawowy	17	3,15	1,70
- rozwodniony	17	3,15	1,70

Działalność zaniechana w roku 2013 oraz w roku 2012 nie wystąpiła.

Noty przedstawione na stronach od 9 do 151 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

		12 miesięcy zakończonych	
		31-12-2013	31-12-2012 dane porównawcze
Zysk netto		65 903	33 841
Składniki przenoszone do rachunku zysków i strat		-27 976	33 881
Strata / zysk z tyt. wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży		-25 255	32 171
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne		-9 259	9 635
Podatek odroczony	16	6 538	-7 925
Składniki nie przenoszone do rachunku zysków i strat		533	932
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych		658	1 151
Podatek odroczony	16	-125	-219
Całkowity dochód ogółem		38 460	68 654

Z tego przypadający na:

- udziałowców jednostki dominującej	38 460	68 654
- udziały niekontrolujące	-	-

Noty przedstawione na stronach od 9 do 151 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

	Nota	31-12-2013	31-12-2012 dane porównawcze	01-01-2012 dane porównawcze
AKTYWA				
Kasa, środki w Banku Centralnym	18	892 566	1 049 542	469 116
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	19	152 425	118 901	94 582
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	20	7 532	25 811	6 592
Pochodne instrumenty finansowe	42	129 590	88 093	56 646
Pochodne instrumenty zabezpieczające	42	27 146	36 317	
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	21	12 054 541	11 122 492	11 344 516
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe:	22	4 670 032	3 937 399	3 250 739
– dostępne do sprzedaży		3 681 517	3 039 782	2 601 074
– utrzymywane do terminu zapadalności		988 515	897 617	649 665
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	23	22 830	22 830	22 830
Wartości niematerialne	24	171 251	169 649	119 870
Rzeczowe aktywa trwałe	25	116 741	116 698	128 610
Aktywa z tytułu podatku dochodowego	33	36 909	32 614	31 813
- bieżące		6 363	6 191	693
- odroczone		30 546	26 423	31 120
Inne aktywa	26	135 542	146 193	104 239
Aktywa razem		18 417 105	16 866 539	15 629 553
ZOBOWIĄZANIA				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego		21	148	122
Zobowiązania wobec innych banków	27	443 228	465 528	710 304
Pochodne instrumenty finansowe	42	85 401	69 198	20 495
Pochodne instrumenty zabezpieczające	42	14 872	20 842	
Zobowiązania wobec klientów	28	13 196 075	11 816 320	11 411 889
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	29	2 733 179	2 585 519	1 963 985
Zobowiązania podporządkowane	30	327 155	326 714	222 586
Rezerwy	31	11 196	20 205	19 698
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	32	3 135	872	10 552
- bieżące		1 374	406	10 534
- odroczone		1 761	466	18
Pozostałe zobowiązania	33	122 298	119 334	114 728
Zobowiązania razem		16 936 560	15 424 680	14 474 359
KAPITAŁ WŁASNY				
Kapitał własny przypadający na udziałowców jednostki dominującej:				
Kapitał podstawowy		760 462	760 618	542 647
- kapitał zakładowy	36	228 732	228 732	163 732
- akcje własne		-1 160	-1 160	
- kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		532 890	533 046	378 915
Kapitał z aktualizacji wyceny	37	21 082	48 525	13 712
Zyski zatrzymane	38	699 001	632 716	598 835
Udziały mniejszości			-	-
Kapitał własny razem		1 480 545	1 441 859	1 155 194
Kapitał własny i zobowiązania razem		18 417 105	16 866 539	15 629 553

Noty przedstawione na stronach od 9 do 151 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

	Kapitał przypadający na akcjonariuszy Banku								RAZEM kapitał własny
	Kapitał podstawowy (nota 36)			Kapitał z aktualizacji wyceny (nota 37)	Zyski zatrzymane (nota 38)			Niepodzielony wynik finansowy	
	Kapitał zakładowy	Akcje własne	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej		Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka		
Stan na 01-01-2013	228 732	-1 160	533 046	48 525	516 421	21 624	48 302	46 369	1 441 859
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	65 903	65 903
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	-27 443	-	-	-	-	-27 443
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	-27 443	-	-	-	65 903	38 460
Nabycie akcji własnych	-	-659	-	-	-	-	-	-	-659
Koszty emisji akcji*\	-	-	-94	-	-	-	-	-	-94
Opcje menadżerskie	-	-	-	-	500	-	-	-	500
Realizacja wypłat wynagrodzenia zmiennego w akcjach	-	659	-62	-	-	-	-	-	597
Strata z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-118	-118
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	55 527	2 022	-	-57 549	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	55 527	2 022	-	-57 549	-
Stan na 31-12-2013	228 732	-1 160	532 890	21 082	572 448	23 646	48 302	54 605	1 480 545
Stan na 01-01-2012	163 732	-	378 915	13 712	457 500	18 039	48 302	81 455	1 161 655
Strata z lat ubiegłych	-	-	-	-	-	-	-	-6 461	-6 461
Stan na 01-01-2012 dane porównawcze	163 732	-	378 915	13 712	457 500	18 039	48 302	74 994	1 155 194
Wynik netto	-	-	-	-	-	-	-	33 841**\	33 841
Pozostałe całkowite dochody	-	-	-	34 813**\	-	-	-	-	34 813
Całkowity dochód ogółem	-	-	-	34 813	-	-	-	33 841	68 654
Podwyższenie kapitału	65 000	-1 160	154 131	-	-	40	-	-	218 011
Podział wyniku, w tym:	-	-	-	-	58 921	3 545	-	-62 466	-
Przeniesienie wyniku na pozostałe kapitały	-	-	-	-	58 921	3 545	-	-62 466	-
Stan na 31-12-2012	228 732	-1 160	533 046	48 525	516 421	21 624	48 302	46 369	1 441 859

*\rozliczone w 2013 r. koszty emisji akcji serii P dotyczące 2012 r.

**\ w tym, zmiana wynikająca z retrospektywnego odniesienia zysków i strat aktuarialnych

W latach 2013 - 2012 udziały niekontrolujące nie wystąpiły.

Noty przedstawione na stronach od 9 do 151 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

metoda pośrednia		31-12-2013	31-12-2012 dane porównawcze
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ			
Zysk brutto		74 661	37 928
Korekty razem:		477 438	899 357
Amortyzacja	14	46 170	35 907
Odsetki z działalności inwestycyjnej		-47 230	-40 970
Zysk z tytułu działalności inwestycyjnej	40	-1 310	-18
Odsetki z działalności finansowej		124 822	135 186
Niezrealizowane różnice kursowe z działalności finansowej		40 904	-57 081
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		18 306	-19 208
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	40	-31 352	11 416
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	40	13 993	-25 888
Zmiana stanu kredytów i pożyczek udzielonych klientom		-932 049	222 024
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	40	-116 722	536 007
Zmiana stanu pozostałych aktywów	40	11 777	-47 081
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków i Banku Centralnego		-22 427	-244 750
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		1 379 755	404 273
Zmiany stanu rezerw	40	-8 351	1 658
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego	40	12 515	1 789
Zapłacony podatek dochodowy		-11 363	-13 907
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		552 099	937 285
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI INWESTYCYJNEJ			
Wpływy		84 659	39 144
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych		4 143	19
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	22	30 000	-
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	22	50 516	39 125
Wydatki		-177 544	-320 703
Nabycie papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	22	-124 184	-246 107
Nabycie wartości niematerialnych	24	-24 868	-61 922
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	25	-28 374	-12 674
Inne wydatki inwestycyjne		-118	-
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		- 92 885	-281 559

metoda pośrednia	31-12-2013	31-12-2012 dane porównawcze
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE Z DZIAŁALNOŚCI FINANSOWEJ		
Wpływy	1 721 050	1 151 122
Wpływy z obligacji emitowanych przez Grupę	1 721 050	931 991
w tym obligacje podporządkowane	-	100 000
Wpływy netto z emisji akcji i dopłat do kapitału	-	219 131
Wydatki	-1 739 455	-285 447
Nabycie akcji własnych	-659	-1 160
Wykup obligacji emitowanych przez Grupę	-1 604 102	-140 728
Odsetki zapłacone od obligacji emitowanych przez Grupę	-134 600	-143 559
w tym od obligacji podporządkowanych	-22 064	-21 257
Inne wydatki	-94	-
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	-18 405	865 675
PRZEPŁYWY PIENIĘŻNE NETTO, RAZEM	440 809	1 521 401
BILANSOWA ZMIANA STANU ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH I EKWIWALENTÓW ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	40	440 809
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA POCZĄTEK OKRESU	40	2 533 575
ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH NA KONIEC OKRESU) w tym:	40	2 974 384
środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania	40	447 429
		400 535

Noty przedstawione na stronach od 9 do 151 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Dodatkowe noty objaśniające do rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Podstawowe informacje o Banku Ochrony Środowiska S.A. i Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A.

1.1. Bank Ochrony Środowiska S.A.

Jednostką dominującą Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. jest Bank Ochrony Środowiska S.A. (zwany dalej Bankiem lub BOŚ S.A., lub jednostką dominującą) Bank Ochrony Środowiska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Żelaznej 32 został utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego (NBP) Nr 42 z dnia 15 września 1990 roku i aktu notarialnego z dnia 28 września 1990 roku o utworzeniu Banku. Bank jest wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego dla miasta stołecznego Warszawy XII Wydział Gospodarczy pod numerem KRS 0000015525 oraz posiada numer statystyczny REGON 006239498.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) działalność Banku została zaklasyfikowana jako PKD 6419Z.

Czas trwania Banku jest nieoznaczony.

Zgodnie ze Statutem BOŚ S.A., misją Banku jest wspieranie przedsięwzięć służących rozwojowi przemysłu i usług w zakresie ochrony środowiska, rozwojowi rynku produktów i usług związanych z ekologią oraz promowanie i kreowanie postaw proekologicznych i inicjatyw na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Według statutu przedmiotem działalności Banku jest gromadzenie środków pieniężnych, udzielanie kredytów, dokonywanie rozliczeń pieniężnych, wykonywanie innych usług bankowych oraz świadczenie finansowych usług konsultacyjno-doradczych.

Do zakresu działania Banku należy:

- przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- prowadzenie innych rachunków bankowych,
- udzielanie kredytów,
- udzielanie i potwierdzanie gwarancji bankowych oraz otwieranie i potwierdzanie akredytyw,
- emitowanie bankowych papierów wartościowych,
- przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- wydawanie instrumentu pieniądza elektronicznego,
- udzielanie pożyczek pieniężnych,
- wykonywanie operacji czekowych i wekslowych,
- wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- udzielanie i potwierdzanie poręczeń,
- wykonywanie czynności zleconych, związanych z emisją papierów wartościowych,
- pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- pełnienie funkcji banku depozytariusza.

Do zakresu działania Banku należy ponadto:

- obejmowanie lub nabywanie akcji i praw z akcji, udziałów innej osoby prawnej i jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych,
- zaciąganie zobowiązań związanych z emisją papierów wartościowych,
- dokonywanie obrotu papierami wartościowymi,
- wykonywanie terminowych operacji finansowych

- dokonywanie, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika,
- nabywanie i zbywanie nieruchomości,
- świadczenie usług konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych, w szczególności w zakresie związanym z ekologią,
- świadczenie usług faktoringowych,
- przyjmowanie i przekazywanie zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych z zastrzeżeniem, że przedmiotem czynności mogą być wyłącznie papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa, lub Narodowy Bank Polski, lub inne niedopuszczone do obrotu zorganizowanego instrumenty finansowe oraz obligacje, o których mowa w art. 39p ust.1 ustawy z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, a także wykonywanie takich zleceń na rachunek dającego zlecenie,
- świadczenie usług pośrednictwa na rzecz domów maklerskich,
- świadczenie usług pośrednictwa ubezpieczeniowego,
- prowadzenie czynności windykacyjnych na zlecenie banków oraz podmiotów, z którymi Bank zawarł umowy o wspólnym finansowaniu lub umowy o realizację działań w ramach programów operacyjnych.

Od dnia 24 stycznia 1997 roku decyzją Zarządu Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW), akcje Banku zostały dopuszczone do obrotu na GPW w Warszawie i zakwalifikowane do działu finanse - sektor bankowy.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. zostało w dniu 17 marca 2014 roku zatwierdzone przez Zarząd jednostki dominującej do publikacji na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie w dniu 19 marca 2014 roku.

1.2. Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. objętych konsolidacją.

Grupę Kapitałową Banku Ochrony Środowiska S.A. na dzień 31 grudnia 2013 roku tworzy Bank Ochrony Środowiska S.A., pełniący rolę dominującą nad jednostkami bezpośrednio zależnymi: Domem Maklerskim BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOS Finance AB, BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna oraz jednostką zależną w sposób pośredni (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.) MS Wind sp. z o.o.

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność na rynku kapitałowym, w szczególności świadczy usługi maklerskie.

BOŚ Eko Profit S.A. prowadzi działalność finansową i doradczą, uzupełniającą ofertę usługową Banku.

BOŚ Finance AB realizuje usługi finansowe, w tym związane z emisją euroobligacji wyemitowanych przez Bank w 2011 r.

BOŚ Invest Management sp. z o.o. prowadzi działalności finansową oraz realizuje potrzeby Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska w zakresie najmu powierzchni biurowej i usługowej.

BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. prowadzi działalności w zakresie obrotu i zarządzania nieruchomościami działając jako Komplementariusz BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna .

BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna prowadzi działalność w zakresie obrotu i zarządzania nieruchomościami

Wykaz jednostek wchodzących w skład Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. objętych konsolidacją:

L.p.	Jednostki podporządkowane	Siedziba	Rodzaj działalności	Udział % w kapitale Spółki nadzień 31-12-2013	Udział % w głosach na dzień 31-12-2013	Metoda konsolidacji
Jednostki zależne bezpośrednio						
1.	Dom Maklerski BOŚ S.A.	Warszawa	Usługi maklerskie	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
2.	BOŚ Eko Profit S.A.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe, działalność w zakresie doradztwa	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
3.	BOS Finance AB	Sztokholm	Usługi finansowe	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
4.	BOŚ Invest Management sp. z o. o.	Warszawa	Usługi finansowe	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
5.	BOŚ Nieruchomości sp. z o.o.	Warszawa	Działalność w zakresie obrotu zarządzania nieruchomościami	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
6.	BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A.	Warszawa	Działalność w zakresie obrotu i zarządzania nieruchomościami	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną
Jednostki pośrednio zależne (podmiot zależny od BOŚ Eko Profit S.A.)						
	MS Wind sp. z o. o.	Poznań	Realizacja projektu farmy wiatrowej	100%	100%	Konsolidacja metodą pełną

W analogicznym okresie roku 2012 udział Grupy w kapitale zakładowym spółek oraz udział w głosach na walnym zgromadzeniu tych spółek wynosił:

- w Domu Maklerskim BOŚ S.A. 100%,
- w BOŚ Eko Profit S.A. 100%,
- w BOŚ Finance AB 100%,
- w BOŚ Invest Management sp. z o.o. (dawniej Invest Management BOŚ S.A. S.K.A.) 100%.

Skład osobowy Zarządu oraz Rady Nadzorczej BOŚ S.A.

(a) Skład Zarządu Banku

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2013 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

Do dnia zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania skład Zarządu nie zmienił się.

Skład Zarządu Banku na 31 grudnia 2012 roku przedstawiał się następująco:

Mariusz Klimczak	- Prezes Zarządu
Stanisław Kolasiński	- Wiceprezes - pierwszy zastępca prezesa Zarządu
Przemysław Lech Figarski	- Wiceprezes Zarządu
Adam Zbigniew Grzebieluch	- Wiceprezes Zarządu
Krzysztof Wojciech Telega	- Wiceprezes Zarządu

(b) Skład Rady Nadzorczej Banku

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2013 roku wchodził:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Koziół	- Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek Rady Nadzorczej
Michał Juliusz Machlejd	- Członek Rady Nadzorczej
Ryszard Ochwat	- Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek Rady Nadzorczej
Adam Aleksander Wojtaś	- Członek Rady Nadzorczej

W dniu 20 czerwca 2013 r. Walne Zgromadzenie powołało Radę Nadzorczą Banku IX kadencji na lata 2013-2016. W skład Rady nowej kadencji, w miejsce Pana Janusza Topolskiego powołano Pana Adama Wojtasia.

W skład Rady Nadzorczej Banku na 31 grudnia 2012 roku wchodził:

Marcin Likierski	- Przewodniczący
Jacek Maciej Bajorek	- Wiceprzewodniczący
Adam Grzegorz Wasiak	- Sekretarz
Józef Koziół	- Członek Rady Nadzorczej
Andrzej Kazimierz Kraszewski	- Członek Rady Nadzorczej
Michał Juliusz Machlejd	- Członek Rady Nadzorczej
Ryszard Ochwat	- Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Władysław Rogala	- Członek Rady Nadzorczej
Janusz Marek Topolski	- Członek Rady Nadzorczej

2. Informacje o przyjętych zasadach (polityce) rachunkowości przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego

2.1. Podstawa sporządzenia

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. (Grupa Kapitałowa BOŚ S.A., Grupa Kapitałowa, Grupa) obejmuje:

- skonsolidowany rachunek zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz dane porównawcze na dzień 31 grudnia 2012 roku i 1 stycznia 2012 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku,
- skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2012 roku,
- dodatkowe noty objaśniające.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w wersji zatwierdzonej przez Unię Europejską (UE) obowiązującymi na dzień sprawozdawczy tj. 31 grudnia 2013 roku przy zastosowaniu takich samych zasad rachunkowości dla każdego z okresów. Począwszy od dnia 1 stycznia 2013 roku Grupa zmieniła podejście do sposobu rozpoznawania przychodu z tytułu opłat i prowizji związanych z produktami ubezpieczeniowymi. Zmiany prezentacji danych porównawczych zostały przedstawione w nocie 2.32 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania.

MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej (KIMSF).

Dom Maklerski BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOS Finance AB, BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. S.K.A., sporządzają sprawozdania finansowe zgodnie ze wszystkimi obowiązującymi zasadami MSSF zatwierdzonymi przez UE.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej zostało sporządzone według zasady kosztu historycznego z wyjątkiem wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży i papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz wszystkich kontraktów pochodnych wycenianych do wartości godziwej. Stosowane przez Grupę zasady rachunkowości zostały szczegółowo opisane w nocie 2.3-2.31 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest sporządzone w złotych polskich (zł), a wszystkie wartości, o ile nie przedstawiono inaczej, podane są w tysiącach złotych (tys. zł).

Niniejsze roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Bank oraz spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości, tj. co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień zatwierdzenia niniejszego rocznego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Bank oraz spółki wchodzące w skład Grupy w okresie co najmniej 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź ograniczenia dotychczasowej działalności.

W niniejszym rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym zastosowano takie same zasady rachunkowości, jakie zastosowano przy sporządzaniu rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2012 rok z wyjątkiem zastosowania następujących zmian do standardów oraz nowych interpretacji obowiązujących dla okresów rocznych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2013 roku:

- MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” - Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2009-2011)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 27 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”, zatwierdzona w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego standardu, interpretacji lub zmiany, które zostały opublikowane, lecz nie weszły dotychczas w życie.

2.2. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, a nie weszły jeszcze w życie

Następujące standardy i interpretacje zostały wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości lub Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej, a nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),

- MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych, zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne, zatwierdzone w UE w dniu 20 listopada 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – Nowacja instrumentów pochodnych oraz kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zarząd nie przewiduje, aby wprowadzenie powyższych standardów oraz interpretacji miało istotny wpływ na stosowane przez Grupę zasady (politykę) rachunkowości.

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różni się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR), z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień (dzień publikacji sprawozdania finansowego) nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania w UE (poniższe daty wejścia w życie odnoszą się do standardów w wersji pełnej):

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz późniejsze zmiany (nie została określona jeszcze data obowiązującego wejścia w życie),
- MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności” (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub po tej dacie),

- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie),
- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

2.3. Konsolidacja

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje dane finansowe Banku Ochrony Środowiska S.A. oraz dane finansowe jednostek zależnych sporządzone za rok zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku. Sprawozdania finansowe jednostek zależnych sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty konsolidacyjne.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym niezrealizowane zyski wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez Grupę, a przestają być konsolidowane od dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy Spółka ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

Zmiany w udziale własnościowym jednostki dominującej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną są ujmowane jako transakcje kapitałowe. W takich przypadkach w celu odzwierciedlenia zmian we względnych udziałach w jednostce zależnej Grupa dokonuje korekty wartości bilansowej udziałów kontrolujących oraz udziałów niekontrolujących. Wszelkie różnice pomiędzy kwotą korekty udziałów niekontrolujących a wartością godziwą kwoty zapłaconej lub otrzymanej odnoszone są na kapitał własny i przypisywane do właścicieli jednostki dominującej.

2.4. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy Kapitałowej BOŚ S.A., angażującą się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, oraz której wyniki są regularnie przeglądane przez Zarząd Grupy. Ponadto wyniki te są wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji o alokacji zasobów do segmentu oraz przy ocenie wyników działalności segmentu. Dla każdego z wydzielonych segmentów są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów jest oparta na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej.

Zgodnie z MSSF 8 Grupa wyodrębniła następujące segmenty operacyjne:

- pion korporacji i finansów publicznych,

- pion detaliczny,
- działalność skarbową i inwestycyjną,
- działalność maklerską
- pozostałe (nieulokowane w segmentach).

Grupa nie prowadzi działalności zdywersyfikowanej pod względem geograficznym. Szczegółowy opis zasad sprawozdawczości według segmentów przedstawiono w notce 46.

2.5. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

(a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych jednostek Grupy wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji.

(b) Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przeliczane są na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych ujmowane są w rachunku zysków i strat. Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych dochodach całkowitych.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Aktywa i zobowiązania bilansowe wyrażone w walutach obcych przeliczane są na złote według kursu średniego ustalanego przez Prezesa NBP, obowiązującego na dzień sprawozdawczy.

2.6. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W skonsolidowanym rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych według kosztu zamortyzowanego przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej, aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania zamortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego (np. opcje wcześniejszej spłaty niepodlegające wydzieleniu), nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek naliczane są od wartości netto inwestycji według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów kalkulacji utraty wartości.

2.7. Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmuje wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej i przepływów pieniężnych instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia wszystkich poniższych kryteriów, określonych w MSR 39:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, cel zarządzania ryzykiem przez Grupę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia; dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób, w jaki Grupa będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenia zostało ustanowione.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych i wartości godziwej.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanego z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie przyszłych przepływów pieniężnych, spełniających warunki rachunkowości zabezpieczeń, Grupa ujmuje w sposób następujący:

- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w czasie trwania powiązania zabezpieczenia w kapitale własnym, poprzez sprawozdanie z całkowitych dochodów,
- zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu ewentualnej nieefektywnej części zabezpieczenia, są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”,
- odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od instrumentów zabezpieczanych, tzn.: w wyniku odsetkowym.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przepływów pieniężnych przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, wycena instrumentu zabezpieczającego ujęta bezpośrednio w kapitale na dzień ostatniego efektywnego testu pozostaje w kapitałach do czasu realizacji przepływu wynikającego z transakcji zabezpieczanej. Przeniesienie wyceny, o której mowa w zdaniu poprzednim, do rachunku zysków i strat następuje w okresach, w których transakcja zabezpieczana ma wpływ na rachunek zysków i strat. W przypadku gdy, pozycja zabezpieczana przestaje istnieć, zyski lub straty ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach przenoszone są do wyniku bieżącego okresu.

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmiany wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej spełniające w danym okresie warunki rachunkowości zabezpieczeń Grupa ujmuje w sposób następujący:

- 1) zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (tj.: instrumentu pochodnego wyznaczonego i kwalifikującego się jako zabezpieczenie wartości godziwej) ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”,
- 2) zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”,
- 3) odsetki od zabezpieczających instrumentów pochodnych prezentowane są w tej samej linii rachunku wyników, w której prezentowane są odsetki od pozycji zabezpieczanych, tzn.: w wyniku odsetkowym,
- 4) wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, ujmowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

W przypadku, gdy zabezpieczenie wartości godziwej przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się liniowo w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Wycena zabezpieczanych składników aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, wynikająca z czynników innych niż zabezpieczane ryzyka, prezentowana jest w kapitale z aktualizacji wyceny do czasu zbycia lub terminu zapadalności tego składnika aktywów.

2.8. Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji

Przychody i koszty z tytułu opłat i prowizji ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną udzielone są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i ujmowane w chwili ujęcia należności jako korekta efektywnej stopy procentowej kredytu. Koszty prowizji i opłat związanych z kredytami wycenianymi wg ESP są rozliczane od daty ich poniesienia wg ESP. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód po zakończeniu organizacji konsorcjum, jeżeli Grupa nie zachowała dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część o tej samej efektywnej stopie procentowej, co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są wykazywane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu.

Przychody z tytułu opłat i prowizji z działalności maklerskiej ujmuje się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Są to przede wszystkim: prowizje od operacji instrumentami finansowymi we własnym imieniu, lecz na rachunek dającego zlecenie.

2.9. Przychody z tytułu wynagrodzenia za sprzedaż produktów ubezpieczeniowych

W zależności od typu kredytu Bank ujmuje przychód z tytułu ubezpieczeń zgodnie z opracowanym modelem, który dzieli wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego w proporcji odpowiednio wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości. Wycena wartości godziwej obu elementów jest oparta na danych rynkowych.

Przychody z tytułu wynagrodzenia za sprzedaż produktów ubezpieczeniowych rozliczane są wg poniższych zasad:

- 1) wynagrodzenie pomniejszane jest o rezerwę na zwroty oszacowaną przez Bank na podstawie historycznych obserwacji wielkości zwrotów w trakcie życia produktu z tytułu rezygnacji z ubezpieczenia,
- 2) wynagrodzenie po uwzględnieniu pomniejszenia dzielone jest w ustalonej proporcji na:
 - część opłat dotyczących wykonania istotnej czynności polegającej na pośrednictwie w sprzedaży polis, które ujmuje się jednorazowo w rachunku zysku i strat w pozycji przychody z tytułu opłat i prowizji,
 - pozostałą część przychodów, którą rozlicza się w czasie, jako integralną część stopy procentowej i ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu odsetek.

Prawidłowość szacunków jest weryfikowana każdorazowo po powzięciu informacji o istotnych zmianach w tym zakresie, nie rzadziej niż na dzień bilansowy.

2.10. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych są wykazywane w bilansie według ceny nabycia powiększonej o późniejsze zmiany udziału jednostki dominującej w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

2.11. Aktywa i zobowiązania finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności, oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji inwestycji decyduje Zarząd Grupy w momencie wykazania ich po raz pierwszy.

(a) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje w Grupie aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające. Grupa nie posiada aktywów finansowych przeznaczonych w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny w wartości godziwej, z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat. Zyski i straty z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat odnoszone są na wynik działalności handlowej, natomiast przychody i koszty z tytułu odsetek, amortyzacji dyskonta i premii na wynik z tytułu odsetek. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub stanowi instrument pochodny o ile nie został on wyznaczany jako instrument zabezpieczający.

(b) Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- (i) należności przeznaczone do sprzedaży w krótkim terminie (klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu),
- (ii) zaklasyfikowane przy początkowym ujęciu jako instrumenty dostępne do sprzedaży,
- (iii) instrumenty, w których Grupa nie odzyska zasadniczo całości zainwestowanej kwoty w sposób inny niż z powodu ryzyka kredytowego.

Przychody z tytułu odsetek ujmuje się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania umów metodą efektywnej stopy procentowej.

(c) Utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do pożyczek i należności aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Zarząd zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności. Gdyby Grupa dokonała sprzedaży istotnej części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności klasyfikacja całej kategorii zostałaby zmieniona na aktywa dostępne do sprzedaży. Przychody i koszty z tytułu odsetek, premii i dyskonta ujmowane są w rachunku zysków i strat i odnoszone na wynik z tytułu odsetek.

(d) Dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Grupa zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony, a które nie zostały zakwalifikowane ani do aktywów wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ani do portfela aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, ani do pożyczek i należności. Mogą one zostać sprzedane, aby poprawić płynność lub w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone do sprawozdania z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych z bilansu lub utraty jego wartości – wówczas łączna kwota zysków i strat ujmowanych dotychczas w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako pozostałe całkowite dochody wykazywana jest w rachunku zysków i strat w pozycji wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych lub w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości. Natomiast dyskonto, premie i odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat i wykazywane w pozycji wynik z tytułu odsetek. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w pozycji przychody z tytułu dywidend w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień przeprowadzenia transakcji – dzień, w którym Grupa podejmuje zobowiązanie do zakupu lub sprzedaży danego składnika aktywów. Pożyczki i należności wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujmuje się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, które początkowo wykazywane są według wartości godziwej. Aktywa finansowe wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na dzień bilansowy wykazywane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), metodą efektywnej stopy procentowej.

W portfelu aktywów dostępnych do sprzedaży Grupa posiada m.in.: obligacje komunalne, papiery wyemitowane przez banki, przez Skarb Państwa, bony NBP oraz instrumenty kapitałowe. Wartość godziwa papierów notowanych wynika z ich bieżącej ceny rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny (a także w odniesieniu do nienotowanych papierów wartościowych), Grupa ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie cen uzyskanych w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych jak również odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych (w tym uwzględniając m.in.: marżę na ryzyko kredytowe) i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku (m.in. wycenę metodą porównawczą do spółek o zbliżonym profilu działalności notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. z uwzględnieniem dyskonta z tytułu braku płynności).

W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia.

(e) Zobowiązania finansowe

Zobowiązania przy początkowym ujęciu wykazuje się w wartości godziwej, a w okresie późniejszym wykazuje się je według amortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jednostka wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zobowiązania z tytułu pochodnych instrumentów finansowych wyceniane są do wartości godziwej zgodnie z opracowanymi przez Grupę modelami.

W Grupie nie występują zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy.

2.12. Wyłączenie składników aktywów finansowych z bilansu

Grupa dokonuje wyłączenia składników aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych z tych aktywów lub przenosi składnik aktywów finansowych, a przeniesienie spełnia warunki wyłączenia z bilansu. W szczególności Grupa dokonuje spisania należności kredytowych z bilansu w ciężar utworzonych odpisów z tytułu utraty wartości, gdy te należności są nieściągalne, to znaczy:

- koszty dalszej windykacji należności przekraczać będą spodziewane wpływy z windykacji;
- nieskuteczność egzekucji należności Grupy stwierdzona została odpowiednim dokumentem właściwego organu postępowania egzekucyjnego;
- nie jest możliwe ustalenie majątku dłużnika nadającego się do egzekucji i nie jest znane miejsce pobytu dłużnika;
- roszczenia uległy przedawnieniu.

Ponadto, Grupa dokonuje wyłączenia z ewidencji bilansowej z jednoczesnym przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej należności kredytowych, które charakteryzują się następującymi parametrami:

- zaklasyfikowane do należności „straconych” przez okres co najmniej jednego roku.
- utworzona rezerwa celowa (odpowiadająca kwocie odpisu aktualizującego) była równa kwocie należności pozostającej do spłaty, co oznacza, że wartość netto należności była równa zero,
- odpis aktualizacyjny utworzony na ekspozycje był równy kwocie kapitału, a impairmentowa korekta odsetek była równa kwocie odsetek naliczonych, czyli wartość netto kredytów zgodnie z zasadami wyceny MSSF/MSR była równa zero,
- stan prawny ekspozycji – niezakończona upadłość, niezakończone kolejne postępowanie egzekucyjne prowadzone bezskutecznie od wielu lat nie wymagają ciągłego monitorowania.

W 2013 roku Grupa dokonała wyłączenia z ewidencji bilansowej z jednoczesnym przeniesieniem do ewidencji pozabilansowej należności kredytowych należnych od 97 dłużników w wysokości 27,61 mln PLN z tyt. kapitału.

2.13. Utrata wartości aktywów finansowych

(a) Aktywa finansowe wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Bank przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem pomiaru utraty wartości ekspozycji kredytowych w okresach miesięcznych. Utrata wartości ekspozycji kredytowych jest ponoszona, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości na skutek wydarzeń, które nastąpiły po początkowym ujęciu danego składnika aktywów („indywidualne przesłanki utraty wartości”) oraz gdy wydarzenia te mają wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne dotyczące tych aktywów, a przepływy te można wiarygodnie oszacować.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości. Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Przy wycenie metodą portfelową stosuje się miary statystyczne skonstruowane na bazie danych historycznych, dotyczące prawdopodobieństwa wystąpienia utraty wartości oraz stopnia odzysku dla danego portfela z uwzględnieniem wartości zaangażowania kredytowego w danym portfelu. Bank planuje przyszłe przepływy pieniężne na podstawie szacunków opartych na historycznych parametrach. Parametry decydujące o zaklasyfikowaniu ekspozycji kredytowej do konkretnej grupy homogenicznej odzwierciedlają zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy.

Przyjęta metodologia pomiaru utraty wartości i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom w celu zmniejszenia różnic pomiędzy szacunkową a rzeczywistą wielkością strat.

Wycena odpisów aktualizujących i rezerw utworzonych w złotych oraz w walutach obcych (włączając różnice kursowe) jest odnoszona odpowiednio na koszty lub przychody Banku z tytułu odpisów i rezerw.

(b) Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę znaczny lub długotrwały spadek wartości papieru wartościowego poniżej jego wartości początkowej. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata – ustalona jako różnica pomiędzy pierwotnym kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazaną w rachunku zysków i strat - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i wykazana w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat nie są odwracane w rachunku zysków i strat. Jeżeli wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

(c) Umowy renegotjowane

Renegocjacja warunków spłaty może być przeprowadzana na każdym etapie spłaty kredytu. W ramach zmian warunków spłaty podejmowane są działania mające na celu odzyskanie całości należności Grupy, bądź w sytuacjach szczególnych, zminimalizowanie wysokości przewidywanej straty Grupy. Przesłanką do podjęcia kroków zmierzających do restrukturyzacji zadłużenia jest ustalenie na podstawie analizy sytuacji finansowej Klienta, ze szczególnym uwzględnieniem programu naprawczego, czy istnieje realna szansa na odzyskanie przez Kredytobiorcę zdolności kredytowej, a co za tym idzie możliwość spłaty zadłużenia.

2.14. Kompensowanie instrumentów finansowych

Składniki aktywów finansowych i zobowiązań finansowych kompensuje się i wykazuje w bilansie w kwocie netto wyłącznie wtedy, gdy Grupa posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza rozliczyć się w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować dany składnik aktywów i uregulować zobowiązanie.

2.15. Umowy sprzedaży i odkupu

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (transakcje repo, sell-buy-back) są prezentowane w sprawozdaniu finansowym jako inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, jeśli jednostka zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane z posiadaniem danych papierów wartościowych. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków lub zobowiązaniach wobec klientów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (transakcje reverse repo, buy-sell-back) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru. Różnicę pomiędzy ceną sprzedaży a odkupu traktuje się jako odsetki i ujmuje metodą efektywnej stopy procentowej przez okres obowiązywania umowy. Papiery wartościowe pożyczane kontrahentom nie są wyłączone z bilansu Grupy.

Pożyczonych przez Grupę papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba, że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązania wobec klientów. Ryzyko i korzyści dotyczące papierów pozostają po stronie kontrahenta transakcji.

2.16. Gwarancje finansowe

Gwarancje finansowe to kontrakty, które wymagają od wystawcy dokonania wyspecyfikowanych wypłat pokrywających stratę poniesioną przez posiadacza z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w terminie zgodnym z warunkami instrumentu dłużnego. Tego rodzaju gwarancji finansowych udziela się bankom, instytucjom finansowym i innym organizacjom w imieniu klientów w celu zabezpieczenia kredytów, linii kredytowych i innych bankowych narzędzi finansowania.

W momencie początkowego ujęcia, gwarancje finansowe wycenia się w sprawozdaniu finansowym w wartości godziwej na dzień udzielenia gwarancji.

Po początkowym ujęciu zobowiązania Grupy wynikające z takich gwarancji wycenia się według wyższej z dwóch kwot: wartości początkowego ujęcia pomniejszonej o amortyzację naliczoną w celu ujęcia w rachunku zysków i strat przychodu z tytułu prowizji naliczanych liniowo przez okres trwania gwarancji oraz dokonanego na dzień bilansowy szacunku wydatków, które powstaną w przypadku realizacji gwarancji. Szacunki te określa się na podstawie historii poniesionych strat z gwarancji w przeszłości oraz oceny prawdopodobieństwa realizacji gwarancji. Wzrost odpisu na zobowiązania związany z gwarancjami obciąża rachunek zysków i strat w pozycji wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości.

2.17. Wbudowane instrumenty pochodne

Wbudowane instrumenty pochodne są oddzielane od umów i traktowane jak instrumenty pochodne, jeżeli spełnione są następujące warunki:

- charakter ekonomiczny i ryzyko wbudowanego instrumentu nie są ściśle związane z ekonomicznym charakterem i ryzykiem umowy, w którą dany instrument jest wbudowany;
- samodzielny instrument z identycznymi warunkami realizacji jak instrument wbudowany spełniałby definicję instrumentu pochodnego;
- instrument hybrydowy (złożony) nie jest wykazywany w wartości godziwej, a zmiany jego wartości godziwej nie są ujmowane w zysku lub stracie.

Wbudowane instrumenty pochodne są wykazywane w podobny sposób jak samodzielne instrumenty pochodne, które nie są uznane za instrumenty zabezpieczające.

Zakres, w którym zgodnie z MSR 39 cechy ekonomiczne i ryzyko właściwe dla wbudowanego instrumentu pochodnego w walucie obcej są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwym dla umowy zasadniczej (głównego kontraktu) obejmuje również sytuacje, gdy waluta umowy zasadniczej jest walutą zwyczajową dla kontraktów zakupu lub sprzedaży pozycji niefinansowych na rynku dla danej transakcji.

Oceny, czy dany wbudowany instrument pochodny podlega wydzieleniu Grupa dokonuje na moment jego początkowego ujęcia.

2.18. Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej, począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, lub w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej prezentowane są w bilansie jako aktywa, a o wartości ujemnej jako zobowiązania.

2.19. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe zalicza się do „przeznaczonych do sprzedaży” i wykazuje według niższej z dwóch kwot: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, jeżeli ich wartość bilansową realizuje się przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie bieżącego używania.

Jeśli jednostka zaklasyfikowała składnik aktywów (lub grupę do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, ale jego wartość bilansowa nie zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży tylko poprzez jego dalsze wykorzystanie, jednostka zaprzestaje klasyfikacji tego składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży.

Jednostka wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży (lub nie wchodzi już w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży) w kwocie niższej z:

a) jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczonego do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży

i

b) wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o jego niesprzedawaniu.

2.20. Wartości niematerialne

(a) Wartość firmy

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Ponadto na każdą datę sprawozdawczą ocenia się, czy nie wystąpiły przesłanki utraty wartości firmy.

Grupa ocenia, czy na datę bilansową nie zaistniały przesłanki powodujące, iż wartość bilansowa wartości firmy jest wyższa od jej wartości odzyskiwanej. W tym celu sporządzany jest corocznie test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy - niezależnie od tego, czy istnieją przesłanki, które wskazują, iż nastąpiła utrata wartości. Test sporządzany jest zgodnie z MSR 36.

Wartość odzyskiwalna szacowana jest na podstawie wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne (dalej CGU), które zostały przyporządkowane do wartości firmy powstałej na skutek przejęcia przedsiębiorstwa maklerskiego Elimar na poziomie nie wyższym niż segment operacyjny.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania Grupa oczekuje z tytułu dalszego użytkowania CGU. Wartość użytkowa uwzględnia wartość końcową (rezydualną) CGU. Wartość rezydualna CGU obliczana jest poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy, przy zastosowaniu określonej stopy wzrostu.

Prognozy dotyczące przyszłych przepływów opiewają na okres 5 lat oraz opierają się na:

- historycznych danych odzwierciedlających potencjał CGU w zakresie generowania przepływów pieniężnych,
- prognozach bilansu i rachunku zysków i strat na okres objęty prognozą,
- założeniach zawartych w budżecie Grupy,
- analizie przyczyn rozbieżności pomiędzy przeszłymi prognozami przepływów pieniężnych a faktycznie uzyskanymi przepływami środków.

Wartość bieżąca przyszłych przepływów obliczana jest przy zastosowaniu adekwatnej stopy dyskontowej, uwzględniającej stopę wolną od ryzyka, premię za ryzyko, premię za niską kapitalizację oraz premię za ryzyko specyficzne.

Wartość bieżąca przyszłych przepływów przyrównywana jest do bilansowej wartości (na dzień sporządzania testu) dla sumy: wartości firmy oraz wartości bilansowej aktywów CGU z wyłączeniem części dotyczącej podatku odroczonego.

(b) Licencje i oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje oraz wytworzone we własnym zakresie oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty amortyzuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania metodą liniową.

Wydatki związane z utrzymaniem programów komputerowych ujmowane są jako koszty z chwilą poniesienia lub koszty rozliczane w czasie.

Okres ekonomicznego użytkowania wartości niematerialnych zawiera się w przedziale powyżej 1 roku do 15 lat.

(c) Nakłady na wartości niematerialne

Grupa aktywuje koszty poniesione na etapie prac rozwojowych przedsięwzięcia prowadzonego we własnym zakresie jedynie w przypadku, gdy Grupa ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika wartości niematerialnych, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac rozwojowych i użytkowaniu składnika oraz ma możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom tworzenia, produkcji i przystosowania składnika aktywów do użytkowania w sposób zamierzony przez kierownictwo.

Aktywowane koszty amortyzuje się metodą liniową po zakończeniu prac rozwojowych. Szacowany okres użytkowania określony jest indywidualnie.

(d) Testowanie utraty wartości

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej wartości niematerialnych pomniejszonej o koszty ich sprzedaży i wartości użytkowej.

2.21. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację środków trwałych nalicza się metodą liniową przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:– 40 lat dla budynków,

– 10 lat dla ulepszeń w obcym środku trwałym, lub krócej, jeżeli tak wynika z umowy,– 3-10 lat dla urządzeń i środków transportu.

Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się również na każdy dzień bilansowy.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest niezwłocznie obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

2.22. Leasing

W momencie zawarcia umowy ustala się czy umowa zawiera leasing. Dokonuje się tego w oparciu o istotę umowy i wymaga to oceny, czy:

- wywiązanie się z umowy zależy od korzystania z określonego aktywa lub aktywów, oraz

- umowa przekazuje prawo do użytkowania składnika aktywów.

W przypadku umów leasingu, na mocy których następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów będących przedmiotem umowy, przedmiot leasingu jest ujmowany w aktywach jako środek trwały i jednocześnie ujmowane jest zobowiązanie w kwocie równej wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu. Opłaty leasingowe są dzielone między koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe ujmowane są bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Umowa jest klasyfikowana jako leasing operacyjny jeśli nie następuje przeniesienie zasadniczo całego ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Całość opłat leasingowych dokonanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej. W przypadku rozwiązania umowy leasingu przed upływem okresu jej obowiązywania ewentualna płatność wymagana na rzecz leasingodawcy tytułem kary umownej, powiększa koszty w okresie, w którym nastąpiło rozwiązanie umowy.

2.23. Odroczony podatek dochodowy

Na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego podatek odroczony obliczany jest metodą zobowiązań bilansowych. Grupa tworzy rezerwę i aktywa na przejściowe różnice z tytułu odroczonego podatku dochodowego wywołane odmiennością momentu uznawania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione zgodnie ze stosowanymi zasadami rachunkowości i przepisami o podatku dochodowym od osób prawnych.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu aktualizacji wyceny pewnych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów pochodnych, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych do odliczenia.

Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości z wyjątkiem:

- sytuacji, gdy rezerwa na podatek odroczony powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na zysk lub stratę brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych z wyjątkiem, gdy składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynika z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań pochodzącego z transakcji, która:

- a) nie jest połączeniem jednostek gospodarczych; oraz
- b) nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową).

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach jest ujmowany również w pozostałych całkowitych dochodach.

Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek (i przepisów) podatkowych, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji odnośnych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień bilansowy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień bilansowy.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania

tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat należności ze zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

2.24. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi wycenia się na moment ich początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy i jest zwracana na rachunek właściciela przejętego majątku po pomniejszeniu o koszty poniesione w związku z przejęciem, przechowaniem i wyceną.

W Grupie nie występują aktywa przejęta za długi.

2.25. Przedpłaty, rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Przedpłaty dotyczą kosztów poniesionych w bieżącym roku obrotowym, a dotyczących okresów przyszłych. Są one ujmowane w bilansie w pozycji inne aktywa.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów stanowią koszty dotyczące bieżącego okresu, które będą poniesione przez Grupę w okresach przyszłych. Bierne międzyokresowe rozliczenia kosztów oraz przychody przyszłych okresów są prezentowane w bilansie w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

2.26. Rezerwy na świadczenia pracownicze

Grupa tworzy rezerwy na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych ustalone w oparciu o oszacowania tego rodzaju zobowiązań na podstawie modelu aktuarialnego. Stosowany przez Grupę model aktuarialny w celu ustalenia wartości bieżącej swoich zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz związanych z nimi kosztów bieżącego zatrudnienia - oraz tam gdzie ma to zastosowanie - kosztów przeszłego zatrudnienia wykorzystuje metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych. Zgodnie z metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych (czasami znaną pod nazwą metody świadczeń narosłych w stosunku do stażu pracy lub metody „świadczenie/staż pracy”), każdy okres wykonywania pracy jest postrzegany jako powodujący powstanie dodatkowej jednostki uprawnienia do świadczeń i każda jednostka uprawnienia do świadczeń wyliczana jest oddzielnie przed wejściem w skład ostatecznego zobowiązania. Zyski i straty aktuarialne dla odpraw emerytalnych ujmowane są w całkowitych innych dochodach, natomiast od nagród jubileuszowych ujmowane są w rachunku zysków i strat

2.27. Rezerwy

Rezerwy ujmuje się wówczas, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- na dzień bilansowy Grupa posiada obecny, prawny lub zwyczajowo oczekiwany obowiązek wydatkowania środków, wynikający ze zdarzeń przeszłych; przy czym do określenia istnienia tego obowiązku wykorzystywane są opinie prawne,
- gdy prawdopodobieństwo zaistnienia wydatku z tytułu zaspokojenia roszczeń jest wyższe niż prawdopodobieństwo braku takiego wydatku, oraz
- gdy wielkość tego wydatku można wiarygodnie oszacować.

Rezerwy wyceniane są w bieżącej wartości nakładów, które jak się oczekuje, będą niezbędne do wypełnienia obowiązku, z uwzględnieniem wartości pieniądza w czasie (jeśli jest to istotne), oraz ryzyka związanego z danym obowiązkiem.

W przypadku dyskontowania kwoty przewidywanego wydatku, wzrost rezerwy spowodowany upływem czasu wykazuje się jako koszt z tytułu odsetek.

2.28. Kapitał własny

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone przez jednostkę dominującą oraz spółki zależne zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem Banku.

Pozycje kapitałów własnych jednostek zależnych, inne niż kapitał zakładowy dodaje się do odpowiednich pozycji kapitałów własnych jednostki dominującej.

(a) Kapitał podstawowy

Na kapitał podstawowy składa się zarejestrowany kapitał zakładowy jednostki dominującej i kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej.

Kapitał zakładowy dotyczy jedynie kapitału jednostki dominującej. Wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

(b) Akcje własne.

W przypadku wykupu akcji własnych, kwota zapłaty za akcje własne obciąża kapitał własny i jest wykazywana w bilansie w odrębnej pozycji „akcje własne”.

(c) Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży wynikającą z ich wyceny oraz podatek odroczonej od pozycji ujętych w kapitale z aktualizacji wyceny, zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, z tytułu efektywnej części zabezpieczenia, oraz zyski i straty aktuarialne w programie określonych świadczeń

(d) Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują niepodzielony wynik finansowy oraz pozostałe kapitały tj. pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe oraz fundusz ogólnego ryzyka.

Pozostałe kapitały tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub przepisach prawa.

2.29. Płatności na bazie akcji

W Grupie realizowany jest program motywacyjny, w ramach którego kluczowym członkom kadry menedżerskiej przyznawane są prawa do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A.

Koszt transakcji rozliczanych z pracownikami w instrumentach kapitałowych jest wyceniany przez odniesienie do wartości godziwej na dzień przyznania praw. Wartość godziwa ustalana jest przy zastosowaniu symulacji Monte Carlo. Przy wycenie transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych uwzględniane są rynkowe warunki nabycia uprawnień (związane z ceną akcji jednostki dominującej) oraz warunki inne niż warunki nabycia uprawnień.

Koszt transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych jest ujmowany wraz z odpowiadającym mu wzrostem wartości kapitału własnego w okresie, w którym spełnione zostały warunki dotyczące wyników i świadczenia pracy, kończącym się w dniu, w którym określani pracownicy zdobędą pełne uprawnienia do świadczeń („dzień nabycia praw”). Skumulowany koszt ujęty z tytułu transakcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych na każdy dzień bilansowy do dnia nabycia praw odzwierciedla stopień upływu okresu nabywania praw oraz liczbę nagród, do których prawa – w opinii Zarządu jednostki dominującej na ten dzień, opartej na możliwie najlepszych szacunkach liczby instrumentów kapitałowych – zostaną ostatecznie nabyte.

Grupa nie rozpoznaje kosztów z tytułu opcji menedżerskich, dla których nie spełnione zostały nierynkowe warunki związane z dokonaniem lub warunki związane ze świadczeniem pracy. W przypadku niespełnienia rynkowych warunków nabycia uprawnień koszty z tytułu programu są ujmowane, o ile pozostałe (nierynkowe) warunki związane z dokonaniem oraz warunki związane ze świadczeniem pracy zostały spełnione.

W przypadku modyfikacji warunków przyznawania nagród rozliczanych w instrumentach kapitałowych, w ramach spełnienia wymogu minimum ujmuje się koszty, jak w przypadku gdyby warunki te nie uległy zmianie. Ponadto, ujmowane są koszty z tytułu każdego wzrostu wartości transakcji w wyniku modyfikacji, wycenione na dzień zmiany.

W przypadku anulowania nagrody rozliczanej w instrumentach kapitałowych, jest ona traktowana w taki sposób, jakby prawa do niej zostały nabyte w dniu anulowania, a wszelkie jeszcze nieujęte koszty

z tytułu nagrody są niezwłocznie ujmowane. Dotyczy to również nagród, w przypadku których warunki inne niż warunki nabycia uprawnień będące pod kontrolą jednostki dominującej lub pracownika nie są spełnione. Jednakże w przypadku zastąpienia anulowanej nagrody nową nagrodą – określoną jako nagroda zastępcza w dniu jej przyznania, nagroda anulowana i nowa nagroda są traktowane tak, jakby stanowiły modyfikację pierwotnej nagrody, tj. w sposób opisany powyżej.

Koszty z tytułu programu są ujmowane w kapitale w korespondencji z kosztami wynagrodzeń.

2.30. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych, środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje wymagalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę, środki w bankach centralnych o możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz krótkoterminowe papiery wartościowe Skarbu Państwa.

2.31. Działalność maklerska

Dom Maklerski BOŚ S.A. prowadzi działalność powierniczą w zakresie obsługi rachunków papierów wartościowych klientów. Aktywa te nie zostały wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym, ponieważ Grupa nie posiada nad nimi kontroli, nie osiąga z ich tytułu korzyści oraz nie ponosi ryzyk związanych z powyższymi aktywami.

2.32. Dane porównawcze

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, w związku ze zmianą podejścia Grupy do sposobu rozpoznawania przychodu z tytułu opłat i prowizji związanych z produktami ubezpieczeniowymi, zostały dokonane zmiany w stosunku do uprzednio publikowanych sprawozdań finansowych na 31 grudnia 2012 roku. W opinii Grupy obecna prezentacja lepiej odzwierciedla istotę i ekonomiczną treść opisanych pozycji.

Począwszy od 1 stycznia 2013 roku Grupa zastosowała zmieniony MSR 19 Świadczenia pracownicze. Zmieniony standard wymaga m.in. ujmowania zysków i strat wynikających z przeszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w innych całkowitych dochodach, a nie jak dotychczas w wyniku finansowym. Zmiany do standardu mają zastosowanie retrospektywne zgodnie z MSR 8.

Poniżej zaprezentowane zostały przekształcone dane porównawcze za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku oraz na dzień 31 grudnia oraz 1 stycznia 2012 roku ujęte w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

Pozycja w rachunku zysków i strat	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2012		31-12-2012
		dane opublikowane	wpływ korekty	dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze	Zmiana prezentacji przychodów dotyczących prowizji ubezpieczeniowych	900 180	2 365	902 545
Wynik z tytułu odsetek		284 155	2 365	286 520
Przychody z tytułu opłat i prowizji	Korekta przychodów dotyczących prowizji ubezpieczeniowych	136 529	-5 724	130 805
Wynik z tytułu opłat i prowizji		106 313	-5 724	100 589
Pozostałe przychody operacyjne	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu rozwiązanych rezerw na urlopy i świadczenia pracownicze	8 632	-2 139	6 493
Pozostałe koszty operacyjne	Zmiana prezentacji korekt naliczeń dotyczących lat ubiegłych	-11 891	-1 722	-13 613
Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości	Zmiana prezentacji korekt naliczeń dotyczących lat ubiegłych	-54 035	1 722	-52 313
Ogólne koszty administracyjne	Zmiana prezentacji przychodów z tytułu rozwiązanych rezerw na urlopy i świadczenia pracownicze oraz zmiany zgodnie z MSR 19	-373 607	988	-372 619
Wynik na działalności operacyjnej		42 438	-4 510	37 928
Zysk brutto		42 438	-4 510	37 928
Obciążenia podatkowe		-4 944	857	-4 087
- część odroczone	Zmiana obciążeń z tyt. podatku odroczonego	2 140	857	2 997
Zysk netto		37 494	-3 653	33 841

Pozycja w nocie zysk przypadający na jedną akcję	12 miesięcy zakończonych		
	12-12-2012		12-12-2012
	dane opublikowane	wpływ korekty	dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Zysk netto	37 494	- 3 653	33 841
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł, gr.)	1,88		1,70

Pozycja w sprawozdaniu z całkowitych dochodów	Tytuł	12 miesięcy zakończonych		
		31-12-2012		31-12-2012
		dane opublikowane	wpływ korekty	dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Zysk netto	Korekta przychodów z tytułu prowizji do rozliczenia w czasie.	37 494	-3 653	33 841
Zysk z tytułu wyceny aktywów dostępnych do sprzedaży	korekta wyceny spółki zależnej	32 073	98	32 171
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	zmiany zgodnie z MSR 19	-	1 151	1 151
Podatek odroczoney		-	-219	-219
Całkowity dochód ogółem		71 277	-2 623	68 654

Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku	Tytuł	31-12-2012		
		dane opublikowane	wpływ korekty	31-12-2012 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Prowizje rozliczane w czasie (ESP)	11 129 657	-7 165	11 122 492
Inne aktywa	Prowizje rozliczane w czasie od obligacji własnych	147 212	-1 019	146 193
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		31 253	1 361	32 614
- odroczone		25 062	1 361	26 423
Aktywa razem		16 873 362	-6 823	16 866 539
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Prowizje rozliczane w czasie	2 586 244	-725	2 585 519
Zobowiązania podporządkowane	Prowizje rozliczane w czasie	327 008	-294	326 714
Zobowiązania razem		15 425 699	- 1 019	15 424 680
Kapitał z aktualizacji wyceny	Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych zgodnie z MSR 19	47 593	932	48 525
Zyski zatrzymane		639 452	-6 736	632 716
Kapitał własny razem		1 447 663	-5 804	1 441 859
Kapitał własny i zobowiązania razem		16 873 362	-6 823	16 866 539

Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Banku	Tytuł	01-12-2012 dane opublikowane	wpływ korekty	01-12-2012 dane zaprezentowane w niniejszym sprawozdaniu finansowym
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	Prowizje rozliczane w czasie (ESP)	11 352 492	-7 976	11 344 516
Inne aktywa	Prowizje rozliczane w czasie od obligacji własnych	105 342	-1 103	104 239
Aktywa z tytułu podatku dochodowego		30 298	1 515	31 813
- odroczone		29 605	1 515	31 120
Aktywa razem		15 637 117	-7 564	15 629 553
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	Prowizje rozliczane w czasie	1 964 891	-906	1 963 985
Zobowiązania podporządkowane	Prowizje rozliczane w czasie	222 783	-197	222 586
Zobowiązania razem		14 475 462	-1 103	14 474 359
Zyski zatrzymane		605 296	-6 461	598 835
Kapitał własny razem		1 161 655	-6 461	1 155 194
Kapitał własny i zobowiązania razem		15 637 117	-7 564	15 629 553

3. Korekty błędów dotyczących poprzednich okresów

W okresie dwunastu miesięcy zakończonym dnia 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku nie wystąpiła konieczność dokonania korekty błędów poprzednich okresów.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez UE wymaga zastosowania pewnych istotnych z punktu widzenia rachunkowego oszacowań. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone, założenia i szacunki znaczące z punktu widzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej:

(a) Utrata wartości kredytów i pożyczek

W obszarze ryzyka kredytowego w 2013 roku, w stosunku do stanu z końca 2012 roku, nastąpił wzrost poziomu wyliczonych odpisów aktualizacyjnych i rezerw na zobowiązania pozabilansowe o 9,1 mln zł.

Ogółem w segmencie klientów korporacyjnych i finansów publicznych na koniec 2013 roku w stosunku do 2012 roku nastąpiło zwiększenie poziomu odpisów aktualizujących o 19,7 mln zł. W odniesieniu do należności banków, nastąpiło zmniejszenie poziomu odpisów aktualizujących o 1,3 mln zł w odniesieniu do poziomu z 2012 roku, wynikające z realizacji zawartych porozumień i umów restrukturyzacyjnych. W segmencie klientów detalicznych w 2013 roku spadł poziom odpisów aktualizacyjnych o 10,6 mln zł do 2012 roku.

Poziom odpisów aktualizacyjnych na kapitał należności brutto wyliczony na koniec grudnia 2013 roku wyniósł 305,1 mln zł w stosunku do 297,3 mln zł na koniec 2012 roku.

W grudniu 2013 roku przeprowadzono analizę wrażliwości odpisów na zmiany parametrów portfelowych PD i LGD w metodzie portfelowej i grupowej. W przypadku wzrostu PD o 0.1 pkt. proc. i jednoczesnym spadku stóp odzysku o 10 pkt. proc., stan odpisów wzrósłby o ok. 25,8 mln zł i w takiej wysokości wpłynąłby na wynik Grupy.

(b) Utrata wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży

Grupa rozpoznaje utratę wartości instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży, gdy wystąpiło znaczne lub długotrwałe obniżenie ich wartości godziwej poniżej wartości początkowej. Ustalenie, czy obniżenie jest znaczne lub długotrwałe, wymaga zastosowania własnej oceny. Wykazanie utraty wartości może również być wskazane, gdy istnieją dowody na pogorszenie się sytuacji finansowej emitenta, branży lub sektora gospodarki, technologii lub przepływów z działalności operacyjnej i finansowej.

(c) Dłużne papiery utrzymywane do terminu zapadalności

Grupa stosuje zalecenia MSR 39 dotyczące klasyfikowania aktywów finansowych innych niż instrumenty pochodne o stałych lub możliwych do ustalenia płatnościach i określonym terminie zapadalności jako aktywa utrzymywane do terminu zapadalności. Klasyfikacja ta w znacznym stopniu oparta jest na własnej ocenie. Dokonując tej oceny, Grupa ocenia swój zamiar i możliwości utrzymywania tych papierów do terminu zapadalności. Jeżeli Grupa nie utrzyma papierów do terminu zapadalności, będzie musiał zmienić klasyfikację całej kategorii na aktywa dostępne do sprzedaży (z wyjątkiem pewnych okoliczności, jak np. sprzedaż o niewielkiej wartości krótko przed datą zapadalności). Dłużne papiery wyceniane są wtedy według wartości godziwej, a nie zamortyzowanego kosztu. W przypadku sprzedaży wartość portfela papierów utrzymywanych do terminu zapadalności na dzień 31 grudnia 2013 roku byłaby wyższa w porównaniu z wartością księgową o 44 754 tys. zł, zaś na dzień 31 grudnia 2012 roku o 66 882 tys. zł.

(d) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując modele wyceny przyjęte na rynku. Uwzględniają one m.in. zdyskontowaną (za pomocą krzywej zerokuponowej z marżą) do wartości obecnej ocenę przyszłych przepływów pieniężnych, porównywalne ceny transakcyjne (jeśli istnieją), jak również odniesienie do podobnych instrumentów kwotowanych na aktywnych rynkach. W rzadkich przypadkach, gdy zastosowanie takich modeli nie jest możliwe i nie ma możliwości ustalenia wartości godziwej w sposób rzetelny, instrumenty finansowe wykazywane są według kosztu nabycia. Informacje dotyczące wrażliwości instrumentów finansowych znajdują się w Nocie 43.

(e) Rezerwa na zobowiązania i roszczenia

W dniu 21 listopada 2013 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (SOKiK) ogłosił wyrok w sprawie opłat interchange, w którym m.in. zmienił Decyzję nr DAR 15/2006 Prezesa UOKiK z dnia 29 grudnia 2006 r. w ten sposób, że zmienił wysokość kar nałożonych na banki przez Prezesa UOKiK. W przypadku BOŚ SA nastąpiło zmniejszenie kary. W związku z powyższym nastąpiło rozwiązanie rezerwy z kwoty 2 895 tys. zł. do 64 tys. zł.

(f) Rezerwa na świadczenia pracownicze – rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne

W poprzednich latach pracownikom przysługiwały nagrody jubileuszowe. Zgodnie z obecnie obowiązującym w Banku Regulaminem nagrody jubileuszowe nie będą wypłacane od 1 stycznia 2014 roku.

Prawo do odprawy emerytalnej przysługuje każdemu pracownikowi, który osiągnie wiek emerytalny.

Odprawy emerytalne związane ze świadczeniami lub zasiłkami przedemerytalnymi oraz przejścia na emeryturę w ramach zwolnień grupowych nie są uwzględnione w obliczeniach i w przypadku ich wystąpienia w przyszłości, rezerwa taka powinna zostać przeliczona odrębnie.

Odprawa rentowa przysługuje pracownikowi, który nabył trwałą niezdolność do pracy uprawniającą do pobierania świadczenia rentowego w ramach ubezpieczenia społecznego.

Podstawa wymiaru zarówno odprawy emerytalnej, jak i rentowej obliczana jest na podstawie wynagrodzenia pracownika, obliczanego jak ekwiwalent za urlop wypoczynkowy, w momencie nabycia uprawnień do odprawy.

Wysokość odprawy w zależności od posiadanego stażu pracy w Banku Ochrony Środowiska S.A. wynosi w relacji do podstawy wymiaru:

do 10 lat pracy	-	100%
po 10 latach pracy	-	200%
po 15 latach pracy	-	250%

Do obliczeń przyjęte zostały wynagrodzenia pracowników na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Analiza wrażliwości

Przeprowadzono analizę wrażliwości wartości obecnej przyszłych zobowiązań na zmianę poszczególnych założeń przy pozostałych założeniach niezmiennych. Rozpatrywano następujące wahania zakładanych parametrów:

1. Wzrost i spadek stopy procentowej do dyskontowania przyszłych świadczeń o 25 punktów bazowych;
Zmiana wartości obecnej przyszłych zobowiązań odzwierciedla ryzyko stopy procentowej. Wartość obecną zobowiązań oblicza się przy użycie stopy dyskonta określonej przez odniesienie do rentowności obligacji skarbowych. Spadek oprocentowania obligacji powoduje zwiększenie zobowiązań programu.
2. Wzrost zakładanej stopy przyrostu płac od 2015 roku o 100 punktów bazowych;
Zmiana wartości obecnej przyszłych zobowiązań odzwierciedla ryzyko wzrostu wynagrodzeń. Wartość obecną zobowiązań oblicza się przez odniesienie do przyszłych wynagrodzeń pracowników. Większy niż zakładany wzrost wynagrodzeń spowoduje wzrost zobowiązań.
3. Spadek współczynników rotacji o 10%.
Zmiana wartości obecnej przyszłych zobowiązań odzwierciedla ryzyko rotacji. Wartość obecną zobowiązań oblicza się przy założeniu pewnego poziomu rotacji pracowników. Jeśli rzeczywista rotacja w przyszłości będzie mniejsza niż zakładana, zobowiązania wzrosną.

Warianty	Bazowy	Spadek stopy dyskontowej	Wzrost stopy dyskontowej	Wzrost stopy przyrostu płac	Współczynniki rotacji obniżone o 10%
Stopa przyrostu płac	2.5% (0% w 2014)	2.5% (0% w 2014)	2.5% (0% w 2014)	3.5% (0% w 2014)	2.5% (0% w 2014)
Stopa procentowa	4,25%	4,0%	4,5%	4,25%	4,25%
Odprawy emerytalno- rentowe	3 420	3 511	3 333	3 778	3 499
Zmiana procentowa		2,6%	-2,5%	10,5%	2,3%

Wyżej opisana analiza wrażliwości nie musi być reprezentatywnym przedstawieniem faktycznych zmian wysokości wartości obecnej przyszłych zobowiązań opisanych powyżej. Jest mało prawdopodobne, by zmiany poszczególnych założeń występowały w izolacji od innych, ponieważ pewne założenia mogą być skorelowane.

Ryzyka związane z odprawami emerytalno-rentowymi:

Ryzyko stopy procentowej	Bieżącą wartość zobowiązań oblicza się przy użyciu stopy dyskonta określonej przez odniesienie do rentowności obligacji skarbowych. Spadek oprocentowania obligacji powoduje zwiększenie zobowiązań programu.
Ryzyko wynagrodzeń	Wartość bieżącą zobowiązań oblicza się przez odniesienie do przyszłych wynagrodzeń pracowników. Większy niż zakładany wzrost wynagrodzeń spowoduje wzrost zobowiązań.
Ryzyko rotacji	Bieżącą wartość zobowiązań oblicza się przy założeniu pewnego poziomu rotacji pracowników. Jeśli rzeczywista rotacja w przyszłości będzie mniejsza niż zakładana, zobowiązania wzrosną.

(g) Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

5. Zarządzanie ryzykiem

Zarządzanie ryzykiem skoncentrowane jest bezpośrednio w Banku, z uwagi na fakt, że aktywa Banku stanowią przeważającą część aktywów Grupy na dzień 31 grudnia 2013 roku. Wobec powyższego, opis metodologii dotyczący procesu zarządzania ryzykiem kredytowym odnosi się do Banku.

(a) Definicja ryzyka kredytowego

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko związane z zagrożeniem niewywiązania się kredytobiorcy z postanowień umowy kredytowej, w szczególności chodzi o niedotrzymanie terminu bądź brak spłaty kapitału, odsetek oraz pozostałych kosztów kredytowania. Poziom ryzyka kredytowego jest zależny od rodzaju, wielkości i celu wykorzystania kredytu oraz możliwości jego obsługi przez kredytobiorcę.

(b) Metody zarządzania ryzykiem

Bank zarządzał ryzykiem kredytowym stosując w szczególności:

- 1) postępowanie przy ocenie ryzyka pojedynczej transakcji, ustanawianiu zabezpieczeń oraz podejmowaniu decyzji kredytowych,
- 2) monitorowanie poziomu ryzyka, limitowanie oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych,
- 3) modele ratingowe i scoringowe wykorzystywane w ocenie ryzyka klientów indywidualnych i instytucjonalnych,
- 4) portfelowy pomiar ryzyka kredytowego,
- 5) system raportowania dla kadry kierowniczej Banku,
- 6) systemy informatyczne, wspierające realizację wyżej wymienionych zadań.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym Bank realizował w ujęciu jednostkowym (transakcja kredytowa) oraz portfelowym.

Zarządzanie ryzykiem pojedynczych transakcji realizowane było z uwzględnieniem następujących zasad:

- 1) każda transakcja kredytowa wymagała wszechstronnej oceny ryzyka kredytowego, której wyrazem był rating wewnętrzny lub ocena scoringowa,
- 2) podstawą pozytywnej decyzji kredytowej było posiadanie przez klienta zdolności kredytowej,
- 3) pomiar ryzyka kredytowego potencjalnych oraz zawartych transakcji kredytowych dokonywany był na etapie udzielania kredytu oraz monitorowania,
- 4) proces kredytowy zapewniał niezależność oceny poziomu ryzyka kredytowego od służb sprzedaży,
- 5) decyzje kredytowe podejmowane były wyłącznie przez osoby do tego uprawnione,
- 6) oferowane klientowi warunki transakcji kredytowej zależały od poziomu ryzyka kredytowanego związanego z klientem i/lub transakcją.

Bank uzależniał podjęcie finansowania od:

- 1) posiadania przez kredytobiorcę zdolności kredytowej do spłaty wnioskowanego zadłużenia w terminach uzgodnionych z Bankiem,
- 2) przedstawienia zabezpieczenia spłaty w formie i wartości akceptowanej przez Bank oraz spełnienia innych kryteriów warunkujących podjęcie finansowania takich jak, w szczególności, pożądana charakterystyka zachowania klienta wobec Banku i na rynku bankowym.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w ujęciu portfelowym Bank realizował wykorzystując różne metody pomiaru i wyceny ryzyka kredytowego, w tym:

- 1) prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- 2) oczekiwaną stratę kredytową,
- 3) macierze migracji pomiędzy okresami opóźnienia lub klasami ryzyka,
- 4) analizę generacji kredytów (kredytów udzielanych w danym okresie czasu),
- 5) udział i strukturę kredytów zagrożonych,
- 6) udział i strukturę ekspozycji spełniających przesłankę indywidualnej utraty wartości.

(c) Procesy ustalone w celu zarządzania ryzykiem

Ocena ryzyka kredytowego dokonywana była w Banku z wykorzystaniem metod ratingowych i scoringowych, tworzonych, rozwijanych i nadzorowanych w Obszarze Ryzyka. Odstąpienie od przyjętego sposobu oceny ryzyka wymagało akceptacji dyrektora Departamentu Oceny Ryzyka Kredytowego, która dokonywana była jednocześnie ze wskazaniem indywidualnej zasady oceny ryzyka, zapewniający adekwatniejszy w danej sytuacji jego pomiar.

Bank monitorował ryzyko kredytowe przez cały okres funkcjonowania transakcji kredytowej. Częstotliwość i zakres monitorowania były zależne od poziomu identyfikowanego ryzyka.

W procesie oceny i monitorowania ryzyka Bank wykorzystywał informacje pochodzące z wewnętrznych baz danych oraz ze źródeł zewnętrznych, w szczególności z Biura Informacji Kredytowej S.A.

W celu wczesnej identyfikacji zagrożenia zwiększonym ryzykiem braku terminowej obsługi lub spłaty zadłużenia albo ryzykiem utraty lub spadku wartości przyjętego zabezpieczenia Bank stosował system wczesnego ostrzegania.

W przypadku zidentyfikowania sytuacji mogących zagrozić terminowej spłacie Bank podejmował działania restrukturyzacyjne.

W Banku funkcjonowały zasady nadawania i przeglądu uprawnień do podejmowania decyzji kredytowych. Przy ustalaniu wysokości kompetencji w szczególności organom jednoosobowo podejmującym decyzje kredytowe, uwzględniane były: doświadczenie i umiejętności analityczne, portfel kredytowy oraz kompetencje analityków biznesowych zatrudnionych w jednostce.

Decyzje kredytowe podejmowane były zgodnie z przyznanym zakresem kompetencji.

Podejmując decyzje kredytowe w sprawie transakcji zawieranych z członkami organów Banku lub osobami zajmującymi stanowiska kierownicze w Banku albo podmiotami powiązanymi z nimi kapitałowo lub organizacyjnie Bank uwzględniał wymogi ustawy Prawo bankowe.

Decyzje kredytowe podejmowane były na podstawie rekomendacji w sprawie zawarcia transakcji wydanej przez osobę dokonującą oceny ryzyka.

Bank dążył do tego, aby każda transakcja była zabezpieczona chyba, że kwota transakcji nie przekraczała dopuszczalnej przez Bank kwoty zaangażowania wolnego od zabezpieczenia. Poziom zabezpieczenia był uzależniony od poziomu ryzyka generowanego przez transakcję, w tym w szczególności od rodzaju transakcji i długości jej trwania.

Ustalając wartość zabezpieczenia Bank kierował się zasadą ostrożnej wyceny.

Przy wyborze formy zabezpieczenia Bank uwzględniał:

- należyta ochronę interesów Banku,
- wysokość kosztów związanych z ustanowieniem danego zabezpieczenia,
- możliwość szybkiego upłynnienia danego zabezpieczenia.

(d) Narzędzia/techniki służące do pomiaru ryzyka

Klient i transakcja podlegały wszechstronnej ocenie ryzyka kredytowego.

Bank różnicował modele oceny ryzyka w zależności od rodzaju klienta i transakcji kredytowej.

Model oceny ryzyka kredytowego dla osób fizycznych ubiegających się o finansowanie na cele niezwiązane z działalnością gospodarczą obejmował ocenę zdolności kredytowej do spłaty zadłużenia, ocenę wiarygodności (ocenę scoringową) oraz ocenę zachowania klienta w oparciu o informacje z Biura Informacji Kredytowej S.A.

Model oceny ryzyka klientów ubiegających się o finansowanie na cele związane z prowadzeniem działalności gospodarczej uwzględniał dwa obszary: ocenę klienta i ocenę transakcji (ocena ratingowa).

Ocena klienta dokonywana była się na podstawie elementów ilościowych i jakościowych. Ocena ilościowa dotyczyła podstawowych, z punktu widzenia generowania wyniku finansowego i zachowania płynności, obszarów działalności klienta. Ocena jakościowa obejmowała ocenę w szczególności: planów rozwojowych, doświadczenia i umiejętności osób zarządzających, jakości relacji klienta z otoczeniem zewnętrznym, w tym z Bankiem.

Ocena klienta dokonywana była na tle sytuacji ekonomicznej branży, lokalnego rynku i kraju. Dodatkowo, ocena uwzględniała skalę narażenia klienta na negatywne skutki zmian stóp

procentowych i kursów walutowych oraz stosowaną przez klienta politykę zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym i stopy procentowej.

W przypadku finansowania klienta funkcjonującego w ramach grupy podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie Bank oceniał ryzyko kredytowe z uwzględnieniem wpływu sytuacji podmiotów powiązanych.

Ocena transakcji dokonywana była w szczególności na podstawie oceny celu finansowania, długości okresu kredytowania i wartości zabezpieczenia spłaty. Bank ustanawiał taką strukturę finansowania, aby zapewnić podział ryzyka pomiędzy kredytobiorcę i Bank, głównie poprzez odpowiednie do skali ryzyka zaangażowanie środków własnych kredytobiorcy.

Ocena ryzyka weryfikowana była przez eksperta ds. ryzyka kredytowego - pracownika wyspecjalizowanego w identyfikacji ryzyk i doborze adekwatnych form ich mitygacji. Tylko w przypadku transakcji mało istotnych kwotowo, ocena ryzyka dokonywana bez aktywacji Eksperta, na podstawie oceny ratingowej lub scoringowej.

Wewnętrzne systemy informatyczne stosowane do pomiaru ryzyka kredytowego

Dla celów pomiaru ryzyka kredytowego stosowane były:

- 1) dla klientów instytucjonalnych - system informatyczny RatingKred oraz system informatyczny SZRK (System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym),
- 2) dla klientów indywidualnych - system informatyczny CCPM (System Wsparcia Sprzedaży Kredytów Detalicznych) oraz system informatyczny SZRK (System Zarządzania Ryzykiem Kredytowym).

(e) Opis poszczególnych ryzyk koncentracji, sposobów ich pomiaru, monitorowania

W ramach nadzoru nad koncentracją wierzytelności kredytowych Bank identyfikował, dokonywał pomiaru i monitorował ryzyka koncentracji zaangażowania na poziomie:

- 1) pojedynczego klienta/transakcji oraz
- 2) portfela kredytowego.

Na poziomie klienta i transakcji ryzyko koncentracji zaangażowania zarządzane było poprzez przestrzeganie nadzorczych limitów zaangażowania, wynikających z przepisów Prawa Bankowego, jak również poprzez uzależnienie procesu oceny ryzyka i monitorowania oraz podejmowania decyzji kredytowych i biznesowych od kwoty zaangażowania kredytowego.

Na poziomie portfela kredytowego zarządzanie koncentracją zaangażowań dokonywane było poprzez przestrzeganie limitów wewnętrznych, zatwierdzonych przez Zarząd Banku.

W szczególności Bank stosował następujące limity:

- branżowe – określające zaangażowanie Banku w najbardziej ryzykowne branże,
- geograficzne – zaangażowanie wobec innych krajów,
- dotyczące parametrów produktowych – np. maksymalne LTV,
- dotyczące portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie i finansujących nieruchomości – wynikające z Rekomendacji KNF,
- udziału kredytów walutowych w portfelu kredytów Banku,
- udziału zaangażowania w jeden segment klienta,
- dotyczące jakości portfela pożyczek gotówkowych udzielanych przez pośredników finansowych.

Bank monitoruje i raportuje wykorzystanie limitów. W przypadku wystąpienia przekroczeń postępuje zgodnie z wewnętrznymi Uchwałami oraz podejmuje działania mitygujące ryzyko.

5.1.1. Opis metodologii rozpoznawania utraty wartości ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje przeglądu ekspozycji kredytowych polegającego na identyfikacji ekspozycji kredytowych zagrożonych utratą wartości, przeprowadzaniu pomiaru utraty wartości oraz ustalaniu wysokości odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości tych ekspozycji w okresach miesięcznych. W tym celu Bank przeprowadza podział ekspozycji kredytowych, uwzględniający wielkość ich zaangażowania oraz charakterystykę ryzyka, na ekspozycje wyceniane metodą indywidualną i metodą portfelową oraz przeprowadza ocenę tych ekspozycji pod względem wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę ich wartości.

Za ekspozycje kredytowe, które utraciły wartość Bank uznaje te ekspozycje, dla których wystąpiły przesłanki utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu ekspozycji w księgach Banku i zdarzenie powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przepływy pieniężne wynikające z tej ekspozycji, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Za przesłanki utraty wartości Bank uznaje w szczególności:

- opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 90 dni, z wyłączeniem ekspozycji kredytowych banków, dla których przyjmuje się opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekraczające 14 dni,
- pogorszenie się w okresie kredytowania sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika, wyrażające się zaklasyfikowaniem do klasy ratingowej 14 i gorszej, wskazującej na zagrożenie dla spłaty zadłużenia,
- zawarcie umowy restrukturyzacyjnej lub zastosowanie ulgi w spłacie wierzytelności,
- wystąpienie innych zdarzeń, będących równoważnymi z wejściem klienta w stan niewypłacalności, skutkującymi niemożliwością terminowej spłaty zadłużenia.

Pomiar utraty wartości ekspozycji kredytowych metodą indywidualną oparty jest na wyliczeniu bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej. W przypadku obniżenia wartości bieżącej możliwych do realizacji przepływów pieniężnych, tworzony jest odpis z tytułu utraty wartości odpowiadający przewidywanej stracie kredytowej z tytułu nie wywiązania się dłużnika ze zobowiązań wobec Banku pomniejszonej o korektę odsetek impairmentowych (IKON - korekta pomniejszająca przychody odsetkowe Banku). Oczekiwane przyszłe przepływy z zabezpieczeń, szacuje się na podstawie wartości windykacyjnej, pomniejszonej o koszty przejęcia i sprzedaży.

Metodę indywidualną pomiaru utraty wartości stosuje się w odniesieniu do:

- 1) ekspozycji kredytowych indywidualnie istotnych:
 - spełniających przesłanki indywidualnej utraty wartości, lub
 - dotyczących klienta, wobec którego Bank posiada inne ekspozycje kredytowe, dla których rozpoznano przesłankę indywidualnej utraty wartości (propagacja utraty wartości), lub
- 2) ekspozycji kredytowych restrukturyzowanych, które na dzień wyceny nie są indywidualnie istotne, jednak w poprzednim okresie wyceniane były metodą indywidualną,
- 3) ekspozycji restrukturyzowanych, bez względu na indywidualną istotność tych ekspozycji, w przypadku gdy dla danej umowy nastąpiło renegotjonowanie warunków umowy więcej niż dwa razy, lub Bank zawarł umowę restrukturyzacji, zawieszającą spłatę kredytu na określony czas, w którym kredytobiorca zobowiązał się do sprzedaży nieruchomości,
- 4) ekspozycji kredytowych nieistotnych, posiadających nietypowe charakterystyki ryzyka kredytowego.

Pomiar portfelowej utraty wartości dokonywany jest w oparciu o parametry pomiaru utraty wartości szacowane metodami statystycznymi na podstawie danych historycznych, dla wyodrębnionych portfeli, grupowanych dla celów łącznego pomiaru utraty wartości według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego. Historyczne trendy strat są oczyszczane ze zdarzeń jednorazowych.

Bank w wycenie portfelowej stosuje podział na 7 portfeli:

- klienci detaliczni kredyty hipoteczne udzielone w PLN,
- klienci detaliczni kredyty hipoteczne udzielone w walucie obcej,
- klienci detaliczni pożyczki gotówkowe,
- klienci detaliczni pożyczki hipoteczne,
- klienci detaliczni pozostali,
- klienci korporacyjni, w tym instytucje finansowe oraz klienci segmentu funduszy ekologicznych,
- klienci segmentu finansów publicznych.

Odpis aktualizujący tworzony jest dla wszystkich ekspozycji kredytowych Banku, wyłączając ekspozycje nowo nabyte w ciągu ostatniego miesiąca.

Dla ekspozycji, dla których nie zidentyfikowano przesłanki utraty wartości, Bank tworzy odpisy aktualizujące na wypadek zaistniałych, ale jeszcze niezidentyfikowanych strat (tzw. odpis IBNR). Odpis pokrywa straty, które wystąpiły na moment pomiaru utraty wartości, ale nie zostały jeszcze rozpoznane na poziomie indywidualnym.

Metodyka i założenia przyjęte przez Bank do szacowania utraty wartości podlegają regularnej analizie w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy stratami szacowanymi, a rzeczywistymi.

5.1.1. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

Poniżej zaprezentowano wartości brutto lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom w podziale na grupy ratingowe nadane przez Moody's, Fitch oraz Standard & Poor's (S&P).

	31-12-2013	31-12-2012
Moody's		
A1	3 267	1 861
A2	536	4 293
A3	82 912	11 117
Aa3	346	20 726
Baa1	7 541	10 085
Baa2	-	1 937
Baa3	2 456	-
Caa1	-	4 101
Caa2	165	-
Fitch		
A	15 801	-
A-	6	27
BBB	77	-
BBB+	-	2
BBB-	84	-
S&P		
A	-	23 062
A-	10 810	-
bez ratingu * \		
	28 942	43 534
Razem brutto	152 943	120 745
Odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	-518	-1 844
Razem netto	152 425	118 901

*\ Lokatom w innych bankach oraz kredytom i pożyczkom udzielonym innym bankom, które nie posiadają ratingów zewnętrznych przypisane zostały ratingi wewnętrzne Banku. Poniżej przedstawiono zestawienie wg ratingów wewnętrznych i odpowiadające im klasy ratingów zewnętrznych wg Moody's.

Rating wewnętrzny	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2013	Odpowiadająca klasa wg Moody's	31-12-2012
A	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-	Aaa, Aa1, Aa2, Aa3,	-
B	A1, A2, A3, Baa1	876	A1, A2, A3, Baa1	294
C	Baa2, Baa3	3 088	Baa2, Baa3	4 290
D	Ba1, Ba2	19 871	Ba1, Ba2	31 923
E	Ba3, B1	-	Ba3, B1	-
F	B2	5 107	B2	7 027
Razem		28 942		43 534

5.1.3 Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

	31-12-2013	31-12-2012
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości, w tym:	11 536 800	10 541 043
Kredyty i pożyczki, które nie są zaległe	11 273 996	10 278 361
Kredyty i pożyczki, które są zaległe	262 804	262 682
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	141 653	132 634
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	685 645	754 062
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 364 098	11 427 739
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-305 112	-297 309
Pozostałe należności	17	1 373
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	12 059 003	11 131 803
- klienci	12 054 541	11 122 492
- banki	4 462	9 311

2013-12-31	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detaliczne	Banki	Razem
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości	6 904 260	3 750 508	882 324	-292	11 536 800
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	132 666	3 283	5 704	-	141 653
- oceniane indywidualnie	132 666	3 283	5 704	-	141 653
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	405 300	164 106	110 967	5 272	685 645
- oceniane indywidualnie	375 367	98 396	29 621	5 272	508 656
Odpisy na kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości (IBNR)	-11 679	-10 468	-7 460	-	-29 607
Odpisy na kredyty i pożyczki posiadające przesłankę utraty wartości, w tym:	-163 941	-52 792	-58 254	-518	-275 505
- oceniane indywidualnie	-142 516	-31 741	-11 417	-518	-186 192
Razem wartość netto	7 266 606	3 854 637	933 281	4 462	12 058 986
Pozostałe należności netto					17
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					12 059 003

2012-12-31	Kredyty korporacyjne oraz dla sektora finansów publicznych	Kredyty mieszkaniowe	Pozostałe kredyty detaliczne	Banki	Razem
Kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości	6 094 372	3 689 040	757 604	27	10 541 043
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości, ale nie wykazujące utraty wartości ze względu na szacowane przepływy pieniężne	122 043	2 817	7 774	-	132 634
- oceniane indywidualnie	122 043	2 817	7 774	-	132 634
Kredyty i pożyczki posiadające przesłanki utraty wartości i wykazujące utratę wartości	476 121	153 733	113 080	11 128	754 062
- oceniane indywidualnie	436 944	83 941	27 017	11 128	559 030
Odpisy na kredyty i pożyczki bez przesłanki utraty wartości (IBNR)	-9 992	-12 944	-6 849	-	-29 785
Odpisy na kredyty i pożyczki posiadające przesłankę utraty wartości, w tym:	-145 913	-48 458	-71 309	-1 844	-267 524
- oceniane indywidualnie	-124 886	-24 453	-12 155	-1 844	-163 338
Razem wartość netto	6 536 631	3 784 188	800 300	9 311	11 130 430
Pozostałe należności netto					1 373
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto					11 131 803

(a) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które nie są zaległe i w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości

Dla kredytów i pożyczek dla których nie zanotowano żadnych opóźnień w spłacie (nawet 1 dnia) nie rozpoznaje się utraty wartości pod warunkiem, że nie wystąpiły inne przesłanki utraty wartości. Są to należności klientów o dobrej sytuacji ekonomiczno-finansowej, o regularnych spłatach, dla których nie występowały przesłanki utraty wartości, a odpisy tworzone na poniesione, lecz niezidentyfikowane straty. Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które nie były przeterminowane i dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

Ogólna charakterystyka klas ratingowych przedstawia się następująco :

Rating 1	Najwyższa jakość kredytowa
Rating 2	Bardzo wysoka jakość kredytowa
Rating 3	Wysoka jakość kredytowa
Ratingi 4-5	Bardzo dobra jakość kredytowa
Ratingi 6-7	Dobra jakość kredytowa
Ratingi 8-9	Zadowalająca jakość kredytowa
Ratingi 10-11	Przeciętna i słaba jakość kredytowa
Ratingi 12-13	Bardzo słaba jakość kredytowa
Ratingi 14-16	Brak zdolności kredytowej (jakość kredytowa nie występuje)

Dane do sprawozdań prezentowane są w podziale na następujące segmenty:

- klientów korporacyjnych
- klientów detalicznych
- finansów publicznych
- banków.

	Rating	31-12-2013	31-12-2012
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	32 999	25 744
	(4-5)	204 434	299 987
	(6-7)	971 595	619 002
	(8-9)	1 444 089	888 531
	(10-11)	1 019 891	891 221
	(12-13)	284 113	103 350
	bez ratingu	5 064	127 609
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		3 962 176	3 005 310
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 266 240	4 088 803
	klienci z ratingiem	49 807	60 005
	bez ratingu	62 209	52 381
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	43 119	54 740
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 421 375	4 255 929
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	-	738
	(4-5)	75 301	211 573
	(6-7)	1 052 404	1 079 927
	(8-9)	1 649 715	1 618 566
	(10-11)	67 054	78 381
	(12-13)	34 665	10 595
	bez ratingu	11 428	17 295
Razem kredyty dla finansów publicznych		2 890 567	3 017 075
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	-122	47
- banki		-292	27
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		11 273 996	10 278 361

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\ Ocena scoringowa jest statystyczną miarą kredytobiorcy - mikroprzedsiębiorstwa obrazującą jego skłonność do spłaty zadłużenia, w wyniku oceny scoringowej, Bank klasyfikuje mikroprzedsiębiorstwo do jednej z grup scoringowych, których charakterystyka przedstawia się następująco:

Grupa scoringowa 1	Bardzo dobry
Grupa scoringowa 2	Dobry
Grupa scoringowa 3	Przeciętny
Grupa scoringowa 4	Mierny
Grupa scoringowa 5	Dostateczny
Grupa scoringowa 6	Nieakceptowalny

Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2013	31-12-2012
	(1)	14 436	18 874
	(2)	12 004	17 503
	(3)	12 318	13 145
	(4)	3 693	3 816
	(5)	485	1 359
	(6)	183	43
Razem		43 119	54 740

(b) Kredyty i pożyczki (wartość brutto), które są zaległe na dzień sprawozdawczy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości w podziale na klasy klientów

Jako zaangażowanie przeterminowane przyjmuje się sumę zaangażowania wobec klienta, dla którego przynajmniej jedna z należności Banku jest przeterminowana o jeden lub więcej dni. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu. Dla kredytów i pożyczek, których bieżąca wartość godziwa przekracza wartość ekspozycji mimo spełnienia przesłanek utraty wartości odpis aktualizujący nie jest rozpoznawany.

Poniżej zaprezentowano kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości w podziale na klasy klientów.

31-12-2013 Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	12 061	167 033	37 855	216 949
Od 31 do 60 dni	458	30 728	250	31 436
Od 61 do 90 dni	722	13 674	-	14 396
pow. 90 dni	-	23*	-	23
Razem	13 241	211 458	38 105	262 804

*\transakcje o kapitale poniżej progu istotności nie wykazują przesłanek utraty wartości

31-12-2012 Opóźnienia w spłacie	Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	Kredyty dla klientów detalicznych	Kredyty dla finansów publicznych	Razem
Od 1 do 30 dni	18 627	142 803	29 108	190 538
Od 31 do 60 dni	536	34 655	19 907	55 098
Od 61 do 90 dni	1 019	13 259	2 768	17 046
pow. 90 dni	-	-	-	-
Razem	20 182	190 717	51 783	262 682

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w notce 5.1.3.(e)

(c) Kredyty i pożyczki (wartość brutto) w przypadku których wykazano utratę wartości.

Poniżej przedstawiono należności brutto, w przypadku których wykazano utratę wartości w podziale na segmenty.

	31-12-2013	31-12-2012
kredyty dla klientów korporacyjnych	531 610	586 767
kredyty dla klientów detalicznych	284 060	277 402
kredyty dla finansów publicznych	6 357	11 399
banki	5 271	11 128
Razem	827 298	886 696

Opis ustanowionych zabezpieczeń zamieszczono w nocie 5.1.3.(e)

W odniesieniu do segmentu ekspozycji kredytowych banków 2 ekspozycje zostały określone jako z utratą wartości, dla tych ekspozycji łączna wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2013 roku wyniosła 5 271 tys. zł, natomiast kwota odpisu aktualizującego na koniec grudnia 2013 roku wyniosła 519 tys. zł. Wartość godziwa zabezpieczeń dla tych ekspozycji wynosiła 0. Wartość należności brutto wg stanu na koniec grudnia 2012 roku w odniesieniu do ekspozycji banków, które utraciły wartość wyniosła 11 128 tys. zł, kwota odpisu aktualizującego dla tych ekspozycji wyniosła 1 844 tys. zł.

(d) Podział portfela kredytów i pożyczek Grupy wg ratingów/scoringu, i w podziale na klasy klientów

	Rating	31-12-2013	31-12-2012
Kredyty dla podmiotów korporacyjnych	(1-3)	33 000	25 744
	(4-5)	214 191	311 564
	(6-7)	974 043	629 878
	(8-9)	1 486 437	911 232
	(10-11)	1 052 209	1 031 244
	(12-13)	457 411	247 687
	(14-16)	278 436	320 930
	bez ratingu	11 301	133 980
Razem kredyty dla podmiotów korporacyjnych		4 507 028	3 612 259
Kredyty dla podmiotów detalicznych	osoby prywatne	4 726 640	4 519 868
	klienci z ratingami	50 954	60 898
	bez ratingu	78 458	65 746
	mikroprzedsiębiorstwa ze scoringiem*\	60 840	77 536
Razem kredyty dla podmiotów detalicznych		4 916 892	4 724 048
Kredyty dla finansów publicznych	(1-3)	-	738
	(4-5)	81 966	212 038
	(6-7)	1 064 135	1 084 537
	(8-9)	1 666 349	1 660 980
	(10-11)	70 129	83 657
	(12-13)	34 664	10 595
	(14-16)	6 356	10 416
	bez ratingu	11 429	17 296
Razem kredyty dla finansów publicznych		2 935 028	3 080 257
Kredyty dla pozostałych klientów, w tym:	bez ratingu	5 150	11 175
- banki		4 980	11 155
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto		12 364 098	11 427 739
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom		-305 112	-297 309
Pozostałe należności netto		17	1 373
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:		12 059 003	11 131 803
- klienci		12 054 541	11 122 492
- banki		4 462	9 311

Klasy ratingowe są prezentowane według stanu na datę sprawozdawczą.

*\Mikroprzedsiębiorstwa	Scoring	31-12-2013	31-12-2012
	(1)	14 919	19 078
	(2)	15 735	19 727
	(3)	15 469	17 853
	(4)	3 889	3 935
	(5)	543	2 412
	(6)	10 285	14 531
Razem		60 840	77 536

(e) Opis ustanowionych zabezpieczeń na kredyty i pożyczki

Bank przyjmował na zabezpieczenie wierzytelności zabezpieczenia rzeczowe i osobiste. Podstawowe rodzaje przyjmowanych przez Bank prawnych zabezpieczeń dla ekspozycji kredytowych:

- ekspozycje wobec klientów detalicznych – nieruchomości mieszkalne, zastawy rejestrowe, poręczenia osób fizycznych,
- ekspozycje wobec klientów instytucjonalnych – nieruchomości komercyjne, zabezpieczenia gotówkowe lub równoważne z gotówką, gwarancje i poręczenia podmiotów gospodarczych o dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej, papiery wartościowe, przewłaszczenia i zastaw na maszynach i urządzeniach, ubezpieczenia.

Bank preferował zabezpieczenia kredytów:

- które umożliwiały zmniejszenie tworzonych odpisów aktualizacyjnych,
- łatwo zbywalne, dające możliwość osiągnięcia ceny pokrywającej wierzytelność Banku.

Bank stosował jednocześnie kilka form zabezpieczenia swoich wierzytelności w celu zwiększenia możliwości odzyskania wierzytelności w przypadku podjęcia przez Bank działań windykacyjnych. Ustalając wartość zabezpieczenia, Bank kierował się przede wszystkim zasadą ostrożnej wyceny i przyjmował wartość możliwa do uzyskania w przyszłości w momencie zaspokajania się z przedmiotu zabezpieczenia.

Bank korygował wartości zabezpieczenia stosując wskaźniki korekty ustalone indywidualnie dla poszczególnych przedmiotów zabezpieczenia. Wartość zabezpieczenia co do zasady podlegała monitorowaniu w okresach kwartalnych.

Zasadą stosowaną w Banku było ustanowienie prawnego zabezpieczenia przed uruchomieniem środków z udzielanego kredytu.

(f) Przejęte zabezpieczenia

Bank klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w nocie 2.25 niniejszego sprawozdania finansowego.

Przed przejęciem majątkowych zabezpieczeń wierzytelności Banku, obowiązującą zasadą jest posiadanie koncepcji zagospodarowania przejmowanych zabezpieczeń. Dokument określający koncepcję zagospodarowania zawiera wszelkie niezbędne informacje, istotne do podjęcia decyzji o przejęciu przedmiotu zabezpieczenia na własność Banku, a w szczególności:

- przewidywane do poniesienia koszty związane z ewentualnym dozorem, przechowywaniem, ubezpieczeniem, podatkami, itp.
- informacje dotyczące potencjalnego nabywcy, wynegocjowanej ceny oraz warunków płatności, w przypadku planowanej sprzedaży przedmiotu zabezpieczenia,
- opłacalność transakcji.

Majątkowe zabezpieczenia wierzytelności, które były przejmowane przez Bank, w większości posiadały już nabywców i transakcja sprzedaży była dla Banku opłacalna. W takich przypadkach zadłużenie kredytowe było obniżane o uzyskaną cenę zbycia, a nie wartość wynikającą z wyceny rzeczoznawcy (zazwyczaj cena uzyskana z transakcji sprzedaży jest niższa od wartości ustalonej przez rzeczoznawcę w wycenie).

Jedną ze stosowanych form odzyskiwania wierzytelności jest ich sprzedaż. Wysokość ceny sprzedaży wierzytelności jest zależna między innymi od majątkowych zabezpieczeń rzeczowych wierzytelności. W tych przypadkach, kiedy zbycie wierzytelności zabezpieczonej majątkiem rzeczowym jest dla Banku bardziej opłacalne niż przejmowanie majątku na aktywa do zbycia, a następnie jego sprzedaż, zawierane są transakcje sprzedaży wierzytelności wraz z rzeczowym majątkiem zabezpieczającym wierzytelność.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie posiadał aktywów z tytułu przejętych zabezpieczeń.

5.1.4. Dłużne papiery wartościowe

Tabele poniżej prezentują rating nadany przez Moody's dla dłużnych papierów wartościowych:

31-12-2013	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Korpora- cyjne	Razem
Moody's							
A2	2 020 796	-	-	-	-	-	2 020 796
bez ratingu	-	1 999 584	-	7 693	605 613	170	2 613 060
Razem	2 020 796	1 999 584	-	7 693	605 613	170	4 633 856

31-12-2012	Skarb Państwa	NBP	Banki	Pomocnicze instytucje finansowe	Finanse publiczne	Korpora- cyjne	Razem
Moody's							
A2	1 886 762	-	-	-	-	-	1 886 762
bez ratingu	-	1 449 316	29 227	8 273	545 121	945	2 032 882
Razem	1 886 762	1 449 316	29 227	8 273	545 121	945	3 919 644

W przypadku obligacji komunalnych, dla których brak jest aktywnego rynku nadawane są ratingi wewnętrzne, wg kategorii:

4-5 bardzo dobra jakość kredytowa

6-7 dobra jakość kredytowa

8-9 zadowalająca jakość kredytowa

10 -11 przeciętna i słaba jakość kredytowa

Klasy ryzyka dla emitentów obligacji komunalnych obsługiwanych przez Bank Ochrony Środowiska S.A. nadawane są zgodnie z przyjętą w Banku metodyką oceny zdolności kredytowej jednostek samorządu terytorialnego.

Finanse publiczne		
Rating wewnętrzny	31-12-2013	31-12-2012
5	15 645	2 855
6	78 015	54 442
7	68 683	90 488
8	220 625	246 581
9	198 571	109 480
10	24 074	41 275
Razem	605 613	545 121

5.1.5. Struktura koncentracji zaangażowania w segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem

Oceniając udziały branż w portfelu kredytowym Banku ukształtowane na koniec grudnia 2013 można stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, obowiązkowego zabezpieczenia społecznego” – 20,6% oraz znaczące udziały: „Działalności związanej z obsługą rynku nieruchomości” – 7,3%, „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” – 6,6%, „Handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi” – 4,6%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków” – 3,9%, „Produkcja artykułów spożywczych” – 2,4%, „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” 1,5% oraz „Opieka zdrowotna” – 1,3%. Udziały pozostałych branż wyniosły niecałe 1,9%. W świetle przyjętych założeń do oceny istotności ryzyka koncentracji branżowej oraz wyników obliczeń (krzywa Lorenza) uznaje się, że występuje wysoka koncentracja branżowa.

Na koniec grudnia 2012 można było stwierdzić wyraźną dominację „Administracji publicznej, obrony narodowej, obowiązkowego ubezpieczenia społecznego” – 23,1% oraz znaczące udziały: „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych” – 5,1%, „Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków” – 4,2%, „Handel hurtowy z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi” – 4,0%, „Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości” – 3,7%, „Produkcja artykułów spożywczych” – 2,2%, „Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody” 1,7% oraz „Opieka zdrowotna” – 1,2%. Udziały pozostałych branż wyniosły 2%.

Na koniec grudnia 2013 w pierwszej z wymienionych wyżej branż stanowiącej 20,6% portfela, dominują klienci - podmioty będące w dobrej kondycji ekonomiczno-finansowej (głównie jednostki samorządu terytorialnego). Występuje ponadto silna dywersyfikacja ryzyka. Branża ta charakteryzuje się niskim poziomem odpisów aktualizujących. Pozostałe branże, decydujące o kształcie bankowego portfela kredytowego mają przed sobą umiarkowane perspektywy rozwojowe.

Portfel kredytowy Banku, w podziale geograficznym, na koniec grudnia 2013 tworzy 17 oddziałów i 11 centrów korporacyjnych, obejmujące działaniem wszystkie regiony kraju. Obszary zaangażowania kredytowego oddziałów wyznacza w Banku Zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie terytorialnego zasięgu działania oddziałów. Struktura geograficzna portfela jest zróżnicowana: udział największego oddziału w sumie kredytów to 14,3%, zaś najmniejszego 1,8%. Wyraźną dominację w sumie kredytów można odnotować w Warszawie, gdzie mieszczą się dwa duże oddziały Banku (łącznie 23,8%).

Zaangażowanie w poszczególne branże przedstawiono poniżej.

31 grudnia 2013

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	2 544 355	20,6%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	909 153	7,4%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	816 913	6,6%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	566 348	4,6%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	478 750	3,9%
Produkcja artykułów spożywczych	298 218	2,4%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	187 133	1,5%
Opieka zdrowotna	164 054	1,3%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	126 801	1,0%
Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania	111 062	0,9%
Pozostałe branże, w tym:	6 161 311	49,8%
- osoby prywatne	4 726 640	38,3%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	12 364 098	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-305 112	
Pozostałe należności	17	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto	12 059 003	
- klienci	12 054 541	
- banki	4 462	

31 grudnia 2012

Branża	Obciążenie ryzykiem kredytowym	udział % w sumie ogółem
Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	2 641 068	23,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	583 642	5,1%
Roboty budowlane związane ze wznoszeniem budynków	481 649	4,2%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	455 442	4,0%
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	426 846	3,7%
Produkcja artykułów spożywczych	249 780	2,2%
Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody	196 035	1,7%
Opieka zdrowotna	139 158	1,2%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	129 866	1,1%
Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	103 856	0,9%
Pozostałe branże, w tym:	6 020 367	52,8%
- osoby prywatne	4 519 868	39,6%
Ogółem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom brutto	11 427 739	100,0%
Odpisy aktualizujące kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom	-297 309	
Pozostałe należności netto	1 373	
Razem kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom netto, w tym:	11 131 804	
- klienci	11 122 492	
- banki	9 311	

5.1.6. Struktura koncentracji zaangażowania w poszczególne podmioty, grupy kapitałowe

Zaangażowanie równe lub przekraczające 10% funduszy własnych Grupy w stosunku do jednego podmiotu wraz z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie na dzień 31 grudnia 2013 roku wystąpiło w pięciu przypadkach i wynosiło łącznie 1 128 084 tys. zł, co stanowiło 72,8% funduszy własnych Grupy. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wystąpiło w dwóch przypadkach i wynosiło łącznie 339 907 tys. zł, co stanowiło 22,1% funduszy własnych Grupy. W badanych okresach zaangażowanie w największe podmioty/grupy kapitałowe nie dotyczyło spółek Skarbu Państwa.

Poniżej przedstawiono zaangażowanie wobec największych podmiotów lub grup podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie:

L.p.	Zaangażowanie*\ wg stanu na dzień 31 grudnia 2013
1	320 489
2	284 245
3	193 980
4	169 198
5	160 172
Razem	1 128 084

L.p.	Zaangażowanie *\ wg stanu na dzień 31 grudnia 2012
1	181 830
2	158 077
Razem	339 907

*\ Na zaangażowanie danego podmiotu składają się ekspozycje kredytowe brutto, zobowiązania warunkowe tj. otwarte linie kredytowe i gwarancje, dłużne papiery wartościowe wyemitowane przez podmiot oraz zawarte transakcje walutowe typu fx spot, fx forward, fx swap.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałową (z uwzględnieniem wyłączenia zaangażowania wynikającego z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu) nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 19,6% funduszy własnych. Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom ryzyka koncentracji Banku wynikający z zaangażowania w największą grupę kapitałową (z uwzględnieniem wyłączenia zaangażowania wynikającego z gwarancji udzielonej podmiotowi zależnemu) nie przekroczył dozwolonego limitu i wyniósł 12,7% funduszy własnych.

Dziesięciu klientów z największym zaangażowaniem wg stanu na 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku:

31 grudnia 2013

L.p.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe * \	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	424 791	28 607	396 184	2,5%
2	168 465	136 000	32 465	1,0%
3	156 555	124	156 431	0,9%
4	131 417	-	131 417	0,8%
5	126 045	126 045	-	0,7%
6	123 320	123 320	-	0,7%
7	103 480	66 570	36 910	0,6%
8	100 000	37 222	62 778	0,6%
9	90 128	34 858	55 270	0,5%
10	87 597	87 597	-	0,5%

* \ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

31 grudnia 2012

Lp.	Kapitał + zobowiązania pozabilansowe	Kapitał	Zobowiązania pozabilansowe* \	Udział w zaangażowaniu Banku ogółem
1	137 423	137 423	-	0,9%
2	120 000	37 521	82 479	0,8%
3	119 412	24 639	94 773	0,8%
4	109 628	52 307	57 321	0,7%
5	100 000	20 000	80 000	0,7%
6	98 500	95 691	2 809	0,7%
7	96 123	96 123	-	0,7%
8	87 009	44 418	42 591	0,6%
9	87 745	87 745	-	0,6%
10	82 140	82 140	-	0,6%

* \ W zaangażowaniu pozabilansowym są brane pod uwagę: linie kredytowe, udzielone gwarancje i poręczenia, otwarte akredytywy importowe, akceptowane traty, potwierdzone akredytywy eksportowe i inne zobowiązania udzielone.

5.1.7. Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Poniżej zaprezentowano obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych kategorii aktywów finansowych.

	Wartości bilansowe brutto	31-12-2013 Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym	Wartości bilansowe brutto	31-12-2012 Odpisy aktualizacyjne	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom*\	152 943	-518	152 425	120 745	-1 844	118 901
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	7 532	-	7 532	25 811	-	25 811
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	170	-	170	22 246	-	22 246
- Skarbu Państwa	-	-	-	21 301	-	21 301
- Korporacyjne	170	-	170	945	-	945
Kapitałowe, w tym:	7 362	-	7 362	3 565	-	3 565
- Notowane	7 362	-	7 362	3 565	-	3 565
Pochodne instrumenty finansowe	129 590	-	129 590	88 093	-	88 093
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym: *\	12 359 135	-304 594	12 054 524	11 417 957	-295 465	11 122 492
- Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 916 892	-128 974	4 787 918	4 724 048	-139 560	4 584 488
- Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	4 507 027	-173 524	4 333 503	3 612 259	-153 217	3 459 042
- Kredyty udzielone finansom publicznym	2 935 029	-2 096	2 932 933	3 080 257	-2 688	3 077 569
- Kredyty udzielone pozostałym klientom	170	-	170	20	-	20
- Pozostałe należności	17	-	17	1 373	-	1 373
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	4 682 728	-12 696	4 670 032	3 949 914	-12 515	3 937 399
Dostępne do sprzedaży	3 694 213	-12 696	3 681 517	3 052 297	-12 515	3 039 782
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	3 657 867	-12 696	3 645 171	3 012 296	-12 515	2 999 781
- Skarbu Państwa	1 032 281	-	1 032 281	967 844	-	967 844
- NBP	1 999 584	-	1 999 584	1 449 316	-	1 449 316
- Banków	-	-	-	29 227	-	29 227
- Finansów publicznych	605 613	-	605 613	545 121	-	545 121
- Pomocniczych instytucji finansowych	20 389	-12 696	7 693	20 788	-12 515	8 273
Kapitałowe, w tym:	36 346	-	36 346	40 001	-	40 001
- Notowane	1 242	-	1 242	4 893	-	4 893
- Nienotowane	35 104	-	35 104	35 108	-	35 108
Utrzymywane do terminu zapadalności	988 515	-	988 515	897 617	-	897 617
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	988 515	-	988 515	897 617	-	897 617
- Skarbu Państwa	988 515	-	988 515	897 617	-	897 617
Inne aktywa finansowe**\	136 644	-6 473	130 171	133 948	-5 301	128 647

*\ Kredyty są wykazywane w wartościach netto

**\ Na pozycję tą składają się głównie: odprowadzenie nadmiaru gotówki, należności z tytułu zawartych transakcji na instrumentach finansowych.

Kredyty dla podmiotów segmentu klienta korporacyjnego i finansów publicznych w ujęciu wartościowym obciążone są średnim ryzykiem. W 2013 roku nastąpiło zmniejszenie poziomu wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości o 60,2 mln zł (tj. o 10,1%) w stosunku do 2012 roku. Udział wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości z tego segmentu wg stanu na koniec 2013 roku wyniósł 7,2% (8,9% na koniec 2012 roku).

Należąca do tego segmentu grupa kredytów sektora finansów publicznych jest obciążona relatywnie niskim ryzykiem kredytowym.

W 2013 roku poziom wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości, w segmencie detalicznym wzrósł o 6,7 mln zł w stosunku do 2012 roku, przy czym w grupie kredytów hipotecznych nastąpił wzrost kredytów zagrożonych utratą wartości o 10,8 mln zł (tj. o 6,9%). W całej grupie kredytów detalicznych odnotowano spadek udziału wartości brutto kredytów zagrożonych utratą wartości do poziomu 5,8% wobec 5,9% na koniec 2012 roku (tj. spadek o 0,1 p.p.), przy czym wartość brutto kredytów należących do segmentu detalicznego zwiększyła się o 196,3 mln zł (tj. wzrost o 4,1%) w stosunku do 2012 roku.

Natomiast obciążenie ryzykiem kredytowym poszczególnych pozycji zobowiązań warunkowych jest następujące:

	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2013	Maksymalne obciążenie ryzykiem kredytowym 31-12-2012
Warunkowe zobowiązania finansowe, w tym:	2 585 201	1 531 169
- otwarte linie kredytowe, w tym:	2 203 307	1 434 043
- odwołalne	1 843 940	1 155 407
- nieodwołalne	359 367	278 636
- otwarte akredytywy importowe	195 421	10 927
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	186 473	85 682
- nieodwołalne	186 473	85 682
- pozostałe	-	517
Gwarancje i poręczenia	346 936	360 017
Gwarantowanie emisji	17 475	3 200
Transakcje walutowe i stopy procentowej*\	8 291 305	5 143 987
Transakcje na kontraktach terminowych i opcjach	989 240	578 915

*\ Na pozycje składają się:

W 2013 roku

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 2 036 271 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 5 562 314 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 692 720 tys. zł

W 2012 roku

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych w kwocie 1 732 247 tys. zł

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej w kwocie 2 724 920 tys. zł

Transakcje wymiany stopy procentowej w kwocie 686 820 tys. zł

Zgodnie z obowiązującymi w Banku procedurami zobowiązania warunkowe podlegają takiej samej formie zabezpieczania oraz monitorowania jak transakcje bilansowe.

Częstotliwość monitorowania klienta korporacyjnego uzależniona jest przede wszystkim od wielkości zaangażowania kredytowego. Zakres monitoringu uzależniony jest od kondycji ekonomiczno-finansowej Klienta.

Kontrola sytuacji ekonomiczno-finansowej mikroprzedsiębiorstwa polega między innymi na:

- porównaniu wielkości rocznego przychodu z rocznego zeznania lub deklaracji podatkowej za ostatni zamknięty okres obrotowy z wielkością rocznego przychodu z zeznania lub deklaracji za poprzedni zamknięty okres obrotowy,
- analizie warunków dodatkowych transakcji,
- wielkości wpływów na rachunkach bieżących.

Badanie przychodów dokonywane jest raz w roku, natomiast analiza warunków dodatkowych podlega badaniu raz na kwartał. Ponadto Bank monitoruje każdorazowo ryzyko transakcji.

Weryfikacja kondycji finansowej wspólnot mieszkaniowych uzależniona jest od ratingu klienta oraz realizacji warunków dodatkowych umów kredytowych.

5.2. Techniki pomiaru ryzyka finansowego (w księdze bankowej i handlowej) oraz limity

Ryzyko finansowe w Grupie koncentruje się przede wszystkim w BOŚ S.A. oraz w DM BOŚ S.A. i obejmuje: (i) ryzyko płynności; (ii) ryzyko stopy procentowej (w księdze bankowej i handlowej); (iii) ryzyko walutowe (w księdze bankowej i handlowej). Ryzyko płynności i ryzyko stopy procentowej występuje przede wszystkim w Banku, natomiast ryzyko walutowe - w Banku (w księdze handlowej; ryzyko walutowe z księgi bankowej jest transferowane do księgi handlowej) i DM BOŚ S.A. (w księdze handlowej i niehandlowej). W DM BOŚ S.A. występuje także ryzyko cen akcji i towarów (w księdze handlowej).

Transakcje księgi bankowej stanowią podstawową działalność Banku, tzn. wynikają z działalności komercyjnej, w tym: pozyskiwania źródeł finansowania i efektywnego zarządzania płynnością finansową. Zadaniem transakcji z księgi handlowej jest zapewnienie klientom Banku najwyższej jakości usług. W celu osiągnięcia tych zadań Bank, w ramach obowiązujących limitów ryzyka, utrzymuje otwarte pozycje.

Zgodnie z przyjętą w BOŚ S.A. definicją, księga handlowa zawiera transakcje realizowane na rachunek własny w celu handlowym, tj. z zamiarem uzyskania korzyści finansowych w krótkich okresach, z rzeczywistych lub oczekiwanych różnic między rynkowymi cenami zakupu i sprzedaży lub też innych odchyleń cen lub parametrów cenowych, w tym w szczególności: stóp procentowych, kursów walutowych i indeksów giełdowych. Sprzedaż transakcji z księgi handlowej nie jest prowadzona w celu utrzymania płynności Banku.

Do księgi bankowej wchodzi pozycje nie zaliczone do księgi handlowej, w tym w szczególności:

- 1) udzielane kredyty, gwarancje, pożyczki, lokaty i przyjmowane depozyty,
- 2) transakcje zabezpieczające płynność i ryzyko stopy procentowej operacji zaliczonych do księgi bankowej,
- 3) zakup papierów wartościowych w celu innym niż handlowy.

Zgodnie ze strategią Grupy, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej.

W ramach działań określających apetyt Grupy na ryzyko finansowe, w BOŚ S.A. obowiązują polityki w zakresie zarządzania ryzykiem płynności, ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej oraz ryzykiem rynkowym, gdzie określone są między innymi maksymalne poziomy ryzyka finansowego, zgodne z przyjętym przez Radę Nadzorczą Banku apetytem na ryzyko.

Poziom i profil ryzyka finansowego jest regularnie monitorowany i raportowany: Radzie Nadzorczej Banku, Radzie Nadzorczej DM BOŚ S.A., Zarządowi Banku, Zarządowi DM BOŚ S.A., Komitetowi Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Komitetowi Płynności i Ryzyka Rynkowego.

5.2.1. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności rozumiane jest jako utrata zdolności Grupy do terminowego regulowania zobowiązań, zdolności do pozyskiwania funduszy na sfinansowanie nieoczekiwanego wycofania depozytów oraz zdolności do generowania przez Bank dodatniego salda przepływów gotówkowych.

Ze względu na specyfikę ryzyka płynności, proces monitorowania i aktywnego zarządzania tym ryzykiem jest skoncentrowany w Banku.

Celem Banku w zakresie zarządzania płynnością jest zabezpieczenie płynności Banku oraz utrzymanie zrównoważonej struktury aktywów i pasywów, zapewniającej bezpieczny profil płynności w poszczególnych pasmach czasowych, w podziale na płynność w złotych polskich oraz w głównych walutach obcych, a przede wszystkim – dla całkowitej pozycji płynności.

Płynność w Banku rozpatrywana jest w następującym horyzoncie czasowym: płynność bieżąca – w okresie do 1 tygodnia, płynność krótkoterminowa – w okresie do 1 miesiąca, płynność średnioterminowa – w okresie powyżej 1 miesiąca do 12 miesięcy, płynność długoterminowa – w okresie powyżej 12 miesięcy.

W celu pomiaru płynności bieżącej i krótkoterminowej Bank wprowadził następujące miary i narzędzia: (i) aktywa płynne – stanowią bufor dla oczekiwanych i nieoczekiwanych wypływów w horyzoncie 30 dni; (ii) zapas płynności – mierzy poziom aktywów płynnych, pomniejszonych o oczekiwane oraz nieoczekiwane wypływy, wyznaczone w terminie 30 dni; (iii) nadzorcze miary płynności – współczynniki M1 i M2; (iv) lukę płynności krótkoterminowej dla głównych walut (PLN, EUR, CHF) – pokazuje poziom niedopasowania w strukturach finansowania w walutach obcych, luka przede wszystkim obejmuje przepływy z transakcji pochodnych oraz międzybankowych.

W celu pomiaru płynności średnio- i długoterminowej Bank wyznacza i monitoruje: (i) lukę płynności kontraktowej oraz urealnioną; (ii) wskaźniki pokrycia aktywów długoterminowych pasywami długoterminowymi; (iii) wskaźnik pokrycia kredytów na finansowanie nieruchomości najbardziej stabilnymi źródłami finansowania; (iv) najbardziej stabilne źródła finansowania; (v) koncentrację bazy depozytowej; (vi) wskaźnik stabilności bazy depozytowej; (vii) miesięczny wskaźnik przedpłat kredytów; (viii) nadzorcze miary płynności – współczynniki M3 i M4; (ix) prognozę zapasu płynności oraz nadzorczej miary płynności – współczynnika M1.

Dla większości z powyższych miar ustalane są limity lub wartości ostrzegawcze w ramach zestawu wewnętrznych limitów ryzyka płynności, których struktura ma charakter hierarchiczny (tzn. ustalane są na poziomie Rady Nadzorczej, Zarządu Banku oraz Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami – zgodnie z upoważnieniem delegowanym ze strony Zarządu Banku). Kształtowanie odpowiedniego profilu ryzyka płynności wspierane jest poprzez uwzględnienie kosztu płynności w ramach obowiązującego w Banku systemu cen transferowych.

W celu wzmocnienia procesu monitorowania ryzyka płynności w 2013 r. w Banku został zaimplementowany system informatyczny, który przyczynił się do modyfikacji stosowanych miar i rozszerzenia przeprowadzanych analiz oraz wzrostu poziomu ich szczegółowości (w szczególności w zakresie luki płynności kontraktowej i urealnionej).

Bank organizuje proces zarządzania ryzykiem płynności w szczególności za pomocą podziału kompetencji organów Banku oraz właściwych komórek organizacyjnych centrali przy wykonywaniu zadań i podejmowaniu decyzji w procesie zarządzania ryzykiem płynności. Komórki organizacyjne są wzajemnie niezależne. Obszary powstawania ryzyka i komórki organizacyjne kontroli ryzyka znajdują się pod nadzorem różnych Członków Zarządu Banku.

W celu realizacji wymogów zewnętrznych, w BOŚ S.A. wyznacza się wielkość wskaźników płynności, zgodnie z nadzorczymi miarami płynności krótkoterminowej i długoterminowej. W 2013 roku, podobnie jak w 2012 roku, normy nadzorcze w zakresie płynności były przestrzegane

W poniższych tabelach zaprezentowano kontraktową lukę płynności (wartości bilansowe):

31 grudnia 2013	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,47	0,39	0,37	0,43	0,69	1,00	
Aktywa razem	3 783 380	347 405	483 420	1 046 782	5 444 317	7 311 801	18 417 105
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	543 632	308 271	468 286	1 016 580	3 934 348	5 783 424	12 054 541
Zobowiązania razem	8 053 188	2 642 289	1 670 408	697 443	3 031 747	2 322 030	18 417 105
- w tym zobowiązania wobec klientów	7 600 743	2 339 980	1 566 281	406 041	805 435	477 595	13 196 075
Luka	-4 269 808	-2 294 884	-1 186 988	349 339	2 412 570	4 989 771	-
Luka skumulowana	-4 269 808	-6 564 692	-7 751 680	-7 402 341	-4 989 771	-	-

31 grudnia 2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y	Razem
Wskaźnik luki płynności	0,41	0,32	0,34	0,43	0,75	1,00	
Aktywa razem	2 949 388	322 960	537 805	1 408 121	5 285 979	6 362 286	16 866 539
- w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom	180 327	291 596	528 190	1 083 138	4 041 004	4 998 237	11 122 492
Zobowiązania razem	7 272 772	3 073 197	1 015 384	642 956	1 945 371	2 916 859	16 866 539
- w tym zobowiązania wobec klientów	6 890 482	2 592 404	784 957	234 824	217 718	1 095 935	11 816 320
Luka	-4 323 384	-2 750 237	-477 579	765 165	3 340 608	3 445 427	-
Luka skumulowana	-4 323 384	-7 073 621	-7 551 200	-6 786 035	-3 445 427	-	-

Zestawienie zapadalności aktywów i wymagalności zobowiązań według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyktowane).

Luka płynności

31-12-2013	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	892 566	-	-	-	-	-	892 566
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	133 516	-	429	206	8 615	19 875	162 641
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	7 452	80	-	-	-	-	7 532
Pochodne instrumenty finansowe	26 908	7 483	2 551	7 943	91 056	20 795	156 736
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	499 414	382 863	576 450	1 224 357	5 400 111	8 879 011	16 962 206
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	2 005 870	7 062	42 038	89 235	1 751 489	1 353 495	5 249 189
- dostępne do sprzedaży	2 002 737	7 062	31 215	55 575	1 159 564	770 807	4 026 960
- utrzymywane do terminu zapadalności	3 133	-	10 823	33 660	591 925	582 688	1 222 229
Aktywa razem	3 565 726	397 488	621 468	1 321 741	7 251 271	10 273 176	23 430 870

31-12-2013	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	21	-	-	-	-	-	21
Zobowiązania wobec innych banków	167 722	91 415	82 610	3 665	96 710	10 714	452 836
Pochodne instrumenty finansowe	4 069	9 490	1 857	5 524	48 035	31 298	100 273
Zobowiązania wobec klientów	7 549 804	2 392 502	1 593 916	426 446	858 257	508 591	13 329 516
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	96 772	202 793	107 102	301 547	2 317 043	-	3 025 257
Zobowiązania podporządkowane	-	2 939	6 076	4 385	49 168	354 258	416 826
Rezerwy	7 469	506	34	186	773	2 228	11 196
Zobowiązania razem	7 825 857	2 699 645	1 791 595	741 753	3 369 986	907 089	17 335 925

Wskaźnik luki płynności netto	0,46	0,38	0,37	0,45	0,80	1,35	1,35
Aktywa razem	3 565 726	397 488	621 468	1 321 741	7 251 271	10 273 176	23 430 870
Zobowiązania razem	7 825 857	2 699 645	1 791 595	741 753	3 369 986	907 089	17 335 925
Luka	-4 260 131	-2 302 157	-1 170 127	579 988	3 881 285	9 366 087	6 094 945

Luka płynności

31-12-2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	1-5Y	Pow. 5Y*	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 049 542	-	-	-	-	-	1 049 542
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	58 415	-	565	36 633	16 981	21 017	133 611
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 480	-	-	950	24 152	-	29 582
Pochodne instrumenty finansowe	8 781	3 221	1 896	1 482	74 861	34 169	124 410
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	190 773	349 087	632 614	1 306 893	5 264 903	7 220 176	14 964 446
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 459 982	3 560	53 169	356 310	1 461 082	1 142 610	4 476 713
- dostępne do sprzedaży	1 456 377	3 560	32 594	305 398	857 949	705 298	3 361 176
- utrzymywane do terminu zapadalności	3 605	-	20 575	50 912	603 133	437 312	1 115 537
Aktywa razem	2 771 973	355 868	688 244	1 702 268	6 841 979	8 417 972	20 778 304
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	49 325	294 978	51 197	6 911	66 291	2 584	471 286
Pochodne instrumenty finansowe	1 425	233	741	1 030	36 637	49 974	90 040
Zobowiązania wobec klientów	6 894 718	2 615 090	802 555	251 851	276 731	1 116 962	11 957 907
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	147 175	189 331	266 368	431 818	1 853 676	-	2 888 368
Zobowiązania podporządkowane	-294	4 149	8 184	12 401	99 004	403 117	526 561
Rezerwy	5 838	5 046	308	841	3 443	4 729	20 205
Zobowiązania razem	7 098 335	3 108 827	1 129 353	704 852	2 335 782	1 577 366	15 954 515
Wskaźnik luki płynności netto							
	0,39	0,31	0,34	0,46	0,86	1,30	1,30
Aktywa razem	2 771 973	355 868	688 244	1 702 268	6 841 979	8 417 972	20 778 304
Zobowiązania razem	7 098 335	3 108 827	1 129 353	704 852	2 335 782	1 577 366	15 954 515
Luka	-4 326 362	-2 752 959	-441 109	997 416	4 506 197	6 840 606	4 823 789

*\ w tym akcje i udziały mniejszościowe i w podmiotach stowarzyszonych

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia brutto)

Zestawienie zapadalności instrumentów pochodnych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane):

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	690 605	494 902	392 603	532 847	535 338	2 646 295
FX forward	67 392	46 438	35 959	176 535	84 521	410 845
FX Spot	71 044	-	-	-	-	71 044
FX Swap	537 858	413 917	329 421	273 187	-	1 554 383
IRS	14 311	34 547	27 223	83 125	450 817	610 023
Wypływy, w tym:	683 453	495 891	387 939	531 356	525 905	2 624 544
FX forward	66 901	46 554	37 156	174 102	86 342	411 055
FX Spot	71 031	-	-	-	-	71 031
FX Swap	532 601	415 593	326 841	269 764	-	1 544 799
IRS	12 920	33 744	23 942	87 490	439 563	597 659

31-12-2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	438 364	465 045	526 682	436 438	447 361	2 313 890
FX forward	51 466	33 638	8 582	30 316	-	124 002
FX Swap	290 384	412 908	493 037	337 277	-	1 533 606
FX Spot	79 662	-	-	-	-	79 662
IRS	16 852	18 499	25 063	68 845	447 361	576 620
Wypływy, w tym:	428 999	462 660	521 057	444 087	460 849	2 317 652
FX forward	51 630	33 553	8 880	31 217	-	125 280
FX Swap	288 415	410 109	491 242	335 582	-	1 525 348
FX Spot	79 688	-	-	-	-	79 688
IRS	9 266	18 998	20 935	77 288	460 849	587 336

Przepływy środków pieniężnych instrumentów pochodnych (rozliczenia netto)

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	374	606	90	17 571	-	18 641
Kontrakty terminowe	1	483	82	-	-	567
Kontrakty forward	373	122	7	6	-	508
CFD	-	-	-	17 566	-	17 566
Wyływy, w tym:	19	668	363	352	-	1 403
Kontrakty terminowe	17	475	234	25	-	751
Kontrakty forward	2	193	129	-	-	324
CFD	-	-	-	327	-	327

31-12-2012	1M	1-3M	3-6M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Wpływy, w tym:	59 941	22 405	1 207	217 903	91	301 547
Kontrakty terminowe	59 941	22 405	1 207	217 903	91	301 547
Jednostki indeksowe	-	-	-	-	-	-
Wyływy, w tym:	52 675	41 362	2 199	181 132	-	277 368
Kontrakty terminowe	52 675	41 362	2 199	181 132	-	277 368
Jednostki indeksowe	-	-	-	-	-	-

Ryzyko płynności zobowiązań warunkowych

Zestawienie wymagalności zobowiązań warunkowych według terminów umownych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku zaprezentowano w poniższych tabelach (wartości niezdyskontowane)

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	2 611 207	40 998	17 518	100 313	137 894	41 682	2 949 612
Finansowe, w tym:	2 585 201	-	-	-	-	-	2 585 201
- otwarte linie kredytowe, w tym:	2 203 307	-	-	-	-	-	2 203 307
-odwoławalne	1 843 940	-	-	-	-	-	1 843 940
-nieodwoławalne	359 367	-	-	-	-	-	359 367
- otwarte akredytywy importowe	195 421	-	-	-	-	-	195 421
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	186 473	-	-	-	-	-	186 473
-odwoławalne	-	-	-	-	-	-	-
-nieodwoławalne	186 473	-	-	-	-	-	186 473
- pozostałe	-	-	-	-	-	-	-
Gwarancje	8 531	40 998	17 518	100 313	137 894	41 682	346 936
Gwarantowanie emisji	17 475	-	-	-	-	-	17 475

31-12-2012	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania warunkowe	1 555 908	26 540	66 661	25 033	173 433	46 811	1 894 386
Finansowe, w tym:	1 531 169	-	-	-	-	-	1 531 169
- otwarte linie kredytowe, w tym:	1 434 043	-	-	-	-	-	1 434 043
-odwoławalne	1 155 407	-	-	-	-	-	1 155 407
-nieodwoławalne	278 636	-	-	-	-	-	278 636
- otwarte akredytywy importowe	10 927	-	-	-	-	-	10 927
- promesy udzielenia kredytu, w tym:	85 682	-	-	-	-	-	85 682
-odwoławalne	-	-	-	-	-	-	-
-nieodwoławalne	85 682	-	-	-	-	-	85 682
- limity na transakcje FX	-	-	-	-	-	-	-
- pozostałe	517	-	-	-	-	-	517
Gwarancje	21 539	26 540	66 661	25 033	173 433	46 811	360 017
Gwarantowanie emisji	3 200	-	-	-	-	-	3 200

Ryzyko płynności zobowiązań pozabilansowych

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 – 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	12	23	34	139	3 068	-	3 276
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	192	725	1 449	2 393	42 306	132 751	179 816
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	1 523	3 942	3 407	2 187	2 032	-	13 091

31-12-2012	1 M	1 - 3 M	3 – 6 M	6-12 M	1 - 5 Y	Pow. 5 Y	Razem
Zobowiązania z tytułu zawartej umowy leasingu operacyjnego	112	225	337	678	2 531	-	3 883
Zobowiązania z tytułu umów czynszu	235	699	4 694	2 897	44 679	21 611	74 815
Zobowiązania z tytułu zakupu wartości niematerialnych	-	433	-	987	2 260	-	3 680

5.2.2. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest rozumiane jako potencjalny negatywny wpływ zmian stóp procentowych na prognozowany wynik finansowy, wartość ekonomiczną kapitału własnego oraz wartość bieżącą posiadanych dłużnych papierów wartościowych.

Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej jest przede wszystkim generowane w Banku.

Podstawowym celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej jest dążenie do stabilizacji i optymalizacji wyniku odsetkowego oraz marży odsetkowej, przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu zmian rynkowych stóp procentowych na wartość ekonomiczną kapitału własnego. W tym celu Bank wykorzystuje dwa narzędzia: posiadany portfel inwestycyjny oraz transakcje pochodne dokonywane w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Budowany w księdze bankowej portfel inwestycyjny, powinien między innymi przyczyniać się do zabezpieczenia wyniku odsetkowego, generowanego na kapitałach własnych Banku, jak również stabilnej części niewrażliwych na zmianę stopy procentowej osadów na rachunkach bieżących. Stąd portfel inwestycyjny wchodzący w skład księgi bankowej pełni dwie funkcje: (i) stabilizuje wynik i marżę odsetkową oraz (ii) stanowi jednocześnie zapas aktywów w procesie zarządzania płynnością Banku.

W celu utrzymania akceptowanego profilu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej, Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń: (i) przepływów pieniężnych oraz (ii) wartości godziwej. Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją”, wydzielony został portfel jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczonych transakcjami IRS); wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających; zmiany wyceny przeprowadzonych transakcji zabezpieczających IRS nie zwiększają fluktuacji wyniku finansowego. Celem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jest zabezpieczenie wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu, stanowiących część portfela do sprzedaży; przeprowadzone transakcje zabezpieczające IRS ograniczają fluktuacje kapitału pod wpływem zmiany stóp procentowych.

W I półroczu 2013 r. Bank zakończył proces wdrażania systemu informatycznego, wspierającego zarządzanie ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej, co przyczyniło się do modyfikacji i rozszerzenia stosowanych miar i przeprowadzanych analiz. Obecnie Bank wyznacza / przeprowadza: (i) lukę przeszacowania (*repricing gap*), prezentującą wartości aktywów, pasywów i pozycji bilansowych, wrażliwych na zmiany stóp procentowych w okresach wymagalności / zapadalności bądź przeszacowania, (ii) lukę wrażliwości (*sensitivity gap*), prezentującą dekompozycję pozycji wrażliwych na stopę procentową na standardowe instrumenty zero kuponowe o terminach zapadalności / wymagalności, odpowiadające poszczególnym terminom luki, (iii) symulację wyniku odsetkowego (*book value analysis*) – analizę dynamiczną, odzwierciedlającą projekcję wyniku odsetkowego (WO) w zadanych przedziałach czasowych, w oparciu o przyjęte scenariusze rozwoju Banku, jak również założenia odnośnie kształtowania się czynników rynkowych, (iv) symulację wartości bieżącej (*net present value, NPV*), prezentującą wartości zdyskontowane, według zadanych parametrów rynkowych, wszystkich przepływów pieniężnych; w oparciu o analizy NPV wyznaczone są miary BPV oraz wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału (ΔWEK), (v) szoki cenowe pod analizę ryzyka bazowego, których celem jest oszacowanie wpływu zróżnicowanej zmiany oprocentowania produktów odsetkowych w Banku w porównaniu do zmian stóp bazowych o tym samym terminie przeszacowania, ale różnej stawce bazowej (w oparciu o którą zostało oszacowane ich oprocentowanie) na zmianę (w tym przede wszystkim – na spadek) marży odsetkowej Banku, (vi) analizę ryzyka krzywej dochodowości, której celem jest oszacowanie wpływu na wartość ekonomiczną kapitału własnego nierównoległych zmian kształtu krzywej dochodowości dla różnych terminów (prowadzące do zmiany rynkowych stóp procentowych), (vii) analizę ryzyka opcji klienta, której celem jest oszacowanie wpływu na wynik finansowy Banku realizowanych przez klientów opcji wbudowanych w produkty odsetkowe oraz (viii) testy warunków skrajnych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wrażliwość WEK na zmianę stóp o -200 p.b. wyniosło 200,30 mln zł, o +200 p.b. -153,80 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2013 roku, przy założeniu równoległego przesunięcia stóp procentowych o 100 p.b. wynik odsetkowy (WO) mógłby zwiększyć się o odpowiednio o 9,44 mln zł - w przypadku obniżenia się stóp procentowych oraz o -5,08 mln zł - w przypadku wzrostu stóp procentowych (wrażliwość ta została wyliczona przy założeniu, że stopy procentowe po zmianie muszą przyjmować wartości nie mniejsze niż 0). Na dzień 31 grudnia 2013 roku ryzyko opcji klienta, ryzyko bazowe oraz krzywej dochodowości były nieistotne.

Na podstawie stosowanych miar Bank wyznaczył następujące wewnętrzne limity oraz wartości ostrzegawcze, wyznaczone według stanu na koniec każdego miesiąca: (i) wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę stóp procentowych o ± 100 p.b.; (ii) wrażliwość wartości ekonomicznej kapitału własnego na zmianę stóp procentowych o ± 200 p.b. Zarówno na dzień 31 grudnia 2013 roku, jak i 31 grudnia 2012 roku obowiązujące limity i wartości ostrzegawcze były przestrzegane.

W procesie szacowania kapitału wewnętrznego Banku, uwzględnia się ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Na dzień 31 grudnia 2013 roku ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było istotne, utworzono kapitał wewnętrzny w wysokości 54,58 mln zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej było nieistotne, brak konieczności tworzenia kapitału wewnętrznego).

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze handlowej jest uzyskanie w tym obszarze działalności zakładanego w planie finansowym wyniku finansowego, przy akceptowalnej ekspozycji na przedmiotowe ryzyko oraz minimalizacja negatywnych jego skutków z tytułu posiadanych w księdze handlowej instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej występuje głównie w Banku. Zgodnie ze strategią Grupy, działalność w księdze handlowej uzupełnia działalność w księdze bankowej. Bank monitoruje ryzyko w księdze handlowej stosując następujące zasady: (i) prowadzi działalność handlową na poziomie znaczącym, przy czym działalność ta pełni rolę uzupełniającą w stosunku do innych obszarów funkcjonowania Banku; (ii) do księgi handlowej są kupowane jedynie płynne instrumenty, umożliwiające zamknięcie ryzyka w przypadku przekroczenia obowiązujących limitów; (iii) ryzyko generowane w księdze handlowej jest systematycznie monitorowane, a jego poziom jest kontrolowany i ograniczany za pomocą limitów; (iv) Zarząd Banku, w sytuacji dużej niepewności na rynkach finansowych, może podjąć decyzje o przejściowym, znaczącym ograniczeniu działalności handlowej.

W BOŚ S.A., w celu monitorowania ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, wykorzystuje się: (i) model wartości zagrożonej (model VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w oparciu o dzienną zmienność stóp procentowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy, (ii) BPV (tzn. wrażliwość papierów wartościowych i instrumentów pochodnych generujących ryzyko stopy procentowej przy zmianie stóp procentowych o 1 p.b.), (iii) system limitów oraz (iv) przeprowadza się analizy stress testing.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, VaR stopy procentowej w księdze handlowej wyniósł 1 359 tys. zł (wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku - 459 tys. zł). Wartość VaR stopy procentowej w księdze handlowej, w 2012 i 2013 r., kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

VAR 10 – dniowy			
(w tys. zł)			
	średnia	max	min
2013	568	1 682	77
2012	442	2 111	25

W Grupie, raz na miesiąc przeprowadza się analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

System limitów w zakresie ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej w Banku obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy,
- 2) limit BPV dla instrumentów generujących ryzyko stopy procentowej w księdze handlowej, obowiązujący zarówno w ciągu dnia jak i na koniec dnia, osobno dla pozycji w papierach dłużnych i dla IRS Wg stanu na 31 grudnia 2013 roku BPV dla portfela handlowego wyniosło -10 tys. zł. (wg stanu na 31 grudnia 2012 roku wyniosło 1 tys. zł) (przy wzroście stóp o 1 p.b.),
- 3) limity maksymalnej dwudniowej i ciągniętej miesięcznej straty na aktywach w portfelu handlowym.

Kalkulowanie i monitorowanie poziomu wykorzystania poszczególnych limitów jest przeprowadzane wg stanu na każdy dzień roboczy, a limitu BPV również w ciągu dnia oraz systematycznie raportowane kadrze zarządzającej.

Bank, raz na miesiąc, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej i handlowej w sytuacjach ekstremalnych przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. W księdze bankowej badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian:

- 1) stóp procentowych na: (i) wynik odsetkowy (WO), (ii) wartość ekonomiczną kapitału własnego (WEK), (iii) na portfel w księdze bankowej: papierów wartościowych w ramach rachunkowości zabezpieczeń, dłużnych papierów wartościowych, transakcji IRS oraz FX swap,
- 2) kursów walutowych na WO oraz WEK,
- 3) stóp procentowych i kursów walutowych łącznie na WO oraz WEK.

W księdze handlowej badany jest wpływ skrajnie niekorzystnych zmian poziomu rynkowych stóp procentowych na wynik Banku oraz zmienności stóp procentowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami stóp procentowych na poziom VaR zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

Wyniki tej analizy pokazują, iż, przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji Banku w instrumentach wrażliwych na ryzyko stopy procentowej, działalność w portfelu zarówno bankowym jak i handlowym Banku utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy stress-testing, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

Zestawienie umownych dat zmiany oprocentowania (tzn. terminów płatności lub przeszacowywania w zależności, który termin jest wcześniejszy) dla pozycji bilansowych w Grupie na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku prezentują poniższe tabele:

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto)

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	850 210	-	-	-	-	42 356	892 566
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	145 995	-	-	-	-	6 430	152 425
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	90	80	-	-	-	7 362	7 532
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	129 590	129 590
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	27 146	27 146
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 064 871	5 046 657	2 405 860	159 217	301 441	76 495	12 054 541
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	2 246 125	142 431	323 067	90 240	1 781 500	86 669	4 670 032
- dostępne do sprzedaży	2 106 125	142 431	323 067	90 240	939 000	80 654	3 681 517
- utrzymywane do terminu zapadalności	140 000	-	-	-	842 500	6 015	988 515
Inne aktywa **\	-	-	-	-	-	483 273	483 273
Aktywa razem	7 307 291	5 189 168	2 728 927	249 457	2 082 941	859 321	18 417 105

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6 – 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	-	-	-	-	21	21
Zobowiązania wobec innych banków	293 142	97 392	51 820	-	-	874	443 228
Zobowiązania wobec klientów	9 541 933	2 017 750	1 267 747	217 991	48 349	102 305	13 196 075
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	85 401	85 401
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	14 872	14 872
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	195 000	350 000	1 104 600	-	1 036 800	46 779	2 733 179
Zobowiązania podporządkowane	-	100 000	220 000	-	-	7 155	327 155
Pozostałe zobowiązania **\	-	-	-	-	-	136 629	136 629
Zobowiązania razem	10 030 075	2 565 142	2 644 167	217 991	1 085 149	394 036	16 936 560
Kapitał własny	7 962	24 211	24 211	48 423	863 646	512 091	1 480 545
Luka	-2 730 746	2 599 815	60 549	-16 957	134 145		

*\ w tym: inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Ryzyko stopy procentowej (wartości bilansowe netto)

31-12-2012	1 M	1 - 3 M	3 - 6 M	6 - 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	994 872	-	-	-	-	54 670	1 049 542
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	57 231	30 586	27 384	-	-	3 700	118 901
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	-	-	-	20 000	5 811	25 811
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	88 093	88 093
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	36 317	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 481 127	2 115 863	2 233 041	1 182 209	-	110 252	11 122 492
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	1 620 775	157 116	118 796	685 044	1 173 375	182 293	3 937 399
- dostępne do sprzedaży	1 560 212	87 678	117 399	646 441	455 800	172 252	3 039 782
- utrzymywane do terminu zapadalności	60 563	69 438	1 397	38 603	717 575	10 041	897 617
Inne aktywa *\	-	-	-	-	-	487 984	487 984
Aktywa razem	8 154 005	2 303 565	2 379 221	1 867 253	1 193 375	969 120	16 866 539

	1 M	1 - 3 M	3 - 6 M	6 - 12 M	Pow. 1 Y	Nieoprocentowane	Razem
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	49 411	186 223	216 323	7 200	-	6 371	465 528
Zobowiązania wobec klientów	6 258 744	2 667 287	2 019 639	659 809	-	210 841	11 816 320
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	-	-	-	69 198	69 198
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-	-	20 842	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	173 402	285 106	629 781	432 919	1 022 050	42 261	2 585 519
Zobowiązania podporządkowane	-	100 000	220 000	-	-	6 714	326 714
Pozostałe zobowiązania **\	-	-	-	-	-	140 411	140 411
Zobowiązania razem	6 481 705	3 238 616	3 085 743	1 099 928	1 022 050	496 638	15 424 680
Kapitał własny	14 152	228 768	106 523	66 250	722 272	303 895	1 441 859
Luka	1 658 148	-1 163 819	-813 045	701 075	-550 946		

*\ w tym: inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Na pozycję kredyty i pożyczki udzielone klientom, w kolumnie nieoprocentowane składają się przede wszystkim kredyty ze środków obcych, które nie są wrażliwe na ryzyko stopy procentowej w kwocie ok. 49,3 mln zł oraz odsetki od kredytów.

Pochodne instrumenty finansowe

Poniższe tabele zawierają dekompozycję instrumentów pochodnych na instrumenty bazowe - w celu przedstawienia ich wrażliwości na zmiany stóp procentowych (wartości nominalne)

31-12-2013	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Aktywa						
FX forward	67 392	46 438	35 959	176 535	84 521	410 845
FX Spot	71 044	-	-	-	-	71 044
FX Swap	537 858	413 917	329 421	273 187	-	1 554 383
IRS	695 483	1 237 176	1 333 903	238 147	2 750 325	6 255 034
Kontrakty terminowe	138	71 476	3 629	-	-	75 243
Kontrakty forward	83 443	11 278	-	862	-	95 583
CFD	-	-	-	291 218	-	291 218
Razem	1 455 358	1 780 285	1 702 912	979 949	2 834 846	8 753 350
Pasywa						
FX forward	66 901	46 554	37 156	174 102	86 342	411 055
FX Spot	71 031	-	-	-	-	71 031
FX Swap	532 601	415 593	326 841	269 764	-	1 544 799
IRS	307 484	1 301 754	1 845 672	304 147	2 495 977	6 255 034
Kontrakty terminowe	2 726	14 930	1 694	2 079	-	21 429
Kontrakty forward	45 462	39 867	2 299	-	-	87 628
CFD	-	-	-	418 140	-	418 140
Razem	1 026 205	1 818 698	2 213 662	1 168 232	2 582 319	8 809 116
Saldo	429 153	-38 413	-510 750	-188 283	252 527	

31-12-2012	1 M	1 – 3 M	3 – 6 M	6-12M	Pow. 1Y	Razem
Aktywa						
FX Spot	79 662	-	-	-	-	79 662
FX forward	51 466	33 638	8 582	30 316	-	124 002
FX Swap	290 384	412 908	493 037	337 277	-	1 533 606
IRS	473 053	566 906	635 000	-	1 736 780	3 411 739
kontrakty terminowe	59 941	22 405	1 207	217 903	91	301 547
Jednostki indeksowe	-	-	-	-	-	-
Razem	954 506	1 035 857	1 137 826	585 496	1 736 871	5 450 556
Pasywa						
FX Spot	79 688	-	-	-	-	79 688
FX forward	51 630	33 553	8 880	31 217	-	125 280
FX Swap	288 415	410 109	491 242	335 582	-	1 525 348
IRS	196 053	519 181	1 021 545	-	1 674 960	3 411 739
kontrakty terminowe	52 675	41 362	2 199	181 132	-	277 368
Jednostki indeksowe	-	-	-	-	-	-
Razem	668 461	1 004 205	1 523 866	547 931	1 674 960	5 419 423
Saldo	286 045	31 652	-386 040	37 565	61 911	

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2013 roku.

31-12-2013	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	850 210	42 356	892 566
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	38 150	107 845	6 430	152 425
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	-	170	7 362	7 532
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	129 590	129 590
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	27 146	27 146
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	420 833	11 557 201	76 507	12 054 541
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 784 500	798 863	86 669	4 670 032
- dostępne do sprzedaży	2 942 000	658 863	80 654	3 681 517
- utrzymywane do terminu zapadalności	842 500	140 000	6 015	988 515
Inne aktywa *\\	-	-	483 273	483 273
Aktywa razem	4 243 483	13 314 289	859 333	18 417 105
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	-	21	21
Zobowiązania wobec innych banków	283 489	158 865	874	443 228
Zobowiązania wobec klientów	6 659 182	6 434 588	102 305	13 196 075
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	85 401	85 401
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	14 872	14 872
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 036 800	1 649 600	46 779	2 733 179
Zobowiązania podporządkowane	-	320 000	7 155	327 155
Pozostałe zobowiązania **\\	-	-	136 629	136 629
Zobowiązania razem	7 979 471	8 563 053	394 036	16 936 560
Kapitał własny		968 454	512 091	1 480 545

*\\ w tym: inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Aktywa i zobowiązania finansowe o stałym i zmiennym oprocentowaniu oraz te, które nie są bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej na dzień 31 grudnia 2012 roku.

31-12-2012	O stałym oprocentowaniu	O zmiennym oprocentowaniu	Nie bezpośrednio narażone na ryzyko zmiany stopy procentowej	Razem
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	-	994 872	54 670	1 049 542
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	80 000	35 201	3 700	118 901
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	20 000	-	5 811	25 811
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	88 093	88 093
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	36 317	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 598	11 008 642	110 252	11 122 492
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 005 148	749 958	182 293	3 937 399
- dostępne do sprzedaży	2 257 572	609 958	172 252	3 039 782
- utrzymywane do terminu zapadalności	747 576	140 000	10 041	897 617
Inne aktywa *\	-	-	487 984	487 984
Aktywa razem	3 108 746	12 788 673	969 120	16 866 539
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	124 640	334 517	6 371	465 528
Zobowiązania wobec klientów	8 144 257	3 461 222	210 841	11 816 320
Pochodne instrumenty finansowe	-	-	69 198	69 198
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	-	20 842	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 578 156	965 102	42 261	2 585 519
Zobowiązania podporządkowane	-	320 000	6 714	326 714
Pozostałe zobowiązania **\	-	-	140 411	140 411
Zobowiązania razem	9 847 201	5 080 841	496 638	15 424 680
Kapitał własny		1 137 964	303 895	1 441 859

*\ w tym: inwestycje w jednostkach stowarzyszonych, wartości niematerialne, rzeczowe aktywa trwałe, aktywa z tytułu podatku dochodowego, inne aktywa

**\ w tym: rezerwy, zobowiązania z tyt. podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania

Rachunkowość zabezpieczeń

Przyjęte zasady rachunkowości zabezpieczeń

Bank prowadzi politykę rachunkowości zabezpieczeń, zgodnie z warunkami określonymi w MSR 39. Rachunkowość zabezpieczeń jest integralnym elementem procesu zarządzania ryzykiem finansowym w BOŚ S.A. Zarządzanie ryzykiem finansowym odbywa się w ramach obowiązującego w Banku procesu zarządzania ryzykiem.

Zabezpieczanym ryzykiem jest ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej. Bank stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych dla portfela kredytów hipotecznych denominowanych w EUR i rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej obligacji Skarbu Państwa o stałym oprocentowaniu. W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Bank formalnie wyznacza i dokumentuje powiązania zabezpieczające oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka oraz sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Bank, w okresie objętym zabezpieczeniem (tj. w okresie 5 lat), dokonuje zabezpieczenia zmienności przepływów pieniężnych dla portfela, jednoznacznie określonych, kredytów hipotecznych denominowanych w EUR, udzielonych do dnia rozpoczęcia powiązania zabezpieczającego o zmiennym oprocentowaniu (z kategorii kredytów normalnych i „pod obserwacją”, wydzielonym portfelem jednoznacznie określonych transakcji zabezpieczających IRS (Interest Rate Swap). Wartość portfela przyjęta do zabezpieczenia jest tożsama z nominałem zawartych transakcji zabezpieczających. Marża na kredytach hipotecznych jest wyłączona z rachunkowości zabezpieczeń. W dokonanych przez Bank transakcjach IRS, Bank płaci odsetki oparte o zmienną stopę (tj. opartą o 6-miesięczny EURIBOR) a otrzymuje odsetki oparte o stałą stopę. Obie płatności kuponów są rozliczane od kwoty nominalnej, na którą został zawarty IRS. Wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego wykazuje więc tendencję odwrotną niż wartość godziwa pozycji zabezpieczanej. Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych).

Zgodnie z MSR 39, nieefektywność zabezpieczenia ma miejsce tylko wtedy, gdy ponownie oszacowana wartość przepływów pieniężnych w danym przedziale czasowym jest niższa niż zabezpieczana wartość dotycząca danego przedziału czasowego. Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest na bieżąco oceniana w celu kontrolowania, czy jest wysoce efektywna we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione. W trakcie okresu zabezpieczenia, Bank systematycznie dokonuje pomiarów efektywności powiązania zabezpieczającego. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny przyjmuje postać testu wysokiego prawdopodobieństwa, który podlega również testowaniu wstecznemu. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę hipotetycznego derywatu, w ramach którego następuje porównanie zmiany wartości transakcji zabezpieczających oraz hipotetycznego derywatu. Testy są wykonywane z częstotliwością kwartalną.

Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających wykazywana jest w kapitale z aktualizacji wyceny, w wielkości w jakiej zabezpieczenie jest efektywne. Nieefektywna część zabezpieczenia ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy”. Efektywna część wyceny transakcji zabezpieczających jest klasyfikowana do rachunku zysków i strat do pozycji „Przychody odsetkowe” w okresach naliczania przychodów odsetkowych od zabezpieczanych kredytów.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. w kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 20 735 tys. zł, dotycząca efektywnej części powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Część nieefektywna powiązania zabezpieczającego, wynikająca z niedopasowania w kompensowaniu zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji

zabezpieczanej ujęta w rachunku zysków i strat według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. wyniosła - 20,1 tys. zł.

Wartość godziwa instrumentów zabezpieczających w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych

	31-12-2013		31-12-2012	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	414 720	20 714	408 820	29 994
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	-	-	-	-

Okresy, w których Bank oczekuje wystąpienia przepływów pieniężnych, będących przedmiotem zabezpieczenia w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, a tym samym – ich wpływu na wynik finansowy zaprezentowano poniżej:

Oczekiwane terminy reklasyfikacji kwot ujętych na kapitale do rachunku wyników

31-12-2013	do 1 roku	1 – 3 lat	3 – 5 lat
Oczekiwane kwoty netto	3 046	17 667	-

31-12-2012	do 1 roku	1 – 3 lat	3 – 5 lat
Oczekiwane kwoty netto	3 240	17 753	9 001

Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej

Bank w okresie objętym zabezpieczeniem dokonuje zabezpieczenia zmienności wartości godziwej obligacji o stałym oprocentowaniu wynikające ze zmian rynkowych stóp procentowych. Pozycję zabezpieczaną stanowi część obligacji Skarbu Państwa utrzymywana w portfelu dostępnym do sprzedaży. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap (IRS), w których Bank dokonuje płatności w oparciu o stałą stopę procentową, a otrzymuje kupon oparty o zmienną stopę (6-miesięczny WIBOR). Dzięki ustanowieniu powiązania zabezpieczającego, w rachunku zysków i strat uzyskiwany jest efekt wzajemnego kompensowania się zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego i pozycji zabezpieczanej z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Zabezpieczeniu podlega tylko jeden rodzaj ryzyka (tj. ryzyko zmienności stóp procentowych). Spread pomiędzy kwotowaniami obligacji skarbowych i transakcji IRS zostaje wyłączony z zabezpieczenia.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest weryfikowana poprzez zastosowanie prospektywnych i retrospektywnych testów efektywności. Test prospektywny polega na analizie miary BPV pozycji zabezpieczanej i instrumentu zabezpieczającego. Test retrospektywny jest wykonywany w oparciu o metodę bezpośredniej kompensaty, w ramach której następuje porównanie zmian wartości transakcji zabezpieczających oraz pozycji zabezpieczanej wynikających ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka. Testy wykonywane są z częstotliwością kwartalną.

Zgodnie z MSR 39, zmiana wartości godziwej pozycji zabezpieczanej wynikająca ze zmian rynkowych stóp procentowych ujmowana jest w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej obligacji, nie

wynikające ze zmian zabezpieczanego czynnika ryzyka odnoszone są na kapitał z aktualizacji wyceny. Zmiany wyceny instrumentu zabezpieczającego ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Na dzień 31 grudnia 2013 r., z tytułu zabezpieczonych pozycji, na rachunku zysków i strat zaksięgowano kwotę -2 226 tys. zł, wynikającą ze zmian wartości godziwej obligacji z tytułu ryzyka stopy procentowej oraz wartości godziwej transakcji IRS. W kapitale z aktualizacji wyceny zaewidencjonowana była kwota 4 193 tys. zł, wynikająca z niezabezpieczonej części wartości godziwej instrumentów dłużnych (spreadu pomiędzy kwotowaniami obligacji i transakcji IRS).

	31-12-2013		31-12-2012	
	wartość nominalna	wartość godziwa	wartość nominalna	wartość godziwa
Instrumenty zabezpieczające	-	-	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena dodatnia	-	-	-	-
Intrest Rate Swap (IRS) – wycena ujemna	278 000	12 255	278 000	21 494
Pozycja zabezpieczana				
Obligacje SP - wycena dodatnia	249 000	10 029	249 000	19 392
Obligacje SP - wycena ujemna	-	-	-	-
Łączny wpływ na wynik	-	- 2 226	-	- 2 102

5.2.3. Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe rozumiane jest jako potencjalny negatywny wpływ zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku.

Ryzyko to jest generowane w księdze bankowej i handlowej. Ryzyko walutowe w księdze bankowej występuje jedynie w odniesieniu do DM BOŚ S.A. i jest zarządzane w ramach limitu całkowitej pozycji walutowej dla pozycji bilansowych.

W związku z deponowaniem przez DM BOŚ S.A. środków pieniężnych na rachunkach zagranicznych brokerów, którzy dokonują na zlecenie klientów DM BOŚ S.A. transakcji kupna i sprzedaży instrumentów finansowych na giełdach zagranicznych, DM BOŚ S.A. ma otwarte pozycje walutowe w USD i EUR. Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem walutowym w księdze bankowej jest nieutrzymywanie otwartych indywidualnych pozycji w zakresie strukturalnej pozycji FX. Ekspozycje walutowe, wynikające z działalności prowadzonej w ramach księgi bankowej, są systematycznie transferowane do Departamentu Skarbu tego samego dnia lub najpóźniej – następnego dnia roboczego. W księdze handlowej ryzyko walutowe jest generowane zarówno w Banku, jak i w DM BOŚ S.A. Otwarte pozycje walutowe w księdze handlowej DM BOŚ S.A. wynikają ze świadczenia usług na rzecz klientów w zakresie obrotu instrumentami pochodnymi oraz z wykonywania czynności usługowych na rynku regulowanym.

Wartość 10-dniowego VaR-u walutowego w księdze bankowej DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosła 53 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku VaR wyniósł 91 tys. zł).

Ryzyko walutowe w księdze handlowej dotyczyło przede wszystkim DM BOŚ S.A., w mniejszym stopniu Banku.

Dla monitorowania ryzyka walutowego na otwartych pozycjach walutowych w księdze handlowej (bilansowych i pozabilansowych), podobnie jak w przypadku ryzyka stopy procentowej w księdze handlowej, stosuje się: (i) model wartości zagrożonej (VaR) wyznaczony dla poziomu ufności 99% w

oparciu o dzienną zmienność kursów walutowych z 250 dni roboczych poprzedzających dzień analizy oraz system limitów wewnętrznych, (ii) system limitów oraz (iii) analizy stress testing.

W Grupie istnieje uspoólniony system zarządzania ryzykiem walutowym, liczonym odrębnie dla Banku i DM BOŚ S.A. Wartość VaR-u 10-dniowego na dzień 31 grudnia 2013 roku dla Banku wyniosła 159 tys. zł, dla DM BOŚ S.A. - 7 364 tys. zł, dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. - 7 341 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku wartości te wyniosły odpowiednio: 192 tys. zł, 1 751 tys. zł, 1 892 tys. zł).

Wartość VaR dla otwartych pozycji walutowych Banku, w 2012 i w 2013 r., kształtowała się następująco (podano wartość maksymalną, minimalną i średnią):

	VAR 10 – dniowy		
	(w tys. zł)		
	średnia	max	min
2013	239	898	10
2012	429	1 662	19

Bank, w celu weryfikacji modelu wartości zagrożonej, raz na miesiąc przeprowadza analizę back-testing, kalkulowaną poprzez porównanie maksymalnych strat, wyznaczonych z modelu VaR, z rzeczywistymi zyskami i stratami oraz z teoretycznymi zmianami wyniku, wynikającymi z rewaluacji pozycji. Wyniki back-testingu, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych – dla Rady Nadzorczej Banku..

System limitów w zakresie ryzyka walutowego w księdze handlowej obejmuje:

- 1) limit na VaR 10-dniowy, poprzez przeskalowanie VaR 1-dniowego na VaR 10-dniowy;
- 2) limity kwotowe na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut zarówno w ciągu dnia, jak i na koniec dnia roboczego;
- 3) limity straty dziennej i ciągłej miesięcznej z tytułu transakcji wymiany walut;
- 4) w DM BOŚ S.A. - limity całkowitej pozycji walutowej.

Kontrola wykorzystania ww. limitów przeprowadzana jest każdego dnia roboczego, a limitów kwotowych na pozycję całkowitą oraz na pozycje indywidualne dla głównych walut Banku dodatkowo w ciągu dnia. Informacje o poziomie wykorzystania poszczególnych limitów są systematycznie raportowane kierownictwu Grupy.

Przeprowadzone analizy wskazują, że w badanym okresie ryzyko walutowe kształtowało się na umiarkowanym poziomie.

Bank, raz w miesiącu, przeprowadza analizę stress testing, badając kształtowanie się poziomu ryzyka walutowego w przypadku materializacji skrajnych zmian czynników ryzyka. Badany jest przede wszystkim wpływ skrajnie niekorzystnych zmian kursów walutowych w stosunku do PLN i kursów krzyżowych par walutowych EUR/USD i EUR CHF na wynik z pozycji wymiany oraz zmian zmienności kursów walutowych w okresie 250 dni roboczych i korelacji pomiędzy zmiennościami kursów walutowych na poziom VaR, zarówno za pomocą metody historycznej jak i parametrycznej.

Wyniki analizy stress-testing pokazują, iż przy wystąpieniu skrajnie niekorzystnych warunków rynkowych i zwiększonych pozycji, działalność Banku w zakresie ryzyka walutowego utrzymuje się na bezpiecznym poziomie.

Wyniki analizy stress-testing, w cyklach miesięcznych, są prezentowane w raportach przygotowywanych dla Zarządu Banku i Komitetu ZAP oraz w cyklach kwartalnych - dla Rady Nadzorczej Banku.

Zestawienie otwartych pozycji walutowych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku zaprezentowano w poniższych tabelach:

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto)

31-12-2013	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	672 423	216 664	1 524	696	1 259	892 566
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	19 104	28 245	62 249	1 208	41 619	152 425
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	7 532	-	-	-	-	7 532
Pochodne instrumenty finansowe	102 819	12 646	11 325	479	2 321	129 590
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 714	6 432	-	-	-	27 146
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	9 021 219	1 565 078	64 881	1 403 113	250	12 054 541
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	4 662 302	7 696	34	-	-	4 670 032
- dostępne do sprzedaży	3 673 787	7 696	34	-	-	3 681 517
- utrzymywane do terminu zapadalności	988 515	-	-	-	-	988 515
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	-	-	-	-	22 830
Inne aktywa	457 701	2 259	226	151	106	460 443
Aktywa razem	14 986 644	1 839 020	140 239	1 405 647	45 555	18 417 105
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		1 539 120	407 639	75 037	78 054	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	21	-	-	-	-	21
Zobowiązania wobec innych banków	234 375	133 197	23 825	51 831	-	443 228
Zobowiązania wobec klientów	11 468 289	1 610 022	73 698	3 234	40 832	13 196 075
Pochodne instrumenty finansowe	77 875	817	401	6 240	68	85 401
Pochodne instrumenty zabezpieczające	14 872	-	-	-	-	14 872
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 658 628	1 074 551	-	-	-	2 733 179
Zobowiązania podporządkowane	327 155	-	-	-	-	327 155
Rezerwy	11 049	130	17	-	-	11 196
Pozostałe zobowiązania	117 208	6 313	1 786	-	126	125 433
Zobowiązania razem	13 909 472	2 825 030	99 727	61 305	41 026	16 936 560
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		541 108	561 977	1 353 601	99 534	
Bilansowa pozycja netto		-986 010	40 512	1 344 342	4 529	
Pozabilansowa pozycja netto		998 012	-154 337	-1 278 564	-21 480	

Ryzyko walutowe (wartości bilansowe netto)

31-12-2012	PLN	EUR	USD	CHF	Inne	Razem
Aktywa						
Kasa, środki w Banku Centralnym	1 015 707	28 407	1 858	1 369	2 201	1 049 542
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	38 669	40 138	30 159	3 512	6 423	118 901
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	25 811	-	-	-	-	25 811
Pochodne instrumenty finansowe	83 202	1 090	2 715	239	847	88 093
Pochodne instrumenty zabezpieczające	29 994	6 323	-	-	-	36 317
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	8 341 614	1 214 448	69 551	1 495 493	1 386	11 122 492
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe, w tym:	3 929 088	8 277	34	-	-	3 937 399
- dostępne do sprzedaży	3 031 471	8 277	34	-	-	3 039 782
- utrzymywane do terminu zapadalności	897 617	-	-	-	-	897 617
Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych	22 830	-	-	-	-	22 830
Inne aktywa	459 183	2 016	3 816	70	69	465 154
Aktywa razem	13 9 46 098	1 300 699	108 133	1 500 683	10 926	16 866 539
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		1 791 475	173 295	50 223	29 203	
Zobowiązania						
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	148	-	-	-	-	148
Zobowiązania wobec innych banków	97 871	337 839	29 818	-	-	465 528
Zobowiązania wobec klientów	10 315 146	1 400 667	62 373	3 977	34 157	11 816 320
Pochodne instrumenty finansowe	68 515	151	268	1	263	69 198
Pochodne instrumenty zabezpieczające	20 842	-	-	-	-	20 842
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	1 527 170	1 058 349	-	-	-	2 585 519
Zobowiązania podporządkowane	326 714	-	-	-	-	326 714
Rezerwy	19 339	848	18	-	-	20 205
Pozostałe zobowiązania	116 102	3 118	789	3	194	120 206
Zobowiązania razem	12 491 847	2 800 972	93 266	3 981	34 614	15 424 680
Pozycje pozabilansowe tworzące pozycję walutową		275 963	177 985	1 541 776	4 453	
Bilansowa pozycja netto	-1 500 273	14 867	14 867	1 496 702	-23 688	
Pozabilansowa pozycja netto		1 515 512	-4 690	-1 491 553	24 750	

Walutowa pozycja pozabilansowa wynika z zawartych transakcji fx swap, które są używane przez Bank do pokrycia niedopasowania płynnościowego w walutach obcych.

5.2.4. Ryzyko cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych

Ryzyko to występuje głównie w działalności DM BOŚ S.A. i wynika z wpływu zmian cen akcji, towarów i instrumentów pochodnych na wartość kapitału i na wynik finansowy.

Transakcje na instrumentach pochodnych oraz akcjach realizowane na rachunek DM BOŚ S.A. dotyczą przede wszystkim działalności DM BOŚ S.A. jako animatora rynku i w przeważającej większości przypadków są zamykane na koniec dnia. Istotne zaangażowanie w instrumenty kapitałowe występuje jedynie w przypadku otwieranych przez DM BOŚ S.A. transakcji arbitrażowych oraz w funkcji animatora emitenta. Transakcje arbitrażowe polegają na wykorzystaniu tymczasowej nierównowagi cen pomiędzy dwoma rynkami (głównie pomiędzy kontraktami terminowymi na indeks WIG20 oraz cenami akcji spółek wchodzących w skład tego indeksu) oraz transakcje arbitrażowe na kontrakty walutowe, zawierane na GPW oraz w Saxo Banku. Ryzyko to jest ograniczane poprzez całkowite limity zaangażowania, zarówno w odniesieniu do transakcji zabezpieczonych, jak i niezabezpieczonych).

W DM BOŚ S.A. na dzień 31 grudnia 2013 roku wykorzystanie limitu zaangażowania w transakcje arbitrażowe wynosiło 37,1%, natomiast limitu w transakcje niezabezpieczone 33,9%; na dzień 31 grudnia 2012 roku odpowiednio: 25,9% oraz 48,6%.

Dodatkowo w DM BOŚ S.A. istnieje hierarchiczna struktura limitów ryzyka rynkowego, składająca się z: (i) całkowitego limitu ryzyka rynkowego, stanowiącego limit wartości zagrożonej dla całości działalności DM BOŚ S.A. oraz limit wolumenowy wyłącznie w zakresie instrumentów rynku obrotu towarowego poprzez, (ii) poziomy strukturalnego limitu ryzyka rynkowego, w skład którego wchodzi limity straty w ujęciu narastającym, całkowitej pozycji walutowej, limity wartości zagrożonej dla poszczególnych linii biznesowych oraz limit produktowy, (iii) poziomu operacyjnego, do którego zaliczono limity wartości zagrożonej dla poszczególnych segmentów w ramach linii biznesowych DM BOŚ S.A., odpowiedzialnych za powstanie ryzyka rynkowego oraz limity pozycji w układzie geograficznym.

5.3. Zarządzanie kapitałem

5.3.1. Cele, polityka i procesy zarządzania kapitałem.

W strukturze funduszy własnych Grupy Kapitałowej dominują fundusze podstawowe.

Struktura funduszy własnych Grupy wyznaczonych na potrzeby norm ostrożnościowych na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku.

	31-12-2013	31-12-2012
I. Fundusze podstawowe	1 207 357	1 181 955
1. Fundusze zasadnicze	1 354 603	1 296 711
Kapitał zakładowy	228 732	228 732
Kapitał zapasowy, w tym:	1 068 813	1 013 442
– ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej	532 890	533 046
– z zysku po opodatkowaniu	534 710	479 183
– odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych zbywanych lub likwidowanych	1 213	1 213
Kapitał rezerwowy	57 058	54 537
2. Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	48 302	60 830
Fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej	48 302	48 302
Niepodzielony zysk z lat ubiegłych		12 528
3. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe	-195 548	-175 586
Wartości niematerialne	-171 251	-169 649
Inne pomniejszenia funduszy podstawowych, w tym:	-24 297	-5 937
Akcje własne	-1 158	-1 161
– niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	-11 840	-4 776
– niepodzielona strata z lat ubiegłych	-11 299	-
II. Fundusze uzupełniające	335 371	349 923
1. Kapitał z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych	3 112	3 112
2. Dodatkowe pozycje funduszy uzupełniających	320 000	320 000
– Zobowiązania podporządkowane	320 000	320 000
3. Inne pozycje, w tym:	12 259	26 811
– niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	10 284	22 961
– niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży	1 975	3 850
4. Suma funduszy własnych BOŚ S.A.	1 542 728	1 531 878
Kapitał krótkoterminowy	61 413	26 550
5. Suma funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego BOŚ S.A.	1 604 141	1 558 428

Przedstawione powyżej fundusze własne zostały wyliczone zgodnie z art. 127 Prawa bankowego oraz Uchwałą KNF Nr 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku.

Dla potrzeb ograniczania ryzyka spadku współczynnika wypłacalności Grupa monitoruje kształtowanie się skali i struktury działalności Grupy oraz czynników mogących mieć wpływ na obniżenie się poziomu funduszy własnych Grupy.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 2 Prawa bankowego Grupa jest zobowiązany utrzymywać sumę funduszy własnych i kapitału krótkoterminowego na poziomie nie niższym niż wyższa z następujących wartości:

- suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz wymogów kapitałowych z tytułu przekroczenia limitów i naruszenia innych norm określonych w ustawie,
- oszacowana przez Grupę kwota, niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych, istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy oraz zmian otoczenia gospodarczego, uwzględniająca przewidywany poziom ryzyka (kapitał wewnętrzny).

Grupa szacuje kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyk występujących w działalności Grupy w oparciu o wymogi regulacyjne dla ryzyk I filara oraz dodatkowo szacuje kapitał wewnętrzny dla tych ryzyk II filara, których poziom został oceniony jako istotny.

Poziom kapitału wewnętrznego kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2013	31-12-2012
Kapitał wewnętrzny	1 079 513	912 978

5.3.2. Kalkulacja wymogu kapitałowego.

Grupa Kapitałowa Banku Ochrony Środowiska S.A. wyznacza wymogi kapitałowe zgodnie z obowiązującymi Uchwałami Komisji Nadzoru Finansowego, które wprowadziły do polskiego prawodawstwa postanowienia dyrektywy UE w sprawie wymogów kapitałowych (ang. *Capital Requirements Directive* – Dyrektywa CRD).

Całkowity wymóg kapitałowy stanowiła suma wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka, wyznaczonych zgodnie z Uchwałą KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późn. zm.:

- 1) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego w zakresie portfela bankowego,
- 2) wymogu z tytułu ryzyka walutowego,
- 3) wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych,
- 4) wymogu z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych,
- 5) wymogu z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- 6) wymogu z tytułu ryzyka cen towarów,
- 7) wymogu z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta,
- 8) wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego.

Wymogi, o których mowa w punktach 2) – 6) tworzą wymóg z tytułu ryzyka rynkowego.

W Grupie Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. obowiązują następujące metody w zakresie wyznaczania wymogów kapitałowych:

1. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wyznaczono metodą standardową zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 4 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka walutowego wyznaczono tzw. metodą podstawową, określoną w załączniku nr 6 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,
3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych wyznaczono tzw. metodą uproszczoną, określoną w załączniku nr 8 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

4. Wymóg z tytułu ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych wyznaczono tzw. metodą uproszczoną, określoną w załączniku nr 9 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

5. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka ogólnego stóp procentowych wyznaczono tzw. metodą zaktualizowanego średniego okresu zwrotu, określoną w załączniku nr 10 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

6. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka cen towarów wyznaczono tzw. metodą uproszczoną, określoną w załączniku nr 7 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

7. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta obliczono zgodnie z zasadami określonymi w § 6 – 8 załącznika nr 11 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami,

8. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego wyznaczono metodą standardową, o której mowa w § 16 -33 Załącznika nr 14 do Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami.

W 2013 roku i w 2012 roku nie występowało ryzyko rozliczenia-dostawy w portfelu handlowym. Nie doszło także do przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań. Nie był przekroczony próg koncentracji kapitałowej.

Całkowity wymóg kapitałowy Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2013	31-12-2012
Całkowity wymóg kapitałowy, w tym:	965 746	820 573
- wymóg z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	872 362	744 954
- wymóg z tytułu ryzyka rynkowego	22 764	7 463
- wymóg z tytułu ryzyka operacyjnego	70 620	68 156

5.3.3. Deklaracja zgodności z wymogami w zakresie adekwatności kapitałowej.

Zgodnie z art. 128 pkt. 1 ust. 3 Prawa bankowego, Grupa jest zobowiązana utrzymywać współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8%. Kalkulacja współczynnika wypłacalności dokonywana była na podstawie Uchwały KNF nr 76/2010 z dnia 10 marca 2010 roku z późniejszymi zmianami.

Poziom współczynnika wypłacalności Grupy kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	31-12-2013	31-12-2012
Współczynnik wypłacalności	13,29%	15,19%

W 2006 roku, w toku postępowania administracyjnego związanego z uzyskaniem przez NFOŚiGW zezwolenia na wykonywanie prawa głosu z akcji Banku, NFOŚiGW zobowiązał się wobec KNF do utrzymania współczynnika wypłacalności Banku na poziomie co najmniej 12%. Postępowanie administracyjne, na potrzeby którego NFOŚiGW zaciągnął wobec KNF zobowiązanie, o którym mowa w zdaniu poprzedzającym, było prowadzone w związku z odkupieniem przez NFOŚiGW akcji Banku posiadanych przez Skandinaviska Enskilda Banken. Bank uwzględnia potrzeby kapitałowe wynikające ze zobowiązania nałożonego przez KNF w planach finansowych oraz strategii Banku.

6. Wynik z tytułu odsetek

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze z tytułu:		
Kredytów i pożyczek, w tym od:	569 457	686 622
- Banków	3 463	5 491
- Klientów	565 994	681 131
- korporacyjnych	219 998	249 112
- detalicznych	208 587	228 164
- finansów publicznych	137 398	203 816
- pozostali	11	39
Instrumentów finansowych, w tym:	198 447	209 612
- dostępnych do sprzedaży	137 791	147 107
- utrzymywanych do terminu zapadalności	47 230	40 970
- przeznaczonych do obrotu	13 426	21 535
Transakcje zabezpieczające	6 323	6 311
Razem	774 227	902 545

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Koszty odsetek i podobne koszty z tytułu:		
Lokat przyjętych, depozytów i rachunków bankowych, w tym od:	321 674	405 403
- Banków	6 531	5 439
- Klientów	315 143	399 964
- korporacyjnych	120 055	177 571
- detalicznych	151 110	161 072
- finansów publicznych	27 157	32 442
- funduszy ekologicznych	15 795	27 335
- pozostali	1 026	1 544
Kredytów i pożyczek, w tym od:	12 362	29 040
- Banków	3 145	14 776
- Klientów	9 217	14 264
Środków funduszy z przeznaczeniem na kredyty	11 794	18 887
Instrumentów finansowych- dłużne papiery własnej emisji	150 519	162 695
Razem	496 349	616 025

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Przychody odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do aktywów finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	754 478	874 699
Koszty odsetkowe wyliczone metodą efektywnej stopy procentowej w odniesieniu do zobowiązań finansowych, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	496 349	616 025
Przychody z tytułu odsetek i przychody o podobnym charakterze dotyczące aktywów finansowych objętych rezerwą z tytułu utraty wartości	46 659	63 518

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty i prowizje z tytułu działalności bankowej w tym od:	29 924	23 438
- Klientów	29 924	23 438
Opłaty z tytułu operacji papierami wartościowymi	37 930	35 339
Opłaty za obsługę rachunków klientów, inne operacje rozliczeniowe w obrocie krajowym i zagranicznym	71 874	71 639
Pozostałe opłaty	617	389
Razem	140 345	130 805
Koszty z tytułu opłat i prowizji		
Opłaty z działalności maklerskiej	14 794	12 216
Opłaty z tytułu kart płatniczych	8 929	10 528
Prowizje płacone innym bankom w obrocie gotówkowym	757	804
Opłaty od rachunków bieżących	3 328	4 258
Pozostałe opłaty	2 590	2 410
Razem	30 398	30 216

Łączna wartość przychodów z działalności powierniczej w roku 2013 wyniosła 367 tys. zł, a w roku 2012 wyniosła 294 tys. zł.

8. Wynik na działalności handlowej

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	4 579	955
- wynik na sprzedaży	4 565	1 224
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	14	-269
Pochodne instrumenty finansowe	63 781	31 085
- wynik z tyt. realizacji kontraktu	32 576	26 149
- wynik z tyt. wyceny do wartości godziwej	31 205	4 936
Razem	68 360	32 040

9. Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Wynik na sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	20 020	27 071
- zyski	20 051	42 045
- straty	-31	-14 974

10. Wynik z pozycji wymiany

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Wynik z tytułu operacji wyceny zrealizowany	21 817	22 116
Wynik z tytułu operacji wyceny niezrealizowany	-948	-
Razem	20 869	22 116

11. Pozostałe przychody operacyjne

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Z tytułu sprzedaż lub likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	1 360	31
Rozwiązanie rezerw na przyszłe zobowiązania, w tym:	5 236	2 473
- rezerwy na zobowiązania i roszczenia	4 651	819
- pozostałe rezerwy	585	1 654
Przychody z tytułu zwrotu kosztów windykacji należności	766	426
Przychody od sprzedaży towarów i usług	4 235	948
Korekta odsetek od zerwanych depozytów z lat ubiegłych	225	167
Przychody z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	101	9
Pozostałe*\	4 808	2 439
Razem	16 731	6 493

*\ w tym głównie zwrot obowiązkowych opłat

12. Pozostałe koszty operacyjne

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Likwidacja środków trwałych, wartości niematerialnych	1 447	795
Koszty spisanych należności	90	52
Przekazane darowizny	1 462	1 704
Utworzenie rezerw na przyszłe zobowiązania, w tym:	1 821	1 303
- rezerwa na zobowiązania i roszczenia	1 094	816
- pozostałe rezerwy	727	487
Koszty windykacji należności	2 338	4 270
Koszty utrzymania i administracji wynajmowanych lokali własnych	900	234
Korekta odsetek i prowizji od kredytów z lat ubiegłych	5 244	1 722
Koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien	222	374
Koszty błędnych transakcji maklerskich	406	398
Pozostałe	2 760	2 761
Razem	16 690	13 613

13. Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży (dotworzenie / rozwiązanie)	-181	1 967
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom (rozwiązanie), w tym:	1 324	7 460
- na należności bilansowe	1 324	7 460
Kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz zobowiązania pozabilansowe, w tym:	-61 336	-61 740
Na należności bilansowe (dotworzenie)	-60 153	-60 075
Kredyty udzielone klientom detalicznym	-14 537	-22 688
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-46 208	-37 142
Kredyty udzielone finansom publicznym	592	-245
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-	-
Na zobowiązania pozabilansowe (dotworzenie)	-1 183	-1 665
Kredyty udzielone bankom	-	-
Kredyty udzielone klientom detalicznym	161	233
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	-1 370	-1 914
Kredyty udzielone finansom publicznym	26	19
Kredyty udzielone pozostałym klientom	-	-3
Razem	-60 193	-52 313

Wynik odpisów kredytów i pożyczek klientów na należności bilansowe:

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Wycena indywidualna	-44 525	-26 923
Wycena grupowa	-15 628	-33 152
Razem	-60 153	-60 075

14. Ogólne koszty administracyjne

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Świadczenia pracownicze (Nota 15)	177 835	182 354
Koszty administracyjne, w tym:	141 940	154 358
- koszty rzeczowe	120 730	128 836
- podatki i opłaty	4 122	6 580
- składka i wpłaty na BFG	10 717	9 270
- składka i wpłaty na KNF	1 805	2 465
- pozostałe	4 566	7 207
Amortyzacja, w tym:	46 170	35 907
- od środków trwałych	22 167	21 924
- od wartości niematerialnych	24 003	13 983
Razem	365 945	372 619

15. Świadczenia pracownicze

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Wynagrodzenia	149 257	156 202
Składki na ubezpieczenia społeczne	28 578	26 152
Razem	177 835	182 354

Grupa nie finansuje świadczeń emerytalnych opartych na programach określonych świadczeń za wyjątkiem statutowo obowiązujących odpraw emerytalnych.

W saldzie wynagrodzeń znajdują się koszty:

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
odpraw emerytalnych	682	836
nagród jubileuszowych	-4 815	861

16. Obciążenia podatkowe

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Podatek bieżący	-5 172	-7 084
Podatek odroczony*\	-3 586	2 997
Razem	-8 758	-4 087
Zysk brutto	74 661	37 928
Podatek dochodowy według stawki 19 %	-14 186	-7 206
Trwałe różnice pomiędzy wynikiem brutto a podstawą opodatkowania:	4 103	1 341
a) zmniejszające:	14 740	9 385
- otrzymane dywidendy	762	693
- rozwiązane odpisy aktualizujące należności	4 711	8 053
- aport nieruchomości**\	6 703	-
- pozostałe	2 564	639
b) zwiększające:	-11 773	-14 659
z tego :		
- utworzone odpisy aktualizujące należności	-7 280	-8 834
- pozostałe	-4 493	-5 825***\
Odliczenia od dochodu	1 136	6 615
- darowizny	278	262
- nowe technologie	858	6 353
Obciążenia podatkowe dotyczące wyniku finansowego roku bieżącego	-10 083	-5 865
Zmniejszenie obciążenia wyniku roku bieżącego dotyczące lat ubiegłych ****\	1 325	1 778
Obciążenia podatkowe	-8 758	-4 087
Efektywna stawka podatkowa	12%	11%

*\ więcej informacji na temat odroczonego podatku dochodowego przedstawiono w nocie 32

**\ transakcja jednorazowa wewnątrz grupy

***\ w tym aport akcji spółki grupy w kwocie 1 667 tys. zł

****\ Obciążenia wyniku roku bieżącego w związku z korektami lat ubiegłych dotyczące:

w 2013 roku:

- odliczenia od dochodu wydatków na nabycie nowych technologii

w 2012 roku:

- zwrotu zryczałtowanego podatku dochodowego od osób prawnych w łącznej kwocie w wysokości 1 289 tys. zł. pobranego od otrzymanych dywidend w latach ubiegłych,

- odliczenia od dochodu wydatków na nabycie nowych technologii w wysokości 434 tys. zł

Zmiana stanu podatku odroczonego w okresie

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Stan na początek okresu	25 957	31 104
- zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych	2 254	24 384
- zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych	574	-29 531
- razem zmiana stanu w tym:	2 828	-5 147
- zmiana stanu na kapitale z aktualizacji wyceny	6 413	-8 144
- zmiana stanu odniesiona na rachunek zysków i strat	-3 586	2 997
Stan na koniec okresu (nota 32)	28 785	25 957

17. Zysk przypadający na jedną akcję

Podstawowy zysk przypadający na jedną akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Zysk netto	65 903	33 841
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w tysiącach)	20 894	19 906
Podstawowy zysk na akcję (wyrażony w zł., gr)	3,15	1,70

Zysk rozwodniony na akcję jest równy zyskowi podstawowemu na akcję w prezentowanych okresach.

18. Kasa, środki w Banku Centralnym

	31-12-2013	31-12-2012
Środki pieniężne w kasie	42 356	54 669
Środki w Banku Centralnym	850 210	994 873
Razem	892 566	1 049 542

19. Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom

	31-12-2013	31-12-2012
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (nota 40)	82 234	34 717
Lokaty w innych bankach poniżej 3-mcy (środki pieniężne klientów Domu Maklerskiego BOŚ S.A.)	10 991	23 698
Kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	4 980	11 155
Pozostałe należności	39 650	36 058
Minus: odpisy aktualizujące lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom */	-518	-1 844
Razem	137 337	103 784
Papiery dłużne zaklasyfikowane do portfela pożyczek i należności	15 088	15 117
Razem	152 425	118 901

*/ Utworzone odpisy aktualizujące dotyczą należności kredytowych banku ukraińskiego

Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom wg terminów zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	131 264	58 415
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	-	-
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	-
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	36 058
- powyżej 1 roku do 5 lat	6 162	12 418
- powyżej 5 lat	14 999	12 010
Razem	152 425	118 901

20. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31-12-2013	31-12-2012
Dłużne papiery wartościowe	170	22 246
- obligacje Skarbu Państwa	-	21 301
- obligacje korporacyjne	170	945
Kapitałowe papiery wartościowe	7 362	3 565
- notowane	7 362	3 565
- nienotowane	-	-
Razem	7 532	25 811

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu wg terminów zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	7 452	-
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	80	-
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	-	-
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	4 509
- powyżej 1 roku do 5 lat	-	21 302
- powyżej 5 lat	-	-
Razem	7 532	25 811

21. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31-12-2013			31-12-2012		
	Kredyty i pożyczki brutto	Minus: odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto	Kredyty i pożyczki brutto	Minus: odpisy aktualizujące	Kredyty i pożyczki netto
Kredyty udzielone klientom detalicznym	4 916 892	128 974	4 787 918	4 724 048	139 560	4 584 488
Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	4 507 027	173 524	4 333 503	3 612 259	153 217	3 459 042
Kredyty udzielone finansom publicznym	2 935 029	2 096	2 932 933	3 080 257	2 688	3 077 569
Kredyty udzielone pozostałym klientom	170	-	170	20	-	20
Razem	12 359 118	304 594	12 054 524	11 416 584	295 465	11 121 119
Pozostałe należności	17	-	17	1 373	-	1 373
Razem	12 359 135	304 594	12 054 541	11 417 957	295 465	11 122 492

W kredytach i pożyczkach udzielonych klientom znajdują się kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek od NFOŚiGW i WFOŚiGW, które w prezentowanych okresach wynoszą:

	31-12-2013	31-12-2012
	459 951	479 634

Dopłaty do odsetek w prezentowanych okresach wynosiły średnio 0,8 stopy redyskonta weksli.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg terminów zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	543 632	180 327
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	308 271	291 596
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	468 286	528 190
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	1 016 580	1 083 138
- powyżej 1 roku do 5 lat	3 934 348	4 041 004
- powyżej 5 lat	5 783 424	4 998 237
Razem	12 054 541	11 122 492

Zmiany stanu odpisów aktualizujących na utratę wartości kredytów i pożyczek

	Kredyty udzielone klientom detalicznym	Kredyty udzielone klientom korporacyjnym	Kredyty udzielone finansom publicznym	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2013	139 560	153 217	2 688	295 465
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	161 232	202 654	1 375	365 261
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-146 695	-156 446	-1 967	-305 108
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne w tym:	-25 069	-25 766	-	-50 835
spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-21 014	-250	-	-21 264
Inne zmniejszenia	-54	-135	-	-189
Stan na koniec okresu 31- 12-2013	128 974	173 524	2 096	304 594
Stan na początek okresu 01-01-2012	117 851	118 956	2 443	239 250
Zwiększenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	156 011	200 683	1 852	358 546
Zmniejszenie odpisów aktualizujących na utratę wartości	-133 323	-163 541	-1 607	-298 471
Kredyty odpisane w ciągu roku jako nieściągalne w tym:	-979	-2 881	-	-3 860
Spisane wierzytelności w związku ze zbyciem wierzytelności funduszowi sekurytyzacyjnemu	-360	-2 084	-	-2 444
Inne zmniejszenia	-	-	-	-
Stan na koniec okresu 31- 12-2012	139 560	153 217	2 688	295 465

22. Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży

	31-12-2013	31-12-2012
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	3 645 171	2 999 781
Skarbu Państwa	1 032 281	967 844
NBP - ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych(Nota 40)	1 999 584	1 449 316
Banków	-	29 227
Finansów publicznych	605 613	545 121
Pomocnicze instytucje finansowe	7 693	8 273
Kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej:	36 346	40 001
- notowane	1 242	4 893
- nienotowane	35 104*\	35 108*\
Razem	3 681 517	3 039 782

*\ w tym papiery o wartości 50 tys. zł wyceniane po koszcie nabycia

Grupa koncentruje się na inwestycjach kapitałowych w podmioty zależne od Banku, wzmacniając tym samym swoją pozycję na rynku finansowym, szczególnie w segmencie inwestycji proekologicznych.

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe dostępne do sprzedaży wg terminów zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	2 019 748	1 477 487
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	1 025	1 720
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	12 583	7 719
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	22 259	257 867
- powyżej 1 roku do 5 lat	945 593	669 874
- powyżej 5 lat	645 289	590 095
- z nieokreślonym terminem zapadalności	35 020	35 020
Razem	3 681 517	3 039 782

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
Dłużne papiery wartościowe – według zamortyzowanego kosztu:		
Skarbu Państwa	988 515	897 617
Razem	988 515	897 617
Razem inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe	4 670 032	3 937 399

Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności wg terminów zapadalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	19 905	17 824
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	-	29 576
- powyżej 1 roku do 5 lat	467 158	466 520
- powyżej 5 lat	501 452	383 697
Razem	988 515	897 617

Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych:

Dostępnych do sprzedaży

	Dłużne papiery wartościowe					
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomocniczych instytucji finansowych	RAZEM Dłużne papiery wartościowe
Stan na początek okresu 01-01-2013 r.	967 844	1 449 316	29 227	545 121	8 273	2 999 781
Zwiększenia (z tytułu)	1 762 105	121 169 496	2 091	265 921	3 313	123 202 926
- zakup	1 443 580	121 069 087	-	235 159	295	122 748 121
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	60 740	68 964	1 012	27 745	38	158 499
- dodatnia wycena	257 785	31 445	1 079	3 017	2 980	296 306
Zmniejszenia (z tytułu)	1 697 668	120 619 228	31 318	205 429	3 893	122 557 536
- sprzedaż i wykup	1 351 245	120 518 861	30 000	171 254	-	122 071 360
- odsetki zrealizowane, premia	58 236	68 954	1 044	29 165	15	157 414
- ujemna wycena	288 187	31 413	274	5 010	3 697	328 581
- odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	181	181
Stan na koniec okresu 31-12-2013 r.	1 032 281	1 999 584	-	605 613	7 693	3 645 171

	Dłużne papiery wartościowe					RAZEM Dłużne papiery wartościowe
	Skarbu Państwa	NBP	Banków	Finansów publicznych	Pomocniczych instytucji finansowych	
Stan na początek okresu 01-01-2012 r.	1 377 896	506 772	117 350	537 553	9 161	2 548 732
Zwiększenia (z tytułu)	1 066 317	65 585 357	9 922	113 637	8 563	66 783 796
- zakup	831 324	65 502 353	-	74 611	-	66 408 288
- naliczone odsetki lub dyskonto, premia	62 723	56 591	5 881	32 816	30	158 041
- dodatnia wycena	172 270	26 413	4 041	6 210	8 533	217 467
Zmniejszenia (z tytułu)	1 476 369	64 642 813	98 045	106 069	9 451	66 332 747
- sprzedaż i wykup	1 268 735	64 560 322	90 000	73 632	-	65 992 689
- odsetki zrealizowane, premia	75 492	56 034	6 852	33 199	16	171 593
- ujemna wycena	132 142	26 457	1 193	-762	7 759	166 789
- odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-	1 676	1 676
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	967 844	1 449 316	29 227	545 121	8 273	2 999 781

W dostępnych do sprzedaży papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych z terminem wykupu:

	31-12-2013	31-12-2012
- do roku	3 149	174 157
- powyżej roku	775 136	770 944
Razem	778 285	945 101

	Kapitałowe papiery wartościowe		
	Notowane	Nienotowane	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2013 r.	4 893	35 108	40 001
Zwiększenia (z tytułu)	113	-	113
- dodatnia wycena	113	-	113
Zmniejszenia (z tytułu)	3 764	4	3 768
- sprzedaż akcji i udziałów	1 528	-	1 528
- ujemna wycena	2 236	4	2 240
Stan na koniec okresu 31-12-2013 r.	1 242	35 104	36 346
stan na początek okresu 01-01-2012 r.	16 084	36 258	52 342
Zwiększenia (z tytułu)	10 030	36	10 066
- zakup akcji	-	30	30
- przeklasyfikowanie	1 152	-	1 152
- dodatnia wycena	6 902	6	6 908
- rozwiązanie odpisów aktualizacyjnych	1 976	-	1 976
Zmniejszenia (z tytułu)	21 221	1 186	22 407
- sprzedaż akcji i udziałów	15 201	26	15 227
- przeklasyfikowanie	-	1 152	1 152
- ujemna wycena	6 020	5	6 025
- różnice kursowe	-	3	3
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	4 893	35 108	40 001

Utrzymywanych do terminu zapadalności

	Dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa	Razem
Stan na początek okresu 01-01-2013 r.	897 617	897 617
Zwiększenia	171 414	171 414
- zakup	124 184	124 184
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	47 230	47 230
Zmniejszenia	80 516	80 516
- wykup	30 000	30 000
- odsetki zrealizowane, premia	50 516	50 516
Stan na koniec okresu 31-12-2013 r.	988 515	988 515
Stan na początek okresu 01-01-2012 r.	649 665	649 665
Zwiększenia	287 077	287 077
- zakup	246 107	246 107
- naliczone odsetki, dyskonto, premia	40 970	40 970
Zmniejszenia	39 125	39 125
- odsetki zrealizowane, premia	39 125	39 125
Stan na koniec okresu 31-12-2012 r.	897 617	897 617

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG z terminem wykupu:

	31-12-2013	31-12-2012
- do roku	-	-
- powyżej roku	70 984	63 634
Razem	70 984	63 634

W utrzymywanych do terminu zapadalności papierach wartościowych Skarbu Państwa część stanowiła zabezpieczenie umów pożyczek otrzymanych od banków i międzynarodowych instytucji finansowych z terminem wykupu:

	31-12-2013	31-12-2012
- do roku	-	29 859
- powyżej roku	787 372	658 275
Razem	787 372	688 134

23. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

	31-12-2013	31-12-2012
WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.*\	22 830	22 830
Razem	22 830	22 830

*\ Inwestycje w jednostce stowarzyszonej prezentowane są w wartości netto z uwzględnieniem odpisu z tytułu utraty wartości.

Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjne WODKAN SA	30-09-2013*\	31-12-2012
Aktywa jednostki	247 133	249 256
Zobowiązania jednostki	32 433	34 410
Przychody ze sprzedaży	21 808	29 874
Kapitał zakładowy	51 187	51 187
Wynik finansowy jednostki	169	879

*\ostatnie dostępne dane finansowe spółki

24. Wartości niematerialne

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość firmy	973*\	550
Licencje i oprogramowanie w tym:	155 159	157 936
- oprogramowanie wytworzone we własnym zakresie	2 105	2 297
Pozostałe	39	-
Wartości niematerialne w budowie	15 080	11 163
Razem	171 251	169 649

*\ w tym: Dom Maklerski BOŚ S.A.- 550, MS Wind - 388, BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. SKA – 25, Boś Nieruchomości sp. z o.o. - 10

Wartość firmy w kwocie 550 tys. zł dotyczy nabytej przed dniem przejścia na MSSF zatwierdzonymi przez UE, zorganizowanej części przedsiębiorstwa maklerskiego Elimar. Wartość firmy nie jest amortyzowana i jest sprawdzana na utratę wartości na każdy dzień bilansowy.

Dom Maklerski ocenia, czy na datę bilansową nie zaistniały przesłanki powodujące, iż wartość bilansowa wartości firmy nie jest niższa od jej wartości odzyskiwanej. W tym celu sporządzany jest corocznie test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy - niezależnie od tego, czy istnieją przesłanki, które wskazują, iż nastąpiła utrata wartości. Test sporządzany jest zgodnie z MSR 36.

Wartość odzyskiwalna szacowana jest na podstawie wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne (dalej CGU), które zostały przyporządkowane do wartości firmy.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych, których uzyskania Dom Maklerski oczekuje z tytułu dalszego użytkowania CGU. Wartość użytkowa uwzględnia wartość końcową (rezydualną) CGU. Wartość rezydualna CGU obliczana jest poprzez ekstrapolację projekcji przepływów pieniężnych poza okres prognozy, przy zastosowaniu długoterminowej stopy wzrostu przyjętej na poziomie założonego przez Dom Maklerski wzrostu (2,0%).

Prognozy dotyczące przyszłych przepływów opiewają na okres 5 lat oraz opierają się na:

- historycznych danych odzwierciedlających potencjał CGU w zakresie generowania przepływów pieniężnych,
- projekcji bilansu oraz rachunku zysków i strat CGU na dzień sporządzania testu na utratę wartości (wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość bilansowa CGU wynosiła 648 tys. zł),
- prognozach bilansu i rachunku zysków i strat na okres objęty prognozą,
- założeniach zawartych w budżecie Domu Maklerskiego,
- analizie przyczyn rozbieżności pomiędzy przeszłymi prognozami przepływów pieniężnych a faktycznie uzyskanymi przepływami środków.

Wartość bieżąca przyszłych przepływów obliczana jest przy zastosowaniu stopy dyskontowej w wysokości 13,25%, uwzględniającej stopę wolną od ryzyka, premię za ryzyko, premię związaną z brakiem bezpośredniego wsparcia międzynarodowej instytucji finansowej.

Wartość bieżąca przyszłych przepływów przyrównywana jest do bilansowej wartości (na dzień sporządzania testu) wartości firmy oraz wartości aktywów netto CGU (1.199 tys. zł).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 r. podobnie jak na dzień 31 grudnia 2012 r. Dom Maklerski nie odnotował utraty wartości dla wartości firmy. Wartość bilansowa wartości firmy na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 551 tys. zł, natomiast wartość bilansowa aktywów netto CGU 648 tys. zł. Nadwyżka wartości bieżącej przyszłych przepływów ponad sumę aktywów netto oraz wartości firmy wyniosła na dzień 31 grudnia 2013 roku 5.378 tys. zł (na dzień 31.12.2012 roku nadwyżka ta wynosiła 5.926 tys. zł).

W odniesieniu do wartości niematerialnych, które nie są jeszcze dostępne do użytkowania, tzn. będące w trakcie realizacji, Grupa na bieżąco identyfikuje przesłanki utraty wartości.

Na podstawie przeglądu poniesionych nakładów na wartości niematerialne w budowie na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku nie stwierdzono utraty ich wartości.

	Wartość firmy	Licencje i oprogramowanie	Pozostałe	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 1 stycznia 2013					
Wartość bilansowa brutto	550	229 640	-	11 163	241 353
Umorzenie	-	-71 704	-	-	-71 704
Wartość bilansowa netto	550	157 936	-	11 163	169 649
Okres kończący się 31 grudnia 2013					
Wartość bilansowa netto na początek roku	550	157 936	-	11 163	169 649
Zwiększenia	423	21 379	40	18 276	40 118
- zakupu	-	6 597	-	18 271	24 868
- przejęcie z inwestycji	-	14 124	-	-	14 124
- przejęcie jednostek zależnych	423	-	40	-	463
- przejęcie jednostek zależnych	-	658	-	5	663
Zmniejszenia	-	-4 513	-	-14 359	-18 872
- likwidacje	-	-4 513	-	-	-4 513
- przejęcie z inwestycji	-	-	-	-14 359	-14 359
Naliczenie amortyzacji	-	-24 002	-1	-	-24 003
Wyksięgowanie umorzeń	-	4 503	-	-	4 503
Zwiększenie umorzeń	-	-144	-	-	-144
Wartość bilansowa netto na 31 grudnia 2013	973	155 159	39	15 080	171 251
Stan na 31 grudnia 2013					
Wartość bilansowa brutto	973	246 506	40	15 080	262 599
Umorzenie	-	-91 347	-1	-	-91 348
Wartość bilansowa netto na 31-12-2013	973	155 159	39	15 080	171 251

	Wartość firmy	Licencje i oprogramowanie	Wartości niematerialne w budowie	Razem
Stan na 01-01-2012				
Wartość bilansowa brutto	550	112 817	68 174	181 541
Umorzenie	-	-61 671	-	-61 671
Wartość bilansowa netto	550	51 146	68 174	119 870
Okres kończący się 31-12-2012				
Wartość bilansowa netto na początek roku	550	51 146	68 174	119 870
Zwiększenia	-	120 864	60 587	181 451
- zakupu	-	3 266	58 656	61 922
- przejęcie z wartości niematerialnych w trakcie realizacji	-	117 598	-	117 598
- amortyzacja księgowana na projektach	-	-	1 931	1 931
Zmniejszenia	-	-4 041	-117 598	-121 639
- likwidacje	-	-3 769	-	-3 769
- licencje utworzone w wyniku rozliczenia projektów	-	-	-117 598	-117 598
- przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	-272	-	-272
Naliczenie amortyzacji	-	-13 983	-	-13 983
Wyksięgowanie umorzeń	-	3 678	-	3 678
Przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	272	-	272
Wartość bilansowa netto	550	157 936	11 163	169 649
Stan na 31-12-2012				
Wartość bilansowa brutto	550	229 640	11 163	241 353
Umorzenie	-	-71 704	-	-71 704
Wartość bilansowa netto	550	157 936	11 163	169 649

Kwota zobowiązań umownych do nabycia w przyszłości wartości niematerialnych wynosi:

31-12-2013	13 091
31-12-2012	3 680

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	31-12-2013	31-12-2012
Środki trwałe, w tym:	104 691	111 048
- grunty	204	204
- budynki i lokale	40 366	43 043
- ulepszenia w obcych środkach trwałych	24 581	22 803
- sprzęt komputerowy i urządzenia techniczne	33 712	39 291
- środki transportu	543	849
- inne środki trwałe	5 285	4 858
Środki trwałe w budowie	12 050	5 650
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	116 741	116 698

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku składniki majątku wycofane z aktywnego użytkowania i przeznaczone do zbycia wynosiły 458 tys. zł. Nie występowały aktywa trwałe czasowo nieużywane o istotnej wartości bilansowej.

Wg stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku w Banku nie występowały:

- aktywa trwałe czasowo nieużywane o istotnej wartości bilansowej,
- składniki majątku wycofane z aktywnego użytkowania i przeznaczone do zbycia.

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2013					
Wartość bilansowa brutto	61 504	57 020	134 626	5 650	258 800
Umorzenie	-18 257	-34 217	-89 628		-142 102
Wartość bilansowa netto	43 247	22 803	44 998	5 650	116 698
Okres kończący się 31 grudnia 2013					
Wartość bilansowa netto na początek roku	43 247	22 803	44 998	5 650	116 698
Zwiększenia	-	11 754	11 690	20 276	43 720
zakupy	-	4 345	5 100	18 929	28 374
przeniesienie z inwestycji	-	7 409	6 590	91	14 090
przejęcie jednostek zależnych	-	-	-	1 256	1 256
Zmniejszenia	-1 849	-9 153	-15 106	-13 876	-39 984
likwidacje/ sprzedaż	-1 849	-6 988	-15 100	-3	-23 940
przeniesienie z inwestycji	-	-2 165	-6	-13 873	-16 044
Naliczenie amortyzacji	-1 528	-5 742	-14 897	-	-22 167
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji /sprzedaży	700	4 982	12 886	-	18 568
Zwiększenie umorzeń	-	-63	-31	-	-94
Wartość bilansowa netto	40 570	24 581	39 540	12 050	116 741
Stan na 31 grudnia 2013					
Wartość bilansowa brutto	59 655	59 621	131 277	12 050	262 603
Umorzenie	-19 085	-35 040	-91 737	-	-145 862
Wartość bilansowa netto	40 570	24 581	39 540	12 050	116 741

	Grunty i budynki	Ulepszenia w obcych środkach trwałych	Urządzenia techniczne, środki transportu i inne	Środki trwałe w budowie	RAZEM
Stan na 1 stycznia 2012					
Wartość bilansowa brutto	61 462	55 801	136 817	3 715	257 795
Umorzenie	-16 725	-30 188	-82 272	-	-129 185
Wartość bilansowa netto	44 737	25 613	54 545	3 715	128 610
Okres kończący się 31 grudnia 2012					
Wartość bilansowa netto na początek roku	44 737	25 613	54 545	3 715	128 610
Zwiększenia	42	3 264	7 354	5 725	16 385
zakupy	42	787	6 120	5 725	12 674
przejęcie z inwestycji	-	2 477	1 234	-	3 711
Zmniejszenia	-	-2 045	-9 545	-3 790	-15 380
- likwidacje/ sprzedaż	-	-2 045	-9 332	-	-11 377
- przeniesienie z inwestycji	-	-	-	-3 790	-3 790
- przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	-	-213	-	-213
Naliczenie amortyzacji	-1 532	-5 719	-14 674	-	-21 925
Wyksięgowanie umorzenia z tyt. likwidacji /sprzedaży	-	1 690	7 105	-	8 795
Przeksięgowania dotyczące lat ubiegłych	-	-	213	-	213
Wartość bilansowa netto	43 247	22 803	44 998	5 650	116 698
Stan na 31 grudnia 2012					
Wartość bilansowa brutto	61 504	57 020	134 626	5 650	258 800
Umorzenie	-18 257	-34 217	-89 628	-	-142 102
Wartość bilansowa netto	43 247	22 803	44 998	5 650	116 698

26. Inne aktywa

	31-12-2013	31-12-2012
Koszty do zapłacenia z góry	3 717	2 870
Odprowadzenie nadmiaru gotówki	17 451	11 679
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	121	4 937
Dłużnicy różni	100 495	110 080
Prawo wieczystego użytkowania gruntu	1 637	1 685
Rozrachunki publiczno- prawne	6 198	11 395
Przychody do otrzymania	3 913	2 276
Aktywa trwałe do zbycia	458	-
Pozostałe	1 552	1 271
Razem	135 542	146 193

27. Zobowiązania wobec innych banków

	31-12-2013	31-12-2012
Depozyty innych banków	375 837	130 369
Kredyty i pożyczki otrzymane	67 391	335 159
Razem	443 228	465 528

Zobowiązania wobec innych banków wg terminów wymagalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	168 280	51 011
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	90 552	291 798
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	80 736	50 000
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	2 592	6 286
- powyżej 1 roku do 5 lat	90 704	63 878
- powyżej 5 lat	10 364	2 555
Razem	443 228	465 528

28. Zobowiązania wobec klientów

	31-12-2013	31-12-2012
Klienci korporacyjni	4 699 860	4 292 099
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	1 027 817	1 050 145
– lokaty terminowe	3 672 043	3 241 954
Klienci detaliczni	5 214 554	4 617 444
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	2 343 473	1 522 461
– lokaty terminowe	2 871 081	3 094 983
Finanse publiczne	926 324	710 341
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	402 862	276 271
– lokaty terminowe	523 462	434 070
Fundusze ekologiczne	562 466	547 202
– rachunki bieżące/rozliczeniowe	82 603	68 872
– lokaty terminowe	479 863	478 330
Pozostali klienci	83 119	40 027
Kredyty i pożyczki otrzymane od międzynarodowych instytucji finansowych	1 349 408	1 155 887
Środki funduszy z przeznaczeniem na kredyty	360 344	453 320
Razem	13 196 075	11 816 320

W okresie sprawozdawczym Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat kapitałowych lub odsetkowych, ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań.

Zobowiązania wobec klientów wg terminów wymagalności

	31-12-2013	31-12-2012
- do 1 miesiąca	7 600 743	6 890 482
- powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	2 339 980	2 592 404
- powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	1 566 281	784 957
- powyżej 6 miesięcy do 12 miesięcy	406 041	234 824
- powyżej 1 roku do 5 lat	805 435	217 718
- powyżej 5 lat	477 595	1 095 935
Razem	13 196 075	11 816 320

29. Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych

		31-12-2013			31-12-2012	
Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności/ wykupu	Wartość nominalna	Stan zobowiązań	Wartość nominalna	Stan zobowiązań
Dłużne papiery wartościowe:				2 733 176		2 585 515
Obligacje serii B	PLN WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	400 000	-	400 000	401 898
Obligacje serii E	PLN WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	229 795	232 128	229 838	233 249
Obligacje serii F	PLN WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata (z opcją wykupu po 18 miesiącach)	-	-	150 034	152 411
Obligacje serii H	PLN WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata (z opcją wykupu po 12 i 24 miesiącach)	-	-	185 000	189 258
Obligacje serii I	PLN WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	2 lata	53 100	53 150	53 100	53 160
Obligacje serii J	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	100 000	101 390	-	-
Obligacje serii K	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	2 lata	50 000	50 622	-	-
Obligacje serii L	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	2 lata	100 000	101 678	-	-
Obligacje serii M1	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	3 lata	200 000	201 976	-	-
Obligacje serii N1	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	5 lat	200 000	201 403	-	-
Obligacje serii N2	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	200 000	200 709	-	-
Obligacje serii O1	PLN WIBOR 6M + marża (kupony 6-miesięczne)	4,5 roku	200 000	200 467	-	-
Euroobligacje	EUR Oprocentowanie stałe (kupon roczny)	5 lat	250 000	1 074 551	250 000	1 058 349
Obligacje krótkoterminowe	PLN Obligacje dyskontowe	6 miesięcy	316 500	315 102	503 000	497 190
Pozostałe bankowe papiery wartościowe				3		4
Razem				2 733 179		2 585 519

W 2013 roku Bank wyemitował obligacje serii (I-O1) na okaziciela o wartości nominalnej 1000 zł każda, które są rejestrowane w KDPW i nie zostały wprowadzone do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalystr.

Obligacje krótkoterminowe emitowane są w ramach Sub-programu obligacji krótkoterminowych do kwoty 600 mln zł i nie będą wprowadzane do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu na Catalystr.

30. Zobowiązania podporządkowane

	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności/wykupu	Stan zobowiązań	
					31-12-2013	31-12-2012
Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 224	25 300
Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie S.A.	25 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	25 224	25 300
Bank Pocztowy S.A.	20 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	20 179	20 240
Powszechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	50 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	50 448	50 600
Bank Gospodarstwa Krajowego */	200 000	PLN	WIBOR 6M+marża (kupony 6-miesięczne)	10 lat (z opcją wykupu po 5 latach)	206 080	205 274
Razem	320 000				327 155	326 714

*/ Bank Gospodarstwa Krajowego był organizatorem emisji i nabył obligacje na rynku pierwotnym.

31. Rezerwy

	31-12-2013	31-12-2012
Rezerwy na udzielone zobowiązania warunkowe w tym:	4 951	3 606
- otwarte linie kredytowe	1 375	1 873
- gwarancje	3 576	1 733
Rezerwa na świadczenia pracownicze w tym:	3 455	9 694
- nagrody jubileuszowe	35	6 209
- odprawy emerytalne i rentowe	3 420	3 485
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia	2 790	6 905
Razem	11 196	20 205

Zmiana stanu rezerw

	31-12-2013	31-12-2012
Rezerwa na zobowiązania warunkowe		
Stan na początek okresu	3 606	1 941
- utworzenie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	53 992	26 393
- rozwiązanie rezerw na utratę wartości zobowiązań pozabilansowych	-52 809	-24 728
- inne	162	-
Stan na koniec okresu	4 951	3 606
Rezerwa na świadczenia pracownicze - rezerwa na nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne i rentowe		
Stan na początek okresu	9 694	10 344
- utworzenie rezerw	815	1 225
- wykorzystanie rezerw	-1 448	-1 196
- rozwiązanie rezerw	-5 606	-679
Stan na koniec okresu	3 455	9 694
Rezerwa na zobowiązania i roszczenia		
Stan na początek okresu	6 905	7 413
- utworzenie rezerw	1 094	864
- rozwiązanie rezerw	-4 651	-791
- wykorzystanie	-558	-581
Stan na koniec okresu	2 790	6 905
Stan rezerw na koniec okresu, razem	11 196	20 205

Wartość obecna przyszłych zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych wobec pracowników zatrudnionych na dzień 31 grudnia 2013 roku:

	31-12-2013	31-12-2012 (przekształcone)
Stopa przyrostu płac	2.5% (0% w 2014)	2.5% (0% w 2013)
Stopa procentowa dla przyszłych zobowiązań z tytułu:		
nagród jubileuszowych	4,3%	4,0%
odpraw emerytalnych i rentowych	4,25%	4,0%
Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach w odniesieniu do omawianych programów zdefiniowanych świadczeń:		
Koszt świadczeń:		
Koszt bieżącego zatrudnienia	2 157	2 352
Koszt przeszłego zatrudnienia i (zysk)/strata z rozliczenia	-5 898	-
Koszt odsetkowy netto	357	533
Aktuarialne zyski i straty		
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	-	-208
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	-206	-35
Aktuarialne zyski i straty wynikające z korekt doświadczałnych	-543	-945
Składniki kosztów programu zdefiniowanych świadczeń ujęte w wyniku finansowym	-4 133	1 697
Przeszacowanie zobowiązania netto z tytułu zdefiniowanych świadczeń:		
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	-	-915
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	-173	-61
Aktuarialne zyski i straty wynikające z korekt doświadczałnych	-485	-175
Składniki kosztów programu zdefiniowanych świadczeń ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	-658	-1 151
Razem	-4 791	546

	31-12-2013	31-12-2012 (przekształcone)
Kwoty ujmowane w całkowitych dochodach w odniesieniu do omawianych programów zdefiniowanych świadczeń:		
Zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń, BO	9 694	10 344
Koszt bieżących świadczeń	2 157	2 352
Koszt odsetkowy	357	533
(Zyski)/straty z przeszacowania:		
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	-	-1 123
Aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	-379	-96
Aktuarialne zyski i straty wynikające z korekt doświadczałnych	-1 028	-1 120
Koszt przeszłego zatrudnienia, w tym (straty)/zyski z tytułu cięć	-5 898	-
Świadczenia wypłacone	-1 448	-1 196
Inne (jakie)	-	-
Zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń, BZ	3 455	9 694

Obliczenia wartości obecnej przyszłych zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych dotyczą obecnej populacji pracowników Banku Ochrony Środowiska S.A. i nie uwzględniają pracowników, którzy będą przyjęci do pracy w przyszłości. Polegają na wyznaczeniu nabytego w roku następującym po dacie obliczeń prawa pracownika do określonej części nagrody lub odprawy zgodnie z metodą „*Projected Unit Credit*” obliczania aktuarialnej obecnej wartości przyszłych zobowiązań. Wartość nabytego przez pracownika prawa do określonej części nagrody lub odprawy, która ma być wypłacona w przyszłości obliczona została przy założeniu, że pracownik będzie utrzymywał ciągłość pracy w Banku do momentu wypłaty danego świadczenia i zdyskontowaniu na moment obliczeń.

Nabyte prawo do części świadczenia jest ilorazem obecnego stażu pracy pracownika i stażu pracy wymaganego do uzyskania nagrody jubileuszowej lub odprawy emerytalnej i rentowej. W przypadku nagród jubileuszowych wzięta jest suma ilorazów dla wszystkich przyszłych jubileuszy.

Odprawy rentowe obliczane są jako suma iloczynów prawdopodobieństw nabycia inwalidztwa w latach przyszłych dla osoby będącej w określonym wieku oraz nabytych praw do części świadczenia w każdym roku, w całym prognozowanym okresie i są zdyskontowane na moment waluacji. Nabyte prawo do części świadczenia z tytułu odprawy rentowej w każdym roku jest obliczane jako iloraz obecnego stażu pracy do stażu pracy w danym przyszłym roku.

Obecna wartość nabytych praw wyliczana jest przy założeniu wzrostu podstawy wymiaru nagród jubileuszowych i odpraw do momentu wypłaty zgodnie ze stopą przyrostu płac.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 4,25%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 4,0% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2013 roku 3 511 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 4,5% zobowiązania te wynosiłyby 3 333 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku do oszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych przyjęto stopę dyskontową w wysokości 4,0%. Przy zastosowaniu stopy dyskontowej 3,5% zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych wynosiłyby na dzień 31 grudnia 2012 roku 10 032 tys. zł, natomiast przy stopie dyskontowej 4,5% zobowiązania te wynosiłyby 9 380 tys. zł.

Bank szacuje, że wpływ korzyści ekonomicznych wynikający z realizacji tych rezerw nastąpi w prezentowanych okresach:

	31-12-2013	31-12-2012
do 1 roku	454	1 523
powyżej 1 roku do 5 lat	773	3 443
powyżej 5 lat do 10 lat	613	2 122
powyżej 10 lat do 20 lat	1 001	1 948
powyżej 20 lat	614	658
Razem	3 455	9 694

Uchwałą Zarządu BOŚ S.A. w 2013 roku wprowadzono zmianę w Regulaminie wynagradzania pracowników BOŚ S.A., która polegała na skreśleniu Rozdziału IV „Nagrody jubileuszowe”. W Uchwale zapisano jednak, że osoby, które nabeđą prawo do nagrody do dnia 31 grudnia 2013 r. nagrodę otrzymają. W związku z tym rezerwa na nagrody została rozwiązana do kwoty nagród, które mają być wypłacone. W dniu 31 grudnia 2013 r. w rezerwie pozostała kwota nagród przysługujących osobom, które nabyły prawo do nagrody w dniu 31.12.2013 r. w kwocie 35 tys. zł. Nagrody te zostały wypłacone w styczniu 2014 r.

Rezerwy na zobowiązania i roszczenia utworzone zostały w wysokości przewidywanych wpływów korzyści ekonomicznych w prezentowanych poniżej okresach:

	01-01-2013 do 31-12-2013		01-01-2012 do 31-12-2012	
	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści	Kwota	Przewidywany wpływ korzyści
Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK*\	64	do roku	2 895	powyżej roku
Rezerwa na przyszłe zobowiązania dotyczące wpłat do obowiązkowego systemu rekompensat	620	do roku	570	do roku
Rezerwa na sprawę sporną z pierwszym Mazowieckim Urzędem Skarbowym w zakresie podatku VAT	1 779	do roku	1 500	do roku
pozostałe rezerwy na roszczenia**\	327		1 940	
	247	do roku	417	do roku
	80	powyżej roku	1 523	powyżej roku
Razem	2 790		6 905	

*\ Rezerwa na karę pieniężną nałożoną na banki przez Prezesa UOKiK została opisana w nocie 4(e).

**\ Na 31 grudnia 2013 roku w kwocie rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 189 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 138 tys. zł natomiast na 31 grudnia 2012 roku w kwocie rezerw na roszczenia znajdują się rezerwy w wysokości 1 837 tys. zł dotyczące klientów Banku oraz rezerwy na roszczenia z powództwa byłych pracowników Banku w wysokości 103 tys. zł.

Łączna wartość postępowań będących w toku w prezentowanych okresach

	31-12-2013	31-12-2012
- Bank jest pozwany	35 428	25 134
- Bank jest powodem	17 252	15 877

Zdaniem Zarządu Banku ryzyko związane z powyższymi postępowaniami, za wyjątkiem tych, które zostały objęte rezerwami na roszczenia, oceniane jest na poziomie możliwym ale nie prawdopodobnym. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organami administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem rezerw.

32. Odroczony podatek dochodowy

Odroczony podatek dochodowy obliczany jest w stosunku do wszystkich różnic przejściowych przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego w wysokości 19%.

W zakresie odroczonego podatku dochodowego zanotowano następujące zmiany:

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Stan po korektach	25 957	31 104
Zmiana stanu :	2 828	-5 147
w tym z tytułu:		
- odpisy aktualizujące należności	-718	-1 076
- wyceny aktywów	1 896	-9 561
- kosztów do zapłacenia	-1 622	10 818
- otrzymane odsetki od papierów wartościowych uprzednio zakupione przez Bank	5 233	3 736
- pozostałych różnic	950	3 279
- prowizji rozliczanych wg ESP	664	-845
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	623	-444
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	188	-2 146
- przychodów do otrzymania	-4 386	-8 908
Stan na koniec okresu	28 785	25 957

W tym podatek odroczony odniesiony na kapitał z aktualizacji wyceny:

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Stan na początek okresu	-11 360	-3 216
Zmiana stanu ujemnych różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	159	-1 298
Zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych z tytułu przeszacowania świadczeń pracowniczych	-125	-219
Zmiana stanu dodatnich różnic przejściowych z tytułu wyceny aktywów	6 379	-6 627
Stan na koniec okresu	-4 947	-11 360

Zobowiązania i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są przypisywane następującym pozycjom:

	31-12-2013	31-12-2012
Zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
- przychodów do otrzymania	38 373	33 987
- zwyżek z tytułu wyceny aktywów	29 645	35 626
- niezamortyzowanych środków trwałych objętych ulgą inwestycyjną	7 628	8 253
- zapłaconych prowizji do rozliczenia wg ESP	5 919	4 518
- pozostałych różnic przejściowych	730	268
Razem:	82 295	82 652

	31-12-2013	31-12-2012
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z tytułu:		
- odpisy aktualizujące należności	26 393	27 110
- otrzymanych prowizji do rozliczenia wg ESP	14 618	12 552
- rezerw na koszty rzeczowe i osobowe	5 403	5 066
- kosztów do zapłacenia	30 102	31 655
- otrzymanych odsetek od papierów wartościowych uprzednio zakupionych przez Bank	8 969	3 736
- zniżek z tytułu wyceny aktywów	21 099	25 403
- pozostałych różnic przejściowych	4 496	3 087
Razem:	111 080	108 609

33. Pozostałe zobowiązania

	31-12-2013	31-12-2012
Rozliczenia międzybankowe	9 901	9 939
Zobowiązania wobec kontrahentów DM BOŚ	51 155	52 171
Rozliczenia międzyokresowe bierne	31 533	17 499
Rozliczenia publiczno - prawne	8 265	16 520
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	12 280	10 959
Prowizje do rozliczenia w czasie	3 858	3 517
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	1 650	2 252
Pozostałe	3 656	6 477
Razem	122 298	119 334

34. Aktywa i zobowiązania warunkowe

	31-12-2013	31-12-2012
Zobowiązania warunkowe:	2 949 612	1 894 386
Finansowe, w tym:	2 585 201	1 531 169
otwarte linie kredytowe w tym:	2 203 307	1 434 043
- odwołalne	1 843 940	1 155 407
- nieodwołalne	359 367	278 636
otwarte akredytywy importowe	195 421	10 927
promesy udzielenia kredytu w tym:	186 473	85 682
- nieodwołalne	186 473	85 682
pozostałe	-	517
Gwarancyjne, w tym:	346 936	360 017
poręczenia i gwarancje spłaty kredytu	57 046	69 888
gwarancje właściwego wykonania kontraktu	289 890	290 070
pozostałe	-	59
Gwarantowanie emisji	17 475	3 200
Aktywa warunkowe:	473 471	819 223
Finansowe, w tym:	207 360	616 025
otwarte linie kredytowe w tym*\:	207 360	586 025
pozostałe	-	30 000
Gwarancyjne	259 809	197 599
Inne	6 302	5 599
Aktywa i zobowiązania warunkowe razem	3 423 083	2 713 609

*\ Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

Bank	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
Nordycki Bank Inwestycyjny	EUR	30 000	20 000	Zostały wykorzystane 2 transze w łącznej wysokości 10 mln EUR. W 2014 r. nie są planowane kolejne ciągnięcia.
Bank Rady Rozwoju Europy	EUR	75 000	30 000	Zostały wykorzystane 2 transze w łącznej wysokości 45 mln EUR. Wypłata 30 mln EUR planowana jest w 2015 r.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank posiadał do wykorzystania linie kredytowe otrzymane od niżej wymienionych banków i międzynarodowych organizacji finansowych:

Bank	Waluta	Kwota umowy w tys.	Kwota do wykorzystania w tys.	Termin wykorzystania pozostałej kwoty
Nordycki Bank Inwestycyjny	EUR	30 000	20 000	1 transza (5 mln EUR) – 3.08.2011 r. 2 transza (5 mln EUR) – 17.12.2012 r. W 2013 r. nie było wykorzystania transz.
Europejski Bank Inwestycyjny	EUR	75 000	50 000	1 transza (25 mln EUR) - 25.07.2012 r. 2 transza (25 mln EUR) – 15.01.2013 r. 3 transza (25 mln EUR) – 26.11.2013 r.
Bank Rady Rozwoju Europy	EUR	75 000	55 000	1 transza (20 mln EUR) – 26.07.2012r. 2 transza (25 mln EUR) – 21.10.2013r.
Polski bank	PLN	75 000	75 000	Nie jest planowane wykorzystanie linii depozytowej stand by.

W dniu 25 września 2008 roku Bank zawarł umowę linii depozytowej z jednym z banków polskich, zmienioną aneksem nr 1 z dnia 27 października 2010 roku. Na podstawie umowy Bank uzyskał dostęp do finansowania w wysokości 75 mln zł. Umowa została zawarta na okres 5 lat.

Leasing operacyjny

Przedmiotem umów leasingu operacyjnego są pojazdy i nieruchomości, których Grupa jest leasingobiorcą. Łączna kwota przyszłych minimalnych opłat leasingowych w odniesieniu do poniższych okresów wyniosły:

(a) Leasing operacyjny pojazdów

	31-12-2013	31-12-2012
poniżej 1 roku	208	1 353
od 1 do 5 lat	3 068	2 530

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły :

	31-12-2013	31-12-2012
minimalne opłaty leasingowe	1 177	1 982

Poziom miesięcznej raty wynagrodzenia w kwocie netto, stanowi iloczyn ceny netto pojazdu oraz faktora procentowego określonego w załączniku do umowy leasingu, wraz z należnym podatkiem VAT. W razie przekroczenia limitu przebiegu Bank zobowiązany jest zapłacić opłatę dodatkową w wysokości stanowiącej iloczyn liczby kilometrów ponad ustalony limit i kwoty określonej, oddzielnie dla każdego z pojazdów, w załączniku do umowy leasingu.

Jeśli, począwszy od daty zawarcia umowy leasingu, nastąpi zmiana ustawowych stawek podatków i opłat, które wywierają wpływ na kalkulację miesięcznej raty wynagrodzenia netto, a w szczególności wpływają na cenę zakupu pojazdu od sprzedawcy, wówczas finansujący przedstawi korzystającemu do

akceptacji nową kalkulację kwoty wynagrodzenia z tytułu leasingu pojazdu w odpowiednim stosunku. Nie dotyczy to samochodów odebranych przez korzystającego. Zgodnie z warunkami umowy każdy odrębny stosunek leasingu każdego z pojazdów, nawiązany na podstawie umowy leasingu, jest niezależny od stosunków leasingu pozostałych pojazdów nawiązanych na podstawie umowy leasingu.

Zgodnie z umową nie występuje możliwość wykorzystania opcji kupna.

Poniżej przedstawiono opis leasingu operacyjnego pojazdów jaki występuje w spółce zależnej.

Podstawą ustalania kwoty opłat leasingowych jest równowartość kwoty za dany pojazd podanej w walutach obcych w przeliczeniu wg kursu kupna NBP dla danej waluty z dnia dokonania zapłaty ceny za pojazd.

Po zakończeniu umowy leasingobiorca zobowiązany jest do zwrotu przedmiotu leasingu.

W przypadku zerwania, odstąpienia lub innego niezgodnego z umową jej rozwiązania przed okresem na jaki umowa została zawarta, leasingobiorca jest zobowiązany do zapłaty opłaty manipulacyjnej w wysokości 40% pozostałych do spłaty opłat.

(b) Leasing operacyjny nieruchomości

	31-12-2013	31-12-2012
poniżej 1 roku	4 759	8 525
od 1do 5 lat	42 306	44 679
powyżej 5 lat	132 751	21 611

Opłaty ujęte w rachunku zysków i strat w pozycji koszty rzeczowe ogólnych kosztów administracyjnych wyniosły:

	31-12-2013	31-12-2012
Koszty czynszów	32 099	30 612

Opłaty dotyczą długoterminowych umów najmu nieruchomości użytkowanych przez Bank w ramach normalnej działalności operacyjnej.

35. Działalność maklerska

Działalność maklerska odnosi się do Domu Maklerskiego BOŚ S.A. Dane dotyczące instrumentów klientów podawane są w wartości godziwej

Instrumenty finansowe klientów	31-12-2013	31-12-2012
Zdematerializowane papiery wartościowe dopuszczone do obrotu na rynku regulowanym		
Akcje notowane i prawa do akcji notowanych zapisane na rachunkach papierów wartościowych	5 156 981	3 256 514
Pozostałe papiery wartościowe zapisane na rachunkach papierów wartościowych klientów	94 442	9 646
Pozostałe instrumenty finansowe klientów	227 493	127 346
Prawa majątkowe notowane na TGE	287 270	215 423
Papiery wartościowe przechowywane w formie materialnej		
Akcje	138 516	194 059
Obligacje	231 718	91 235
Razem papiery wartościowe klientów	6 136 420	3 894 223

36. Kapitał podstawowy

a) Zarejestrowany kapitał zakładowy

Seria / emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	O	zwykłe	236 700	2 367	opłacone	09-01-91	01-01-92
B	O	zwykłe	1 263 300	12 633	opłacone	11-03-92	01-01-93
C	O	zwykłe	477 600	4 776	opłacone	30-12-92	01-01-93
C	O	zwykłe	22 400	224	wkład niepieniężny	30-12-92	01-01-93
D	O	zwykłe	1 300 000	13 000	opłacone	30-12-93	01-01-94
E	O	zwykłe	647 300	6 473	opłacone	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	15 500	155	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
E	O	zwykłe	37 200	372	wkład niepieniężny	30-06-94	01-01-95
F	O	zwykłe	1 500 000	15 000	opłacone	30-12-94	01-01-95
G	O	zwykłe	1 260 000	12 600	opłacone	30-06-95	01-01-96
H	O	zwykłe	670 000	6 700	opłacone	30-06-95	01-01-96
I	O	zwykłe	70 000	700	opłacone	30-06-95	01-01-96
J	O	zwykłe	1 055 000	10 550	opłacone	21-06-96	01-01-96
K	O	zwykłe	945 000	9 450	opłacone	21-06-96	01-01-96
L	O	zwykłe	1 200 000	12 000	opłacone	29-11-96	01-01-96
M	O	zwykłe	2 500 000	25 000	opłacone	07-05-98	01-01-97
N	O	zwykłe	1 853 000	18 530	opłacone	13-06-07	01-01-07
O	O	zwykłe	1 320 245	13 202	wkład niepieniężny	25-06-10	01-01-10
P	O	zwykłe	6 500 000	65 000	opłacone	15-06-12	01-01-11
Liczba akcji, razem			22 873 245				
Kapitał zakładowy wg wartości nominalnej razem				228 732			
Kapitał zakładowy razem				228 732			

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10,00 zł.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy wynosił 228 732 450 złotych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku tylko jeden Akcjonariusz posiadał powyżej 5% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu Banku:

Akcjonariusz	31-12-2013	
	Liczba głosów na WZ (akcji)	% udział w ogólnej liczbie głosów na WZ (w kapitale zakładowym)
Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	12 951 960	56,62

Jedna akcja daje prawo do jednego głosu na walnym zgromadzeniu.

Na pozostałych akcjonariuszy przypada łącznie 43,38% udziałów w kapitale zakładowym Banku.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie są znane zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji.

b) Akcje własne

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank posiadał 33 095 akcji własnych, które nabył w 2012 r. w ramach działań stabilizacyjnych związanych z emisją akcji serii P i reprezentują 0,14% kapitału zakładowego Banku oraz 0,14% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu Banku, przy czym Bank zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych nie jest uprawniony do wykonywania prawa głosu z tych akcji.

Na podstawie Uchwały nr 37/2013 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia BOŚ S.A. z dnia 20 czerwca 2013 r. w sprawie nabycia akcji BOŚ S.A. w celu zaoferowania osobom zajmującym stanowiska kierownicze mające istotny wpływ na profil ryzyka Banku, Bank w miesiącu czerwcu i lipcu 2013 r. podczas sesji giełdowej na rynku podstawowym Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. nabył 19 211 akcji BOŚ S.A. o wartości nominalnej 10 złotych każda, które następnie w grudniu 2013 r. zostały wykorzystane jako forma realizacji częściowej wypłaty wynagrodzenia zmiennego.

c) Kapitał zapasowy ze sprzedaży powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zapasowy wynosił 532 890 tys. zł, a na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał ten wynosił 533 046 tys. zł i zmniejszył się o 156 tys. zł
Emisja akcji serii P miała miejsce w 2012 roku.

37. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje zmianę wartości aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy wynikającą z ich wyceny.

	31-12-2013	31-12-2012
Wycena aktywów dostępnych do sprzedaży	3 485	28 740
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	20 735	29 994
Przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	1 809	1 151
Odroczony podatek dochodowy	-4 947	-11 360
Kapitał z aktualizacji wyceny, razem	21 082	48 525

Zmiana stanu kapitału z aktualizacji wyceny

Stan na 01-01-2013	48 525
Zwiększenie z tytułu:	686 439
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	306 213
- wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	379 568
- przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	658
Zmniejszenie z tytułu:	-720 295
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-331 468
- wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	-388 827
Odroczony podatek dochodowy	6 413
Stan na 31-12-2013	21 082
Stan na 01-01-2012	13 712
Zwiększenie z tytułu:	235 162
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	224 376
- wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne	9 635
- przeszacowanie zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	1 151
Zmniejszenie z tytułu:	-200 349
- wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-192 205
Odroczony podatek dochodowy	-8 144
Stan na 31-12-2012	48 525

38. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się: pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy.

	31-12-2013	31-12-2012
Pozostały kapitał zapasowy:	572 448	516 421
utworzony ustawowo	44 000	44 000
utworzony zgodnie ze statutem ponad wymaganą ustawowo (minimalną) wartość	524 123	468 096
inny	4 325	4 325
Pozostałe kapitały rezerwowe:	23 646	21 624
fundusz na działalność maklerską	22 249	20 227
inne	1 397	1 397
Fundusz ogólnego ryzyka	48 302	48 302
Niepodzielony wynik finansowy	54 605	46 369
niepodzielony wynik z lat ubiegłych	-11 298	12 528
wynik netto bieżącego okresu	65 903	33 841
Razem	699 001	632 716

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto w wysokości co najmniej 8% zysku netto, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego. Część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być przeznaczona jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto niezależnie od kapitału zapasowego z przeznaczeniem na pokrycie szczególnych strat i wydatków.

O użyciu kapitału zapasowego i rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Fundusz ogólnego ryzyka przeznaczony na niezidentyfikowane ryzyka w działalności Banku tworzony jest z odpisów z rocznego zysku netto, zgodnie z zasadami określonymi w przepisach prawa bankowego.

W dniu 20 czerwca 2013 roku decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. (Uchwała Nr 8/2013) zysk netto Banku za 2012 rok w całości w kwocie 58 489 496,05 zł przeznaczony został w całości na kapitał zapasowy.

Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy DM BOŚ S.A. z dnia 06 czerwca 2013 roku zysk netto za rok 2012 w kwocie 2 022 tys. zł został przeznaczony na kapitał rezerwowy.

Decyzją Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy BOŚ Eko Profit S.A. z dnia 14 marca 2013 roku zysk netto za rok 2012 w kwocie 938 tys. zł został przeznaczony w wysokości 900 tys. zł na wypłatę dywidendy, kwota 38 tys. zł przeznaczona została na kapitał zapasowy.

W związku dodatkowym zapotrzebowaniem na kapitał, wynikającym z regulacji Bazylea III (pakiet CRD IV/CRR), Zarząd Banku zwróci się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całości wypracowanego zysku netto w 2013 r. na kapitał zapasowy.

39. Płatności na bazie akcji

(a) Program opcji menedżerskich

W 2012 r. w Grupie Kapitałowej BOŚ został uruchomiony trzyletni program motywacyjny dla kluczowych członków kadry menedżerskiej, tzw. program opcji menedżerskich („Program”), obejmujący lata: 2012, 2013 i 2014.

W ramach Programu kadra menedżerska Grupy BOŚ S.A. nabywa prawa do bezpłatnego otrzymania warrantów uprawniających do nabycia akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. po cenie nominalnej wynoszącej 35 PLN. Jeden warrant uprawnia do nabycia jednej akcji Banku Ochrony Środowiska S.A. Rozliczenie płatności następuje w instrumentach kapitałowych.

Program jest skierowany do maksymalnie 200 osób.

Program składa się z trzech serii warrantów (odpowiednio na lata 2012, 2013 i 2014), przy czym maksymalna liczba warrantów oferowanych za dany rok nie może przekroczyć 200 tysięcy. Warranty są proponowane do nabycia osobom uprawnionym w odrębnych transzach w ramach każdej serii warrantów.

Warunkiem przyznania praw do warrantów jest osiągnięcie określonych warunków rynkowych związanych z kursem akcji Banku, warunków świadczenia usług oraz spełnienia nierynkowych warunków związanych z dokonaniem (zysk na akcję oraz cele indywidualne).

W związku z niespełnieniem w 2012 r. warunków: zysku netto na akcję oraz kursu akcji, Program za 2012 r. nie został zrealizowany.

Program jest kontynuowany w 2013 r., w trakcie którego w okresie sprawozdawczym ustalono prawa do 197 320 warrantów w ramach Banku, w czterech datach przyznania: 7 marca 2013 r. (wartość godziwa warrantu 6,63 PLN), 28 marca 2013 r. (wartość godziwa warrantu 3,89 PLN), 18 kwietnia 2013 r. (wartość godziwa warrantu 3,07 PLN) i 1 października 2013 r. (wartość godziwa warrantu 6,78 PLN); ostateczne przyznanie warrantów przeznaczonych do objęcia przez poszczególne osoby uprawnione oraz ostateczne określenie osób uprawnionych do ich nabycia nastąpi odrębnie, po sprawdzeniu spełnienia warunków określonych w regulaminie Programu.

W trakcie okresu sprawozdawczego dokonano modyfikacji Programu polegającej na:

- dostosowaniu wielkości wskaźnika zysku netto na akcję do zaktualizowanej strategii Domu Maklerskiego BOŚ,
- dostosowaniu wskaźnika wzrostu kursu akcji w 2013 r. do poziomu uwzględniającego wpływ tegorocznej sytuacji na GPW,
- wprowadzono wskaźnik indywidualnego wkładu w zysk Grupy poprzez połączenie wskaźnika zysku na akcję z kryterium zadań indywidualnych.

Celem dokonanych zmian jest utrzymanie wysokiej motywacji do realizacji zadań indywidualnych, a przez to do długoterminowego budowania wartości Banku oraz złagodzenie negatywnego wpływu na powodzenie Programu elementów niezależnych od menedżerów w okresie dekonjunktury na rynku.

Modyfikacja zwiększyła wartość godziwą ustalonych praw do warrantów. Krańcowy przyrost wartości godziwej (3,03 PLN; data modyfikacji: 13 grudnia 2013 r.) został włączony w wycenę kwoty ujmowanej za świadczone usługi.

Koszty rezerw utworzonych dla Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. z tytułu realizacji Programu wynoszą na koniec okresu sprawozdawczego 499 tys. zł.

Poniżej przedstawiono łącznie liczby, średnie ważone ceny realizacji i zmiany w liczbie warrantów na akcje w trakcie roku sprawozdawczego:

Niezrealizowane na 1 stycznia	-
Przyznane w ciągu roku	197 320
Umorzone w ciągu roku	-
Zrealizowane w ciągu roku	-
Wygasłe w ciągu roku	-
Niezrealizowane na dzień 31 grudnia	197 320
Możliwe do realizacji na dzień 31 grudnia	200 000

Wartość godziwa opcji na akcje przyznanych w ciągu roku

Wartość godziwa przyznanych warrantów została oszacowana na dzień przyznania praw dla II transzy (I transza nie została przyznana ze względu na to, że warunek nierynkowy nie został spełniony) na podstawie modelu symulacji Monte Carlo, w której zostało wykorzystane 20 000 iteracji. W przyjętym modelu wyceny istotny wpływ na wyznaczoną cenę miały m.in., zmienność cen akcji, bieżąca cena czy okres realizacji warrantów przez uczestnika po nabyciu uprawnień (przyjęto: 31.10.2017 r.).

Zmienność akcji BOŚ SA została wyznaczona za pomocą odchylenia standardowego na podstawie historycznych cen za okres ostatnich pięciu lat poprzedzających datę przyznania praw. Otrzymana wartość opcji dyskontowana jest na datę wyceny. Czynniki dyskontowe przyjmowane do kalkulacji wyceny są tworzone przy użyciu standardowego modelu konstrukcji krzywych IRS – krzywa zerokuponowa budowana ze stawek rynku międzybankowego, kwotowań kontraktów FRA oraz z kwotowań transakcji IRS. Krzywa ta jest używana w Banku m.in. do wyceny instrumentów pochodnych

Data przyznania	07.03.2013	28.03.2013	18.04.2013	01.10.2013
Cena akcji na dzień przyznania	34,4	30,76	29,79	38,74
Cena warunkowa	45	45	45	45
Cena wykonania	35	35	35	35
Przewidywana zmienność (%)	39,4	38,9	38,85	35,24
Termin ważności opcji	do 10.2017			
Stopa z dywidendy	1%	1%	1%	1%
Stopa wolna od ryzyka (%)*	3,40-3,55	3,19-3,24	2,99-2,95	2,69-3,60

*/ krzywa zerokuponowa

(b) Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. („polityka zmiennych wynagrodzeń”)

W Banku obowiązują przepisy Uchwały 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dn. 4 października 2011r. Bank posiada Politykę zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą BOŚ S.A., a także szczegółowe rozwiązania w tym zakresie w odpowiednim regulaminie oraz umowach o pracę zawartych z członkami Zarządu. Komitet ds. Wynagrodzeń powołany przez Radę Nadzorczą Banku opiniuje politykę zmiennych wynagrodzeń, opiniuje i projektuje zasady wynagradzania członków Zarządu, opiniuje i monitoruje wynagrodzenia zmienne osób zajmujących zidentyfikowane stanowiska kierownicze.

Polityka zmiennych wynagrodzeń zakłada m.in.:

- wypłatę co najmniej 50% ustalonego wynagrodzenia zmiennego w akcjach Banku Ochrony Środowiska, których wartość ustala się jako średnią cenę ważoną akcji Banku w obrotach sesyjnych na GPW w okresie od 1 grudnia roku poprzedzającego rok przyznania premii do 31 stycznia roku, w którym następuje przyznanie premii. Przez akcje rozumie się:

- (i) akcje Banku Ochrony Środowiska S.A. notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,
- (ii) akcje wirtualne tzw. akcje fantomowe, o wartości odpowiadającej cenie akcji notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie,

- odroczenie wypłaty 40% wynagrodzenia zmiennego w trzech równych rocznych ratach, płatne w gotówce, przy czym może ono zostać zmniejszone lub nie wypłacone w ogóle m.in. w sytuacji, gdy wyniki Banku znacząco odbiegają od zatwierdzonego planu finansowego na dany rok lub gdy spełnione zostały warunki, o których mowa w art. 142 ust. 1 ustawy – Prawo Bankowe.

- ocenę wyników obejmującą okres 3 lat, tak aby wysokość wynagrodzenia zależnego od wyników uwzględniała cykl koniunkturalny Banku i ryzyko związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Przez wyniki rozumie się założone w strategii lub planie finansowym Banku na dany rok zadania efektywnościowe, finansowe, sprzedażowe i cele indywidualne.

W okresie sprawozdawczym oceniono wyniki i ustalono wynagrodzenia zmienne za 2012r. zidentyfikowanym osobom mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku oraz przyznano i wypłacono część nieodroczoną, płatną w gotówce oraz w akcjach rzeczywistych Banku; część przyznana w akcjach fantomowych zostanie wypłacona w I kwartale 2014 r. w formie świadczenia pieniężnego; kwoty odroczone zostaną wypłacone – po ich przyznaniu – w 3 kolejnych latach, tj. 2014, 2015 i 2016 w równych częściach.

Całkowity koszt wynagrodzeń zmiennych osób zajmujących stanowiska kierownicze w BOŚ S.A. przysługujących za 2012r. wyniósł 2 035,5 tys. zł, w tym płatności w akcjach 863,1 tys. zł; odroczeniu po 1/3 na lata 2014, 2015 i 2016 podlega 690,4 tys. zł i stanowi zobowiązanie wynikające z transakcji płatności na bazie akcji.

W okresie sprawozdawczym Bank utworzył rezerwę na wynagrodzenia zmienne za 2013 r. dla osób zajmujących stanowiska kierownicze w rozumieniu Uchwały 258/2011 KNF w kwocie 2 541,2 tys. zł.

40. Informacje dodatkowe do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb sprawozdania z przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o wysokiej płynności i terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31-12-2013	31-12-2012
Kasa, środki w Banku Centralnym (Nota 18)	892 566	1 049 542
Lokaty w innych bankach, ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 19)	82 234	34 717
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe (Nota 22)	1 999 584	1 449 316
Razem	2 974 384	2 533 575

Saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera rezerwę obowiązkową utrzymywaną na rachunku w NBP. Rezerwa deklarowana do utrzymania w miesiącu grudniu 2013 r. wynosiła 447 429 tys. zł (grudzień 2012 - 400 535 tys. zł). Bank musi utrzymywać średnie saldo środków pieniężnych w miesiącu powyżej zadeklarowanej rezerwy obowiązkowej.

Zgodnie z paragrafem 10 Uchwały NBP nr 15/2004 Bank może wykorzystywać środki utrzymywane na rachunku rezerwy obowiązkowej do bieżących rozliczeń pieniężnych.

Objaśnienie różnic pomiędzy bilansowymi zmianami stanu, a zmianami stanu tych pozycji wykazywanymi w działalności operacyjnej sprawozdania z przepływów pieniężnych

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zysk z działalności inwestycyjnej		
Zysk ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 310	-18

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom	-33 524	-24 319
Zmiana stanu należności od innych banków przyjęta do środków pieniężnych	47 517	-1 569
Zmiana stanu lokat w innych bankach oraz kredytów i pożyczek udzielonych innym bankom razem	13 993	-25 888

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających	-22 093	1 781
Wycena instrumentów pochodnych zabezpieczających przyszłe przepływy na kapitał z aktualizacji wyceny	-9 259	9 635
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu wyceny pochodnych instrumentów finansowych i zabezpieczających razem	-31 352	11 416

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych	-732 633	-686 660
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych przyjęta do środków pieniężnych	550 268	942 544
Wykup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-30 000	-
Zakup papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	124 184	246 107
Odsetki otrzymane od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności	-50 516	-39 125
Przesunięcie odsetek od papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności do odsetek z działalności inwestycyjnej	47 230	40 970
Wycena papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży na kapitał z aktualizacji wyceny	-25 255	32 171
Zmiana stanu inwestycyjnych (lokacyjnych) papierów wartościowych razem	-116 722	536 007

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego	6 356	-42 755
Odroczony podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	-3 586	2 997
Odroczony podatek dochodowy z tytułu wyceny papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży i przeszacowania zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	6 413	-8 144
Niepieniężne zmiany z tytułu wartości niematerialnych oraz rzeczowych środków trwałych	2 594	821
Zmiana stanu pozostałych aktywów i podatku dochodowego razem	11 777	-47 081

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu rezerw	-9 009	507
Wycena aktuariusza wpływ na kapitał z aktualizacji wyceny	658	1 151
Zmiana stanu rezerw razem	-8 351	1 658

	12 miesięcy zakończonych	
	31-12-2013	31-12-2012
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego	5 227	-5 074
Bieżące obciążenia z tytułu podatku dochodowego	-5 172	-7 084
Zapłacony podatek dochodowy	11 363	13 907
Realizacja wypłat wynagrodzenia zmiennego w akcjach	597	-
Opcje menadżerskie	500	-
Pozostałe zmiany	-	40
Zmiana stanu innych zobowiązań i podatku dochodowego razem	12 515	1 789

41. Charakterystyka instrumentów pochodnych oraz transakcji wymiany walutowej

Transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych

INSTRUMENT	31-12-2013		31-12-2012		31-12-2013		31-12-2012		31-12-2013		31-12-2012	
	FX Swap		FX Forward		FX Spot *\							
Opis instrumentu	Transakcja, która zobowiązuje strony kontraktu do dokonania początkowej wymiany walut w wyznaczonym dniu i po określonym kursie oraz zwrotnej (końcowej) wymiany tych walut, w określonym w przyszłości dniu (innym niż rozliczenie tzw. pierwszej "nogi") i po kursie uzgodnionym w momencie zawarcia transakcji (przeważnie różnym od kursu wymiany początkowej). Waluta, którą jeden z kontrahentów jest zobowiązany zapłacić drugiemu w wyniku wymiany końcowej jest tą samą walutą, którą kontrahent otrzymał w wymianie początkowej.		Terminowa transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę w określonym terminie, wg ustalonego kursu terminowego. Jest to tzw. kontrakt z dostawą waluty (forward outright). Wszystkie warunki transakcji ustalane są w dniu jej zawarcia		FX SPOT - Transakcja wymiany określonej kwoty waluty na inną walutę, po kursie terminowym uzgodnionym w momencie zawierania transakcji. Rozliczenie tej transakcji następuje w terminie zazwyczaj do dwóch dni roboczych od daty zawarcia.							
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu/płynność		do obrotu		do obrotu							
Ilość transakcji	45		45		220		174		49		41	
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	1 554 383		1 529 534		410 844		123 012		71 044		79 701	
Wartość godziwa (w tys. zł)	7 047		6 908		459		-760		13		-26	
- dodatnia	13 362		7 943		3 224		747		36		79	
- ujemna	-6 315		-1 035		-2 765		-1 507		-23		-105	
Przyszłe przychody/płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne		Zmienne					
Zapadalność	2014-01-03- 2014-09-18	2013-01-09- 2013-11-29	2014-01-02- 2015-10-30	2013-01-02- 2013-12-31	2014-01-02- 2014-01-07	2013-01-02- 2013-01-03						
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Brak		Na wniosek klienta		Brak							
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/pasywów	Brak		Brak		Brak							
Inne warunki	Brak		Brak		Brak							
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta							

*\ instrument wymiany walutowej

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	2 036 271	1 732 247
Wartość godziwa dodatnia	16 621	8 769
Wartość godziwa ujemna	-9 103	-2 647
Razem transakcje wymiany walut i walutowych instrumentów pochodnych:		
- aktywa	16 621	8 769
- zobowiązania	-9 103	-2 647

Transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej

INSTRUMENT	31-12-2013		31-12-2012		31-12-2013		31-12-2012	
	Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający PLN)		Transakcje wymiany stopy procentowej (IRS zabezpieczający EUR)	
Opis instrumentu	Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów). Ta kategoria obejmuje także transakcje IRS, których kwota nominalna zmienia się w czasie -swapy amortyzowane.		Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów).		Transakcja zobowiązująca obie strony do wymiany okresowych płatności odsetkowych od określonej kwoty nominalnej przez uzgodniony okres. Dokonywane płatności odsetkowe są wyrażone w tej samej walucie i obliczane według ustalonej dla każdej ze stron stopy procentowej (jedna stopa może być stała a druga zmienna lub obie mogą być zmienne, ale uzależnione od różnych indeksów).			
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu		jako zabezpieczenie (rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej)		jako zabezpieczenie (rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej)			
Ilość transakcji	197		109		6		4	
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	5 562 314		2 724 920		278 000		414 720	
Wartość godziwa (w tys. zł)	19 433		7 134		27 116		-14 872	
- dodatnia	94 328		72 713		27 116		-	
- ujemna	-74 895		-65 579		-		-14 872	
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne		Zmienne		Zmienne		Zmienne	
Zapadalność	2014-02-17 2022-10-24		2014-02-17 2022-10-24		2019-07-11 2021-07-12		2016-05-11 2016-06-20	
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Generalnie brak ale istnieje taka możliwość w przypadku transakcji z klientami niebankowymi w przypadkach określonych w umowach		Brak		Brak		Brak	
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak		Brak		Brak		Brak	
Inne warunki	Brak		Brak		Brak		Brak	
Rodzaj ryzyka	Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta		Ryzyko operacyjne, ryzyko rynkowe, ryzyko kontrahenta	

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	6 255 034	3 411 740
Wartość godziwa dodatnia	121 474	30 447
Wartość godziwa ujemna	-89 767	-4 218
Razem transakcje instrumentami pochodnymi stopy procentowej:		
- aktywa	121 474	30 447
- zobowiązania	-89 767	-4 218

Kontrakty terminowe i opcje

INSTRUMENT	31-12-2013	31-12-2013	31-12-2013
	Kontrakty terminowe na akcje i indeksy giełdowe, kursy walut	Kontrakty forward na indeksy giełdowe, kursy walut, towary	Kontrakty różnic kursowych CFD
Opis instrumentu	Kontrakt terminowy na akcje/indeks giełdowy jest standaryzowaną transakcją wymagającą gotówkowego rozliczenia w przyszłości lub dostarczenia instrumentu bazowego w zależności od cen akcji/wartości indeksu kursu waluty i zajętej pozycji.	Kontrakty typu forward na sprzedaż i kupno różnych walut z wyznaczoną przyszłą datą uregulowania. Instrumenty tego typu umożliwiają zarabianie na różnicach stóp procentowych pomiędzy walutami tworzącymi parę. Standardowe kontrakty forward dotyczą transakcji, w których wyznaczony termin uregulowania jest dłuższy niż dwa dni typowe dla transakcji spot.	Kontrakty różnic kursowych (ang. Contracts For Difference – kontrakty na różnicę, CFD) to grupa tzw. instrumentów pochodnych. Oznacza to, iż ich wartość zależy bezpośrednio od wartości instrumentu bazowego na który opiewają. Instrumentami bazowymi mogą być zarówno instrumenty rynku kasowego, takie jak pary walutowe, złoto czy srebro, jak i terminowego np. kontrakty terminowe na indeksy oferowane na giełdach światowych, instrumenty pochodne giełd towarowych itp. Kontrakty CFD umożliwiają zajmowanie długiej lub krótkiej pozycji, zaś wynik jest obliczany tylko na podstawie różnic kursowych. Handel instrumentami CFD nie wiąże się więc z fizycznym zajęciem pozycji.
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu	do obrotu	do obrotu
Ilość transakcji	22 097	52 525	8 003
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	96 672	183 210	709 358
Wartość godziwa (w tys. zł)	-185	185	17 238
- dodatnia	567	508	17 566
- ujemna	-752	-323	-328
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne	Zmienne	Zmienne
Zapadalność	Zmienna	Zmienna	Zmienna
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Tak	Tak	Tak
Cena/ Przedział cen realizacji	Brak	Brak	Brak
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak	Brak	Brak
Inne warunki	Brak	Brak	Brak
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko cen instrumentów kapitałowych, ryzyko walutowe	Ryzyko operacyjne, ryzyko walutowe, ryzyko cen instrumentów kapitałowych, ryzyko cen towarów,	Ryzyko operacyjne, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych, ryzyko cen towarów, ryzyko cen instrumentów kapitałowych

INSTRUMENT	31-12-2012	31-12-2012	31-12-2012
	Kontrakty terminowe na akcje i indeksy giełdowe, kursy walut	Jednostki indeksowe na WIG 20	Kontrakty forward kursy walut
Opis instrumentu	Kontrakt terminowy na akcje/indeks giełdowy jest standaryzowaną transakcją wymagającą gotówkowego rozliczenia w przyszłości lub dostarczenia instrumentu bazowego w zależności od cen akcji/wartości indeksu kursu waluty i zajętej pozycji.	Kontrakty typu forward na sprzedaż i kupno różnych walut z wyznaczoną przyszłą datą uregulowania. Instrumenty tego typu umożliwiają zarabianie na różnicach stóp procentowych pomiędzy walutami tworzącymi parę. Standardowe kontrakty forward dotyczą transakcji, w których wyznaczony termin uregulowania jest dłuższy niż dwa dni typowe dla transakcji spot.	Kontrakty typu forward na sprzedaż i kupno różnych walut z wyznaczoną przyszłą datą uregulowania. Instrumenty tego typu umożliwiają zarabianie na różnicach stóp procentowych pomiędzy walutami tworzącymi parę. Standardowe kontrakty forward dotyczą transakcji, w których wyznaczony termin uregulowania jest dłuższy niż dwa dni typowe dla transakcji spot.
Cel nabycia lub wystawienia	do obrotu	do obrotu	do obrotu
Ilość transakcji	8 241	352	30 748
Wartość nominalna instrumentów (w tys. zł)	69 475	90	119 700
Wartość godziwa (w tys. zł)	155	91	-29
- dodatnia	321	91	263
- ujemna	-166	-	-292
Przyszłe przychody/ płatności	Zmienne	Zmienne	Zmienne
Zapadalność	Zmienna	Zmienna	Zmienna
Możliwość wcześniejszego rozliczenia	Tak	Tak	Tak
Cena/ Przedział cen realizacji			
Możliwość wymiany lub zamiany na inny składnik aktywów/ pasywów	Brak	Brak	Brak
Inne warunki	Brak	Brak	Brak
Rodzaj ryzyka związanego z danym instrumentem pochodnym	Ryzyko operacyjne, ryzyko cen instrumentów kapitałowych, ryzyko walutowe	Ryzyko operacyjne, ryzyko cen instrumentów kapitałowych	Ryzyko operacyjne, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	989 240	578 915
Wartość godziwa dodatnia	18 641	6 611
Wartość godziwa ujemna	-1 403	-972
Razem kontrakty terminowe i opcje:		
- aktywa	18 641	6 611
- zobowiązania	-1 403	-972

Razem pochodne instrumenty finansowe

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość instrumentów według wartości nominalnej	9 280 545	5 722 902
Wartość godziwa dodatnia	156 736	124 410
Wartość godziwa ujemna	-100 273	-90 040
Razem pochodne instrumenty finansowe:		
- aktywa	156 736	124 410
- zobowiązania	-100 273	-90 040

Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

Grupa w aktywach finansowych i zobowiązaniach finansowych ujętych w sprawozdaniu finansowym nie stosuje kompensaty wartości posiadanych instrumentów finansowych. Niniejsza prezentacja stanowi informację o potencjalnym ujęciu instrumentów finansowych dla których istnieje możliwość przeprowadzenia kompensat zgodnie z właściwymi umowami.

Pozycje	Aktywa finansowe brutto ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zobow. finansowe brutto ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Pozycje które są kompensowane zgodnie z MSR 32		Aktywa finansowe netto ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zobow. finansowe netto ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Pozycje które mogłyby podlegać kompensowaniu		Depozyty zabezp. przyjętych w ramach umów ramowych	Depozyty zabezp. złożone w ramach umów ramowych	Aktywa finansowe	Zobow. finansowe
			Aktywa finansowe - netto	Zobow. finansowe - netto			Aktywa finansowe - netto	Zobow. finansowe - netto				
(a)	(b)	(c)	(d)	(e)	(f) = (b) - (d)	(g) = (c) - (e)	(h)	(i)	(j)	(k)	(l) = (f) - (h) - (j)	(m) = (g) - (i) - (k)
Pochodne instrumenty finansowe (w tym pochodne instrumenty zabezpieczające)	156 736	- 100 273	-	-	156 736	- 100 273	44 449	- 27 690	38 991	- 28 657	73 295	- 43 925

Zgodnie ze zmianami do MSSF 7 Bank w powyższej tabeli wskazuje wartości instrumentów pochodnych które :

- 1) kwoty brutto aktywów finansowych i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu finansowym (kolumny b i c),
- 2) kwoty, które są kompensowane zgodnie z kryteriami określonymi w paragrafie 42 MSR 32 przy określaniu kwot netto wykazywanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (kolumny d i e),
- 3) kwoty netto wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (kolumny f i g),
- 4) kwoty objęte egzekwowalnym porozumieniem ramowym lub podobnym porozumieniem dotyczącym kompensowania, które nie są w inny sposób uwzględnione w paragrafie 13C pkt b), w tym: (i) kwoty związane z ujętymi instrumentami finansowymi, które nie spełniają niektórych lub wszystkich kryteriów kompensowania określonych w paragrafie 42 MSR 32 (kolumny h i j); oraz (ii) kwoty związane z zabezpieczeniami finansowymi (w tym zabezpieczeniami gotówkowymi) (kolumny j i k),
- 5) kwotę netto po odliczeniu kwot określonych w pkt 4) powyżej od kwot określonych w pkt 3) powyżej (kolumny l i m).

42. Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Poniżej przedstawiono wartość bilansową i godziwą aktywów i zobowiązań finansowych innych niż wycenianych do wartości godziwej w sprawozdaniu finansowym:

	Wartość bilansowa na 31-12-2013	Wartość godziwa na 31-12-2013	Wartość bilansowa na 31-12-2012	Wartość godziwa na 31-12-2012
AKTYWA FINANSOWE				
Lokaty w innych bankach oraz kredyty i pożyczki udzielone innym bankom	152 425	151 020	118 901	118 775
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	12 054 541	11 942 244	11 122 492	11 032 546
- Kredyty w złotych polskich	9 019 913	8 962 442	8 341 215	8 245 386
- Kredyty w walutach obcych	3 037 628	2 979 802	2 781 277	2 787 160
Inwestycyjne (lokacyjne) papiery wartościowe - utrzymywane do terminu zapadalności	988 515	1 033 269	897 617	964 499
Dłużne papiery wartościowe, w tym:	988 515	1 033 269	897 617	964 499
- Skarb Państwa	988 515	1 033 269	897 617	964 499
ZOBOWIĄZANIA FINANSOWE				
Zobowiązania wobec innych banków	443 228	444 277	465 528	468 395
Zobowiązania wobec klientów, w tym:	13 196 075	13 198 289	11 816 320	11 808 136
- Klientów korporacyjnych	4 699 860	4 699 736	4 292 099	4 290 442
- Klientów detalicznych	5 214 554	5 213 714	4 617 444	4 616 336
- Finansów publicznych	926 324	926 353	710 341	710 228
- Funduszy ekologicznych	922 810	922 793	1 000 522	1 000 387
- Międzynarodowych instytucji finansowych	1 349 408	1 352 585	1 155 887	1 150 725
- Pozostałych Klientów	83 119	83 108	40 027	40 018
Zobowiązania z tytułu emisji bankowych papierów wartościowych	2 733 179	2 767 704	2 585 519	2 770 657
Zobowiązania podporządkowane	327 155	322 977	326 714	303 776

Lokaty w innych bankach

Należności od innych banków obejmują lokaty międzybankowe, rachunki nostro oraz kredyty i pożyczki. Wartość godziwa lokat międzybankowych z uwagi na krótki termin realizacji (do 6 m-cy lokaty międzybankowe na stopę stałą) jest równa wartości bilansowej. Obligacje wyemitowane przez banki wyceniono według wartości godziwej z uwzględnieniem spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o ostatnie porównywalne emisje przeprowadzone przez podobne banki (w 2013 żaden z banków zrzeszających nie przeprowadził emisji obligacji; przyjęto spread z ostatniej emisji banku BPS z końca 2012). Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom i innym bankom przedstawiono po pomniejszeniu o odpisy z tytułu utraty wartości. W bilansie wycenia się je według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa kredytów jest przyjmowana ich wartość wynikająca z bieżąco oszacowanych przyszłych przepływów kapitałowo-odsetkowych (oddzielnie dla walut i oddzielnie dla PLN) wyliczonych w oparciu o efektywną stopę procentową dla każdego kredytu (z wyjątkiem kredytów o nieustalonym harmonogramie lub kredytów zagrożonych dla których jako wartość godziwa przyjmowana jest wartość bilansowa) dyskontowanych średnią efektywną stopą procentową kredytów udzielonych w drugim półroczu 2013 r. Dla kredytów hipotecznych uwzględniono przedpłaty. W przypadku kredytów w CHF, których Bank zaprzestał udzielania została zastosowana średnia efektywna stopa procentowa kredytów udzielanych w EUR skorygowana o różnicę pomiędzy poziomami stóp w EUR i CHF. Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

Zobowiązania wobec podmiotów niebankowych

Zobowiązania w bilansie wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Jako wartość godziwa zobowiązań jest przyjmowana ich wartość wynikająca ze zdyskontowania kapitału oraz odsetek dla wszystkich depozytów średnią ważoną stopą procentową, która obowiązywała dla depozytów przyjętych w grudniu 2013 r. Z uwagi na brak harmonogramów dla rachunków bieżących zostały one ujęte wg wartości bilansowej. Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

Zobowiązania (kapitał i odsetki) wobec międzynarodowych instytucji finansowych zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2013 r.

Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego wyznaczonego w oparciu o emisję przeprowadzoną przez Bank w 2012 roku. Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych wycenione według wartości godziwej z uwzględnieniem zmiany spreadu kredytowego dla obligacji w PLN wyznaczonego w oparciu o emisję przeprowadzoną przez Bank w 2013 roku dla emisji w PLN oraz w oparciu o notowanie rynkowe w przypadku euroobligacji. Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

Zobowiązania wobec innych banków

Zobowiązania z tytułu transakcji repo zostały wykazane w wartości bilansowej. Depozyty międzybankowe, z uwagi na krótki termin zostały ujęte w wartości bilansowej, a zaciągnięte pożyczki (kapitał i odsetki) zostały zdyskontowane średnią efektywną stopą procentową zobowiązań zaciąganych w 2013 roku. Zgodnie z przyjętą metodą wyceny do wartości godziwej instrumenty te klasyfikowane są do poziomu 3.

43. Podział instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej w zależności od sposobu pomiaru wartości godziwej

Wartość godziwa zgodnie z MSSF 13 definiowana jest jako cena, którą otrzymano by za zbycie składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach na głównym (lub najkorzystniejszym) rynku na dzień wyceny w aktualnych warunkach rynkowych (tj. ceną wyjścia) bez względu na to, czy cena ta jest bezpośrednio obserwowalna lub oszacowana przy użyciu innej techniki wyceny. Grupa szacując wartość godziwą uwzględnia korektę z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. oraz na 31 grudnia 2012 r. Bank dokonywał klasyfikacji aktywów oraz zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej na trzy kategorie (poziomy) według ich metody wyceny:

- Poziom 1: metoda wyceny - mark-to-market bezpośrednio z dostępnych kwotowań instrumentów na rynku. Dotyczy to kwotowanych kapitałowych i dłużnych papierów wartościowych oraz bonów NBP (kwotowania oparte o stopę referencyjną),
- Poziom 2: metoda wyceny – mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów lub ceny uzyskane w ramach transakcji, które zostały dokonane w terminie bliskim dacie bilansowej na normalnych zasadach rynkowych jak również poprzez odwołanie się do innych, podobnych instrumentów, poprzez analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych i inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku, a w przypadku instrumentów finansowych dla których brak jest możliwości wyceny po koszcie nabycia. Dotyczy to nie płynnych bankowych papierów, kapitałowych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych (w tym transakcji terminowych na papiery wartościowe) za wyjątkiem przypadków które spełniają kryteria przynależności do Poziomu 3 (dodatkowo portfela aktywów dostępnych do sprzedaży DM BOS posiada akcje jednostki gospodarczej, dla której brak jest aktywnego rynku. Z uwagi na powyższe wartość godziwa tych papierów jest oparta na modelu wyceny wypracowanym przez Spółkę, uwzględniającym porównywalne wartości dla podmiotów gospodarczych notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie),
- Poziom 3: metoda wyceny mark-to-model z parametryzacją modeli w oparciu o kwotowania z aktywnego rynku dla danego typu instrumentów oraz parametryzacją modelu na podstawie estymowanych czynników ryzyka. Dotyczy to komunalnych papierów wartościowych (wycena dokonywana na podstawie zdyskontowanych przepływów, przy czym spready kredytowe używane do wyceny wyznaczane są w oparciu o wewnętrzne ratingi), papierów innych banków nabytych w wyniku restrukturyzacji długu w oparciu o indykatywne wyceny otrzymywane od brokerów, nienotowanych papierów kapitałowych (wyceniane są metodą zdyskontowanych przepływów). W przypadku DM BOS są to instrumenty finansowe nabyte z zamiarem wprowadzenia ich do obrotu regulowanego. Wartość godziwa ustalana jest w oparciu o analizę sytuacji finansowej spółki z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty wartości.

31-12-2013	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	7 452	80	-	7 532
Dłużne papiery wartościowe	170	-	-	170
Kapitałowe papiery wartościowe	7 282	80	-	7 362
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	1 075	155 661	-	156 736
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	3 031 865	1 242	648 410	3 681 517
Dłużne papiery wartościowe	3 031 865	-	613 306	3 645 171
Kapitałowe papiery wartościowe*	-	1 242	35 104	36 346
Razem	3 040 392	156 983	648 410	3 845 785

* z wyłączeniem kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według ceny nabycia

31-12-2013	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu				
Pochodne instrumenty finansowe i zabezpieczające	1 075	99 198	-	100 273
Razem	1 075	99 198	-	100 273

	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2013	617 729
Zakup	235 454
Sprzedaż i wykup	201 254
Suma zysków lub strat	-
- w wynik finansowy	-1 610
- w pozostałych całkowitych dochodach	-1 909
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 31-12-2013	648 410

31-12-2012	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu				
Dłużne papiery wartościowe	21 301	945	-	22 246
Kapitałowe papiery wartościowe	3 565	-	-	3 565
Pochodne instrumenty finansowe	295	124 115	-	124 410
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży				
Dłużne papiery wartościowe	2 417 160	-	582 621	2 999 781
Kapitałowe papiery wartościowe	3 489	1 404	35 108	40 001
Razem	2 445 810	126 465	617 729	3 190 003

31-12-2012	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	Razem
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu				
Pochodne instrumenty finansowe	93	89 947	-	90 040
Razem	93	89 947	-	90 040

	Poziom 3
Stan na początek okresu 01-01-2012	700 322
Zakup	74 641
Sprzedaż i wykup	163 658
Suma zysków lub strat	-
- w wynik finansowy	-4 171
- w pozostałych całkowitych dochodach	10 595
Przeniesienia z poziomu 3	-
Stan na koniec okresu 31-12-2012	617 729

Na 31 grudnia 2013 r. analiza wrażliwości wyceny, instrumentów komunalnych zaklasyfikowanych do Poziomu 3, przy zmianie spreadu kredytowego o +/- 1 p.b. (nieobserwowalny parametr modelu) wynosiła 293 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 r. wynosiła 195 tys. zł).

Przeniesienie instrumentów pomiędzy Poziomem 1 a Poziomem 2 występuje na podstawie dostępności kwotowań z aktywnego rynku według stanu na zakończenie danego okresu sprawozdawczego.

Przeniesienie z Poziomu 2 do Poziomu 3 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika obserwowalnego na nieobserwowalny lub zastosowanie do wyceny nowego nieobserwowalnego czynnika ryzyka, która jednocześnie skutkuje istotnym wpływem na wycenę instrumentu.

Przeniesienie z Poziomu 3 do Poziomu 2 następuje w sytuacji zamiany w wycenie czynnika nieobserwowalnego na obserwowalny lub gdy wpływ czynnika nieobserwowalnego na wycenę instrumentu przestaje być istotny.

Przeniesienie między metodami wyceny następują w dacie i według stanu na koniec okresu sprawozdawczego.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. nie nastąpiły przeniesienia instrumentów pomiędzy poziomami.

W przypadku instrumentów zaklasyfikowanych do Poziomu 3 ich wycena nie ma wpływu na rachunek zysków i strat. Wycena do wartości godziwej instrumentów zakwalifikowanych do Poziomu 3 została uwzględniona w pozostałych całkowitych dochodach. W wyniku finansowym zostały uwzględnione odsetki naliczone, odsetki zapłacone, dyskonto lub premia, różnice kursowe oraz rozwiązane rezerwy (dotyczy to kapitałowych papierów wartościowych).

44. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Zgodnie z wymogami MSSF 8, segmenty operacyjne zostały określone na podstawie sprawozdań wewnętrznych dotyczących komponentów jednostki gospodarczej podlegających okresowym przeglądom dokonywanym przez członka kierownictwa odpowiedzialnego za podejmowanie decyzji operacyjnych. MSSF 8 definiuje segment operacyjny jako część działalności jednostki spełniający trzy kryteria:

- segment prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której może osiągać przychody i ponosić koszty,
- wyniki działalności operacyjnej segmentu są przeglądane regularnie przez osobę podejmującą w jednostce główne decyzje operacyjne,
- odrębne informacje finansowe dla segmentu są dostępne.

Poniżej przedstawiono zasady sprawozdawczości według segmentów operacyjnych za okresy zakończone dnia 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku w podziale na następujące obszary działalności:

- a) pion korporacji i finansów publicznych,
- b) pion detaliczny,
- c) działalność skarbową i inwestycyjną,
- d) działalność maklerską,
- e) pozostałe (nieulokowane w segmentach).

W ramach pionu korporacji i finansów publicznych prowadzona jest działalność obejmująca transakcje zawierane poprzez Centra Korporacyjne oraz Centralę Banku z klientami korporacyjnymi i klientami należącymi do sektora finansów publicznych.

Natomiast aktywność Banku w pionie detalicznym dotyczy transakcji z klientami z grupy osób prywatnych, mikroprzedsiębiorstw oraz wspólnot mieszkaniowych.

W skład obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej wchodzi działalność na rynku międzybankowym i dłużnych papierów wartościowych, instrumentów pochodnych, a także w obszarze inwestycji kapitałowych. Działalność skarbową i inwestycyjną obejmuje zarządzanie płynnością, ryzykiem walutowym i stóp procentowych Banku oraz rozliczenia z tytułu cen transferowych funduszy z innymi pionami (segmentami) biznesowymi.

W obszarze pozostałe (nieulokowane w segmentach) znajdują się pozycje rachunku zysków i strat, które nie zostały przypisane do żadnego z wymienionych w ppkt a-d obszarów działalności, w szczególności przychody i koszty odsetkowe oraz prowizyjne generowane z aktywów i zobowiązań związanych z klientami niesklasyfikowanymi oraz ogólne koszty administracyjne. W obszarze tym wykazywane są składniki rachunku zysków i strat dotyczące działalności spółek zależnych: BOŚ Invest Management Sp. z o.o., MS Wind Sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości Sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości Sp. z o.o. SKA.

Produkty pionów i obszarów działalności wymienionych w ppkt a-d powyżej zostały opisane w „Sprawozdaniu Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej Banku Ochrony Środowiska S.A. w 2013 roku” w pkt. II ppkt. 6.

Produktami obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej są instrumenty finansowe, bieżące i terminowe lokaty i depozyty międzybankowe oraz klientów ALM, kredyty od innych banków oraz kredyty udzielone bankom, dłużne i kapitałowe papiery wartościowe oraz instrumenty pochodne.

Natomiast obszar działalności maklerskiej obejmuje głównie nabywanie i zbywanie papierów wartościowych na cudzy lub własny rachunek, prowadzenie rachunków papierów wartościowych, zarządzanie cudzym pakietem papierów wartościowych na zlecenie oraz oferowanie papierów wartościowych w obrocie pierwotnym lub w pierwszej ofercie publicznej.

Aktywa i pasywa obszarów określonych w ppkt a-b powyżej zostały wyodrębnione w oparciu o bazę kredytową i depozytową Banku. W grudniu rozszerzono sposób podziału aktywów i zobowiązań na obszary działalności poprzez wyodrębnienie kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz bankom, lokat w innych bankach oraz zobowiązań wobec klientów i banków, zgodnie z układem prezentowanym w sprawozdaniu finansowym.

I. Wynik na działalności operacyjnej pionu korporacji i finansów publicznych oraz pionu detalicznego jest wynikiem z działalności bankowej tych pionów, pomniejszonym o wartość kosztów administracyjnych przypisanych bezpośrednio do transakcji lub jednostek danego pionu, jak również kosztów alokowanych oraz odpisów z tytułu utraty wartości. Wynik finansowy uwzględnia także rozliczenia wzajemne z tytułu obsługi klientów pionu korporacji i finansów publicznych przez oddziały Banku (przypisane do pionu detalicznego).

Na wynik z działalności finansowej ww. pionów składają się m.in.

- 1. Wynik z tytułu odsetek**, tj. suma różnicy pomiędzy przychodami odsetkowymi od kredytów i obligacji komunalnych klientów, a kosztami za otrzymane fundusze od ALM (działalność skarbową i inwestycyjną) oraz przychodów z transferu funduszy do ALM pomniejszonych o koszty odsetkowe zapłacone klientom Banku. Wycena funduszy uwzględnia walutę, stabilność środków i termin, które są odnoszone do krzywej rentowności. Wycena przeprowadzana jest w cyklu miesięcznym i bazuje na średniej (ze stanów dziennych) poszczególnych transakcji odsetkowych przypisanych do danego pionu odrębnie dla każdej waluty.
- 2. Wynik z tytułu prowizji**, tj. różnica przychodów z opłat i prowizji oraz kosztów przypisanych do danej transakcji oraz alokowanych do obszaru działalności. Wynik uwzględnia przychody i koszty rozliczane jednorazowo oraz rozliczane w czasie metodą liniową, natomiast przychody i koszty rozliczane przy transakcji wg. efektywnej stopy procentowej odnoszone są do wyniku z tytułu odsetek.
- 3. Wynik z pozycji wymiany**, tj. dochody z negocjowanych transakcji wymiany walut (terminowych i SPOT) oraz dochody z wymiany walut według tabeli kursowej Banku. Pozycja uwzględnia wynik z transakcji instrumentami pochodnymi.
- 4. Wynik odpisów z tytułu utraty wartości**, tj. wynik z tytułu zmiany wartości odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i obligacji komunalnych przypisanych do danego obszaru działalności. Wynik uwzględnia zmiany z tytułu wahań kursowych portfela kredytów walutowych objętych utratą wartości.

II. Wynik finansowy obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej stanowi sumę wyników z obszaru działalności skarbowej oraz obszaru inwestycji kapitałowych Banku, na które składają się m.in:

- 1. Wynik odsetkowy** – wyliczany jako suma wyniku odsetkowego z tytułu transakcji z klientami zewnętrznymi oraz wyniku rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy z innymi segmentami. Przychody i koszty odsetkowe zewnętrzne dotyczą transakcji na rynku międzybankowym (lokaty i kredyty), jak również nabywanych oraz emitowanych dłużnych papierów wartościowych. Wynik rozliczeń z tytułu cen transferowych funduszy jest różnicą pomiędzy przychodami z tytułu finansowania aktywów innych segmentów, a kosztami transferowymi za środki depozytowe otrzymane od innych segmentów.
- 2. Wynik z pozycji wymiany**, uwzględnia wynik ze spekulacyjnych transakcji wymiany walut, rewaluację pozycji zabezpieczających rezerwy na kredyty walutowe oraz zmiany wyceny pozycji zabezpieczających aktywne walutowe transakcje terminowe. Pozycja uwzględnia wynik z pozycji wymiany nie przypisany innym segmentom.
- 3. Wynik na działalności handlowej**, wynik z działalności ewidencjonowanej w Księdze Handlowej oraz z operacji instrumentami finansowymi, w tym typu FX SWAP.
- 4. Wynik na inwestycyjnych papierach wartościowych** - wynik dotyczy akcji, udziałów i dłużnych papierów wartościowych oraz wyceny instrumentów finansowych.
- 5. Przychody z tytułu dywidend,**
- 6. Różnica wartości odpisów z tytułu utraty wartości**, wynik dotyczy akcji i udziałów oraz zaangażowań wobec instytucji finansowych przypisanych do obszaru działalności skarbowej i inwestycyjnej.

Wyniki Domu Maklerskiego BOŚ S.A. są zależne od koniunktury na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Poniżej przedstawiono skonsolidowane wyniki finansowe Grupy Kapitałowej BOŚ S.A. za okres dwunastu miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku przypadające na przyjęte segmenty.

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2013	PION KORPORACJI I FINANSÓW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA	POZOSTAŁE (NIEUŁOKOWANE W SEGMENTACH)	GRUPA
I.	Wynik z tytułu odsetek	122 130	96 779	50 887	6 380	1 702	277 878
1.	Przychody z tytułu odsetek	569 621	392 118	-124 407	8 291	1 703	847 326
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	384 904	208 632	179 752	932	7	774 227
	- sprzedaż innym segmentom	184 717	183 486	-304 159	7 359	1 696	73 099
2.	Koszty z tytułu odsetek	-447 491	-295 339	175 294	-1 911	-1	-569 448
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-142 912	-149 448	-202 473	-1 515	-1	-496 349
	- sprzedaż innym segmentom	-304 579	-145 891	377 767	-396	-	-73 099
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	48 747	39 463	-15	23 743	-1 991	109 947
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	3 784	45	-	3 829
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	23 555	44 805	-	68 360
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-145	-	-	-145
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	2 538	-	17 482	-	-	20 020
VII.	Wynik z pozycji wymiany	22 823	7 708	-8 825	-810	-27	20 869
VIII.	Wynik na działalności bankowej	196 238	143 950	86 723	74 163	-316	500 758
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	882	-2 673	-28	-1 681	3 541	41
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-47 272	-13 671	752	0	-2	-60 193
XI.	Wynik na działalności finansowej	149 848	127 606	87 447	72 482	3 223	440 606
1.	Koszty bezpośrednie	-38 388	-64 023	-5 466	-45 391	-294	-153 562
	Wynik po kosztach bezpośrednich	111 460	63 583	81 981	27 091	2 929	287 044
2.	Koszty pośrednie	-67 983	-68 530	-8 488	0	-3	-145 004
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	43 477	-4 947	73 493	27 091	2 926	142 040
3.	Amortyzacja	-17 468	-21 572	-905	-6 110	-115	-46 170
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-7 555	-6 647	-290	-6 675	-42	-21 209
XII.	Wynik finansowy brutto	18 454	-33 166	72 298	14 306	2 769	74 661
XIII.	Obciążenia podatkowe	-3 991	6 131	-8 232	-3 282	616	-8 758
XIV.	Wynik finansowy netto	14 463	-27 035	64 066	11 024	3 385	65 903
	Aktywa segmentu	7 873 474	4 785 206	5 425 642	177 953	154 830	18 417 105
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz lokaty i kredyty w innych bankach	7 266 436	4 785 206	140 576	14 320	428	12 206 966
	Zobowiązania segmentu	6 160 719	4 828 243	6 438 505	522 064	467 574	18 417 105
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	6 156 089	4 828 243	2 152 780	418 872	83 319	13 639 303
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	14 594	18 009	1 705	8 532	10 408	53 248

Lp.	Sprawozdanie przedstawiające składniki skonsolidowanego rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012	PION KORPORACJI I FINANSOW PUBLICZNYCH	PION DETALICZNY	DZIAŁALNOŚĆ SKARBOWA I INWESTYCYJNA	DZIAŁALNOŚĆ MAKLERSKA	POZOSTAŁE (NIEUŁOKOWANE W SEGMENTACH)	GRUPA
I.	Wynik z tytułu odsetek	151 432	122 697	3 528	8 236	627	286 520
1.	Przychody z tytułu odsetek	785 410	458 489	-279 398	10 894	635	976 030
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	495 783	237 407	168 019	1 336	-	902 545
	- sprzedaż innym segmentom	289 627	221 082	-447 417	9 558	635	73 485
2.	Koszty z tytułu odsetek	-633 978	-335 792	282 926	-2 658	-8	-689 510
	- sprzedaż klientom zewnętrznym	-229 152	-163 188	-221 839	-1 839	-7	-616 025
	- sprzedaż innym segmentom	-404 826	-172 604	504 765	-819	-1	-73 485
II.	Wynik z tytułu opłat i prowizji	45 302	33 401	-11	23 123	-1 226	100 589
III.	Przychody z tytułu dywidend	-	-	3 648	98	-	3 746
IV.	Wynik na działalności handlowej (ze SWAP)	-	-	8 525	23 515	-	32 040
V.	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	-	-	-2 102	-	-	-2 102
VI.	Wynik na inwestycyjnych (lokacyjnych) papierach wartościowych	62	-	27 118	-109	-	27 071
VII.	Wynik z pozycji wymiany	18 498	9 155	-4 935	-602	-	22 116
VIII.	Wynik na działalności bankowej	215 294	165 253	35 771	54 261	-599	469 980
IX.	Wynik pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych	-2 207	-3 437	-2 265	-352	1 141	-7 120
X.	Wynik odpisów (netto) z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	-38 494	-22 407	8 449	60	79	-52 313
XI.	Wynik na działalności finansowej	174 593	139 409	41 955	53 969	621	410 547
1.	Koszty bezpośrednie	-38 872	-71 943	-5 292	-44 251	-477	-160 835
	Wynik po kosztach bezpośrednich	135 721	67 466	36 663	9718	144	249 712
2.	Koszty pośrednie	-71 144	-72 264	-7 559	0	-1	-150 968
	Wynik po kosztach bezpośrednich i pośrednich	64 577	-4 798	29 104	9718	143	98 744
3.	Amortyzacja	-12 983	-16 841	-516	-5 566	-1	-35 907
4.	Pozostałe koszty (podatki, BFG, KNF, Usługi wzajemne)	-7 927	-7 729	-331	-8 871	-51	-24 909
XII.	Wynik finansowy brutto	43 667	-29 368	28 257	-4 719	91	37 928
XIII.	Obciążenia podatkowe	-8 304	5 580	313	-1 602	-74	-4 087
XIV.	Wynik finansowy netto	35 363	-23 788	28 570	-6 321	17	33 841
	Aktywa segmentu	7 073 350	4 581 306	4 884 982	186 912	139 989	16 866 539
	w tym kredyty i pożyczki udzielone klientom oraz lokaty i kredyty w innych bankach	6 536 611	4 581 306	94 317	27 766	1 393	11 241 393
	Zobowiązania segmentu	5 528 377	4 324 332	6 427 072	416 555	170 203	16 866 539
	w tym zobowiązania wobec klientów oraz banków	5 526 251	4 324 332	2 074 603	316 503	40 159	12 281 848
	Nakłady na aktywa trwałe i wartości niematerialne	27 331	35 565	3 097	10 422	112	76 527

45. Transakcje z podmiotami powiązanymi

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Bank Ochrony Środowiska S.A. pełnił rolę dominującą wobec Domu Maklerskiego BOŚ S.A., BOŚ Eko Profit S.A., BOS Finance AB, BOŚ Invest Management sp. z o.o., BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. oraz BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Spółka Komandytowo Akcyjna, a także MS Wind sp. z o.o.

Jednostką powiązaną z Bankiem jest spółka stowarzyszona pod nazwą WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Jednostką dominującą wobec BOŚ S.A. był Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Za podmioty powiązane uznaje się również kluczowy personel kierowniczy.

(a) Opis transakcji z głównym akcjonariuszem Banku, tj.: NFOŚiGW

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku NFOŚiGW nie posiadał w Banku rachunków bieżących i terminowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość środków powierzonych na kredyty przez NFOŚiGW wynosiła 925 tys. zł natomiast na dzień 31 grudnia 2012 roku 10 377 tys. zł.

NFOŚiGW udzielał dopłat do odsetek dla klientów które w roku 2013 wynosiły 3 727 tys. zł., w 2012 roku wynosiły 4 516 tys. zł.

Transakcje z NFOŚiGW zostały przeprowadzone na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

Ponadto, NFOŚiGW jest podmiotem powiązanym ze Skarbem Państwa. Bank zawiera transakcje z jednostkami powiązanymi ze Skarbem Państwa – głównie z jednostkami sektora finansów publicznych

(b) Opis transakcji z jednostką stowarzyszoną, tj. WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A.

Oddział Banku prowadzi rachunki bieżące WODKAN Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka posiadała złożone w Banku depozyty terminowe i O/N na zasadach rynkowych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku stan depozytów Spółki wyniósł 412 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 25 tys. zł a przychody z tytułu prowizji 7 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku stan depozytów Spółki wyniósł 660 tys. zł. Koszty odsetkowe wyniosły 39 tys. zł a przychody z tytułu prowizji 8 tys. zł.

(c) Informacje dotyczące kredytów i depozytów Członków Zarządu i Rady Nadzorczej Grupy Kapitałowej BOŚ S.A

W ramach działalności operacyjnej przeprowadzone transakcje z członkami organu zarządzającego i kluczowym personelem kierowniczym obejmują przede wszystkim kredyty i depozyty. Salda poszczególnych pozycji bilansu na dzień 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku oraz koszty i przychody za okres 12 miesięcy zakończony dnia 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 zaprezentowano poniżej:

Kluczowy personel kierowniczy

	31-12-2013	31-12-2012
Stan kredytów	15	8
Udzielone zobowiązania z tytułu linii kredytowych	53	52
Stan depozytów	1 026	2 913

	01-01-2013 31-12-2013	01-01-2012 31-12-2012
Koszty odsetek od depozytów	84	89

Kluczowy personel kierowniczy korzysta z kredytów i depozytów na warunkach ogólnych oferty publicznej Banku.

	31-12-2013	31-12-2012
Wartość instrumentów finansowych na rachunkach inwestycyjnych	925	171

(d) Wynagrodzenie kluczowego personelu kierowniczego Grupy Kapitałowej BOŚ S.A.

Wyplacone za 2013 rok

Rada Nadzorcza Banku:

1.	Jacek Bajorek	168 tys. zł
2.	Józef Kozioł	137 tys. zł
3.	Andrzej Kraszewski	137 tys. zł
4.	Marcin Likierski	280 tys. zł
5.	Michał Machlejd	137 tys. zł
6.	Ryszard Ochwat	137 tys. zł
7.	Krzysztof Rogala	137 tys. zł
8.	Janusz Topolski	65 tys. zł
9.	Adam Wasiak	137 tys. zł
10.	Adam Wojtaś	73 tys. zł
		1 408 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 1 408 tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot kosztów biletów komunikacyjnych, benzyny, noclegów, udziału w konferencji.

Zarząd Banku:

1.	Mariusz Klimczak	1 076 tys. zł
2.	Stanisław Kolasiński	899 tys. zł
3.	Przemysław Lech Figarski	820 tys. zł
4.	Adam Zbigniew Grzebieluch	831 tys. zł
5.	Krzysztof Wojciech Telega	822 tys. zł
		4 448 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 4 448 tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych:

1.	Krzysztof Wojciech Telega	6 tys. zł
2.	Stanisław Kolasiński	22 tys. zł
		28 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 28 tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, premie za 2012 r., wynagrodzenie za czas choroby, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

Akcje - premia za 2012 r. przyznana w 2013 r.

	Liczba akcji przyznanych ogółem	Liczba akcji rzeczywistych otrzymanych w 2013 r.	Wartość akcji rzeczywistych (tys. zł)	Liczba akcji wirtualnych (fantomowych)
1. Mariusz Klimczak	6 972	4 720	146,6	2 252
2. Adam Grzebieluch	5 273	3 570	110,8	1 703
3. Krzysztof Telega	4 510	3 054	94,8	1 456
4. Przemysław Figarski	4 361	2 953	91,7	1 408
5. Stanisław Kolasiński	5 473	3 706	115,1	1 767
	26 589	18 003	559,0	8 586

Wypłacone za 2012 rok

Rada Nadzorcza Banku:

1. Marcin Likierski	286 tys. zł
2. Jacek Maciej Bajorek	176 tys. zł
3. Adam Grzegorz Wasiak	106 tys. zł
4. Józef Koziół	134 tys. zł
5. Andrzej Kazimierz Kraszewski	68 tys. zł
6. Michał Juliusz Machlejd	134 tys. zł
7. Ryszard Ochwat	134 tys. zł
8. Krzysztof Władysław Rogala	109 tys. zł
9. Janusz Marek Topolski	134 tys. zł
10. Marian Malicki	30 tys. zł
11. Marian Adam Pigan	28 tys. zł
12. Michał Jacek Wysocki	67 tys. zł
	1 406 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 1 406 tys. zł

Łączna kwota wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku zawiera: wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej, zwrot kosztów biletów komunikacyjnych, benzyny, noclegów, udziału w konferencji.

Zarząd Banku:

1. Mariusz Klimczak	1 544 tys. zł
2. Stanisław Kolasiński	1 104 tys. zł
3. Przemysław Lech Figarski	789 tys. zł
4. Adam Zbigniew Grzebieluch	1 197 tys. zł
5. Krzysztof Wojciech Telega	1 163 tys. zł
	5 797 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze 5 797 tys. zł

Wynagrodzenia z tyt. pełnienia funkcji we władzach jednostek podporządkowanych

1.	Adam Zbigniew Grzebieluch	107 tys. zł
2.	Krzysztof Wojciech Telega	83 tys. zł
5.	Stanisław Kolasiński	74 tys. zł
		264 tys. zł

w tym:

- krótkoterminowe świadczenia pracownicze	264 tys. zł
---	-------------

Łączna kwota wynagrodzeń Członków Zarządu Banku zawiera: wynagrodzenia zasadnicze, premie za 2011 r., wynagrodzenie za czas choroby, koszty polis ubezpieczeniowych, koszty opieki medycznej, zwrot nadpłaconych składek ZUS, koszty korzystania z samochodów służbowych dla celów prywatnych.

46. Przejęcie i zbycie spółek

W dniu 4 listopada 2013 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. w drodze umowy cywilno-prawnej nabył za cenę 15,5 tys. zł wszystkie udziały w spółce Headland Investments sp. z o.o., tym samym objął kontrolę nad tą jednostką. Spółka działa obecnie pod firmą BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na zgromadzeniu wspólników tej spółki na dzień nabycia oraz na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 100%.

W dniu 4 listopada 2013 roku Bank Ochrony Środowiska S.A. w drodze umowy cywilno-prawnej nabył za cenę 75 tys. zł 49.999 akcji w spółce Headland Investments sp. z o.o. spółka komandytowo akcyjna, tym samym objął kontrolę nad tą jednostką. Spółka działa obecnie pod firmą BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo akcyjna. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień nabycia oraz na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 99,998%. Komplementariuszem Spółki jest spółka BOŚ Nieruchomości sp. z o.o., której udział w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na walnym zgromadzeniu tej spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 0,002%.

Bank nabył spółki BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. oraz BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo akcyjna na potrzeby realizacji polityki inwestycyjnej Banku w obszarze nieruchomości.

W grudniu 2013 roku Bank w ramach dokapitalizowania jednostek zależnych, objął akcje serii B w spółce BOŚ Nieruchomości sp. z o.o. spółka komandytowo akcyjna w zamian za wkład niepieniężny w postaci nieruchomości lokalowej wraz z prawem wieczystego użytkowania gruntu.

W dniu 20 grudnia 2013 r. spółka zależna Banku – BOŚ Eko Profit S.A. przejęła za cenę 393,84 tys. zł większościowy pakiet udziałów w MS Wind Sp. z o.o., stanowiący łącznie z udziałami posiadanymi uprzednio 100% kapitału zakładowego tej spółki. MS Wind Sp. z o.o. posiada prawa do projektu farmy wiatrowej 6 MW. Zamierzeniem BOŚ Eko Profit S.A. pozostaje zrealizowanie przez MS Wind Sp. z o.o. w roku 2014 farmy wiatrowej z przeznaczeniem działającej farmy wiatrowej na sprzedaż na rzecz odbiorcy docelowego.

W 2013 r. Bank dokonał przekształcenia formy prawnej Invest Management BOŚ S.A. S.K.A. ze spółki komandytowo akcyjnej w spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością to jest BOŚ Invest Management sp. z o.o.

Zgodnie z Umową Spółki BOŚ Invest Management sp. z o.o. z dniem 30 grudnia 2013 r. nastąpiło automatyczne umorzenie 92% udziałów należących do Wspólników spółki BOŚ Invest Management sp. z o.o. Udział Banku w kapitale zakładowym jak również udział w głosach na zgromadzeniu wspólników po realizacji umorzenia udziałów spółki na dzień 31 grudnia 2013 r. wynosił 99,52%.

47. Wypłacone i zaproponowane dywidendy

W związku dodatkowym zapotrzebowaniem na kapitał, wynikającym z regulacji Bazylea III (pakiet CRD IV/CRR), Zarząd Banku zwrócił się do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku Ochrony Środowiska S.A. z wnioskiem o przeznaczenie całości wypracowanego zysku netto w 2013 r. na kapitał zapasowy.

W roku 2013 dywidenda nie była wypłacona, gdyż zwołane na 22 czerwca 2013 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A., zgodnie z Uchwałą Nr 8/2013 w sprawie podziału zysku Banku za 2012 r., zysk netto w całości przeznaczyło na podwyższenie kapitału zapasowego.

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

Zarząd Banku poinformował, że w dniu:

- dniu 14 lutego 2014 r. (raport bieżący nr 6/2014 z dnia 14 lutego 2014 r.) doszła do skutku emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.28 w wysokości 100 mln zł. Emisja obligacji zorganizowana została przy udziale BGK,
- w dniu 5 marca 2014 r. (raport bieżący nr 7/2014 z dnia 5 marca 2014 r.) doszła do skutku:
 - emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.29 w wysokości 75 mln zł,
 - emisja obligacji BOŚ S.A. serii KT.1.30 w wysokości 75 mln zł.Emisje obligacji zorganizowane zostały przy udziale mBanku S.A.
- w dniu 13 marca 2014 r. (raport bieżący nr 9/2014 z dnia 13 marca 2014 r.) Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie BOŚ S.A. dokonało zamian w składzie Rady Nadzorczej. Ze składu Rady został odwołany Pan Krzysztof Władysław Rogala. W skład Rady został powołany Pan Piotr Bogdan Kaczyński.

49. Wynagrodzenie dla podmiotu uprawnionego do badań sprawozdań finansowych

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy Deloitte Polska Sp. z o. o. Sp. k., wypłacone lub należne za rok obrotowy:

2013 rok

• Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2013 r.	283 tys. zł
• Przegląd sprawozdania za I półrocze 2013 r.	122 tys. zł
• Pozostałe usługi	57 tys. zł

Wynagrodzenie podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych firmy Ernst&Young Audit Sp. z o.o., wypłacone lub należne za rok obrotowy:

2012 rok

• Badanie rocznego sprawozdania finansowego za 2012 r.	316 tys. zł
• Przegląd sprawozdania za I półrocze 2012 r.	132 tys. zł
• Pozostałe usługi	186 tys. zł
• Usługi dotyczące prac związanych z emisją	274 tys. zł

Podpisy członków Zarządu BOŚ S.A.

Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/funkcja	Podpis
17.03.2014 r.	Mariusz Klimczak	Prezes Zarządu	
17.03.2014 r.	Stanisław Kolasiński	Wiceprezes – pierwszy zastępca prezesa Zarządu	
17.03.2014 r.	Przemysław Lech Figarski	Wiceprezes Zarządu	
17.03.2014 r.	Adam Zbigniew Grzebieluch	Wiceprezes Zarządu	
17.03.2014 r.	Krzysztof Wojciech Telega	Wiceprezes Zarządu	